

Servir a imitació de Maria

Tema d'estudi 2022 – 2023

Equips de la Mare de Déu

CONTINGUT

PRESENTACIÓ DEL TEMA D'ESTUDI	5
INTRODUCCIÓ.....	7
PRIMERA REUNIÓ: NO ELS QUEDA VI.....	15
SEGONA REUNIÓ: NO TENEN CASA	23
TERCERA REUNIÓ: NO TENEN PÀTRIA	31
QUARTA REUNIÓ: NO TENEN ACCÉS A L'EDUCACIÓ.....	39
CINQUENA REUNIO: NO TENEN ACCÉS A LA SALUT	49
SISENA REUNIÓ: NO ES PARLEN	57
SETENA REUNIÓ: NO TENEN COMPANYIA	65
VUITENA REUNIÓ: NO RESPECTEN LA CREACIÓ	73
NOVENA REUNIÓ: BALANÇ. EL VI NOU.....	81
ANNEXOS	87

PRESENTACIÓ DEL TEMA D'ESTUDI

Estimada família dels Equips de la Mare de Déu,

A la vida dels **EQUIPS DE LA MARE DE DÉU**, en diverses parts del món, l'inici de l'any de *treball* o del nou curs ocorre al final de l'estiu a l'hemisferi nord. És per això que el tema d'estudi que l'**EQUIP RESPONSABLE INTERNACIONAL (ERI)** entrega al moviment considera que en algunes zones serà estudiat pels membres de l'equip en el període comprès entre setembre de 2022 i juliol 2023, i en d'altres entre febrer i desembre de 2023. El tema d'estudi d'aquest any és, per descomptat, coherent amb el full de ruta que hem establert des de la trobada de 2018 a Fàtima. Aquest any té com a eix: **"Servir a imitació de Maria"**.

Ja ens hem referit en diverses ocasions que la mística del nostre moviment no és una altra cosa que l'esperit que ens impulsa a treballar segons la voluntat de Déu. Hi ha una premissa fonamental que estableix una empremta, una disposició que ens identifica: **som un moviment centrat en Crist**. Ens reunim en nom de Crist que, a través del seu Esperit, alimenta la nostra fe i la potencia, permetent-nos estar cada dia en més plena comunió amb Déu.

Llavors, per què **EQUIPS DE LA MARE DE DÉU**?

Deixem que respongui el mateix Pare Caffarel:

"Us reuniu per buscar a Crist, per imitar-lo, per servir-lo. No ho aconsegiu sense guia. I no n'hi ha cap millor que la Verge. Voldria que els nostres Equips practiquessin la fe en la tendresa omnipotent de la Verge, que experimentin a cada llar la confiança i la seguretat que habiten al cor dels nens quan la seva mare és allà. M'agradaria que aquesta fos una de les nostres notes característiques. Llavors tindria una gran seguretat per al futur [...] Llavors els Equips estaran protegits contra l'intel·lectualisme i el pensament crític, que és un dels primers beneficis de la intimitat del cristià amb la Verge. Els cors es mantindran humils: Qui podria fer-se el llest davant la Verge?"

Per aquest motiu, el pare Caffarel, el 1947, en promulgar la carta fundacional del nostre moviment, va adoptar el nom d'**EQUIPS DE LA MARE DE DÉU** i va posar el moviment sota la seva protecció. Set anys més tard, el 1954 (set anys és l'edat de l'ús de la raó, com deia el pare Caffarel), a Lourdes, a la festa de la Pentecosta, aquesta iniciativa va ser ratificada pels Equips de la Mare de Déu en consagrar-li el moviment.

Sobre això, el pare Caffarel a l'editorial titulat "Un gran dia" va dir:

"Sant Joan, després d'escoltar les paraules de Jesús: 'Aquí tens la teva mare' us va portar a casa seva. Totes les llars dels nostres Equips estan obertes per a Vós, Maria: quedeu-vos amb nosaltres. Ensenyeu-nos el vostre Fill. Ensenyeu-nos a estimar-lo i imitar-lo. Vetlleu pels nostres fills i feu que floreixin entre ells moltes vocacions sacerdotals i religioses. Que la vostra oració obtingui per a les nostres famílies, com per als apòstols units al Cenacle, la plenitud dels dons de l'Esperit Sant. I que en endavant ens sigui impossible no anar, com els apòstols, a enunciar les *magnalia Dei*, les meravelles de Déu, i especialment les del sagrament del matrimoni, a qui no les coneixen."

Aquest tema d'estudi, com indica la introducció, serà un viatge que ens sensibilitzarà per imitar Maria en totes les facetes de la condició de membres de l'equip i en el nostre servei. Així com ella, podrem ser vehicles de tendresa i misericòrdia, allà on detectem que hi falta el vi.

Volem agrair especialment a la Superregió d'Oceania que va col·laborar amb l'ERI en la concepció i desenvolupament d'aquest tema. Gràcies a tots els matrimonis i sacerdots que han aportat valuoses contribucions i als membres anònims dels Equips que han despul·lat les seves ànimes donant els seus testimonis de vida perquè aquest tema es faci realitat. Ara us toca reescriure'l a vosaltres, matrimonis i

consiliaris espirituals dels Equips de la Mare de Déu, aquest cop a partir de les vostres experiències i reflexions, per tal que el tema cobri vida: vida en abundància, encarnada i fecunda.

En el moment de redactar aquest tema d'estudi per al moviment, els nostres cors estan apesats, com ho estaran també els vostres, per les notícies de la devastadora guerra que assola el poble ucraïnès. Tota la població ucraïnesa, especialment els nostres germans i germanes dels Equips, compten amb el nostre suport, solidaritat i comunió d'esperit i oració.

Com va fer el pare Caffarel fa 75 anys, posem a les seves mans intercessores la solució del conflicte, i tot el moviment als braços de la Mare de Déu, la Verge Maria. Ella és la guardiana de tots els dolors del món, ratificant el nostre desig de servir-la i imitar-la perquè continuï sent la llum i la guia del nostre camí cap a Déu.

Així sigui.

Clarita i Edgardo Bernal Fandiño

Matrimoni Responsable Internacional

París, març de 2022

INTRODUCCIÓ

L'Orientació General dirigida a tots els membres dels Equips de la Mare de Déu a la Trobada Internacional de Fàtima el 2018 ens va convidar a no tenir por i a complir la missió que tenim com a matrimonis i com a moviment.

L'orientació específica per al curs 2022-2023 és: **Servir a imitació de Maria.**

Aquest és també el títol d'aquest tema d'estudi, perquè la Verge Maria va viure una vida de servei. Després del seu Fill Jesús, ella és l'exemple més gran de servei que la humanitat ha presenciada. Es va declarar humil serventa del Senyor i es va sotmetre a la voluntat de Déu a través del seu Sí.

Al final del seu col·loqui amb l'arcàngel Sant Gabriel, enviat per Déu per anunciar-li que seria la mare de Jesús, Maria respon: "Soc la serventa del Senyor: que es compleixi en mi la teva paraula".

Quan va donar aquesta resposta Maria va mostrar que tota la seva existència estava orientada al servei. Es va fer servidora dels altres per amor, servint amb discreció, humilitat i pietat.

Tal com assenyala l'ERI, aquest tema d'estudi té un caràcter social, i usa com a referència principal diversos textos de la Carta Encíclica *Fratelli Tutti* sobre la fraternitat i l'amistat social. Segons el papa Francesc, això formarà part de la Doctrina Social de l'Església.

Amb aquesta Encíclica, publicada l'octubre de 2020, el papa manifesta ardentment el seu desig:

"Anhelo que en aquesta època que ens ha tocat viure, reconeixent la dignitat de cada persona humana, puguem fer renéixer entre tots un desig mundial de germandat. Entre tots: «Heus aquí un bonic secret per somiar i fer de la nostra vida una bonica aventura. Ningú pot lluitar la vida aïlladament. [...] Es necessita una comunitat que ens sostingui, que ens ajudi i en la que ens ajudem els uns als altres a mirar cap endavant. Que important és somiar junts! [...] Només es corre el risc de tenir miratges en els quals veus el que no hi ha; els somnis es construeixen junts». Somiem com una única humanitat, com a caminants de la mateixa carn humana, com a fills d'aquesta mateixa terra que ens acull a tots, cadascú amb la riquesa de la seva fe o de les seves conviccions, cadascú amb la seva pròpia veu, tots germans." [FT 8]

Aquest tema d'estudi no és un tractat de mariologia, un estudi de la figura, misteri, missió i significat de Maria a la història de la salvació. Malgrat això, amb aquest tema d'estudi ens apropem a Maria, a les seves virtuts especials, a la seva vida exemplar com el model més fidel de deixeble del seu fill Jesús, i com a intercessora per les necessitats de tots els pobles. L'exemple de Maria il·lumina i guia la vida i la missió de tots els cristians.

Aquest tema d'estudi se centra en la humanitat de Maria, perquè és, com nosaltres, una persona amb qui podem identificar-nos. El seu exemple ens ajuda a fer front als problemes reals del món actual. Podem preguntar-nos: com ens inspiren les accions de Maria a la nostra vida quotidiana?

Maria és la nostra Mare, la que cuida de tots nosaltres perquè "no falti el vi", com va fer a les Bodes de Canà. Perquè a nosaltres i als nostres germans no ens falti de res podem seguir el seu exemple. Així podrem ser més conscients d'on "falta el vi" al nostre entorn i a la realitat que vivim.

L'episodi de les Bodes de Canà inspira cadascun dels capítols proposats en aquest tema d'estudi. Es recalca en el passatge: "Ja no tenen vi", una necessitat percebuda per la Mare de Jesús, perquè la festa no acabés abans d'hora.

Mirant al nostre voltant podem preguntar-nos: quines necessitats percep i ens comunica Maria? On cal el vi? A la realitat social del nostre país, del nostre món, quines són les insuficiències, les carències, les coses que calen i que impedeixen que segueixi la festa?

Des del començament d'aquest tema d'estudi és important entendre que se centra en la necessitat de ser compassius i misericordiosos en les realitats que ens envolten, com la nostra Mare Maria va saber fer. Sense atendre-les i deixar-nos tocar per elles la nostra alegria no pot ser cabdal.

No es tracta de veure la vida des d'un punt de vista negatiu, sinó tot el contrari!

Es tracta de no conformar-se a viure amb la foscor que ens envolta. Si tenim foscor al nostre voltant, és precisament perquè no estem aportant la llum que estem en condicions de proporcionar.

D'aquesta manera podem entendre que aquest tema d'estudi no ha de considerar-se pessimista. No té una connotació negativa. El fil conductor dels diferents capítols és "no tenen...". Es tracta d'una finestra i una oportunitat perquè la nostra celebració sigui completa. Només pot ser completa en la mesura que tots nosaltres, juntament amb els nostres germans i germanes, puguem participar en ella, superant desigualtats.

No podem pensar que les necessitats del món només poden resoldre's amb la nostra participació. Com va dir la Santa Mare Teresa, ser voluntari a Calcuta és com ser una gota d'aigua a l'oceà; però sense aquesta gota, l'oceà estaria incomplet¹.

Així cada trobada ens convida a reunir-nos amb el nostre equip de base per reflexionar en profunditat sobre els reptes que ens envolten a les diverses dimensions de la vida humana, en tots els aspectes que ens desafien en aquesta "Calcuta" universal. Cadascú de nosaltres pot aportar "aquesta gota d'aigua que pot marcar la diferència a l'oceà", no només a la nostra existència, sinó a la de tots aquells amb els qui compartim la vida a la nostra "casa de tots".

A les nostres reflexions com a matrimoni i com a equip hem de preguntar-nos sempre: "Com podem complir la missió a la qual estem cridats, inspirant-nos sempre en l'exemple de Maria?"

Maria, vestida de Paraula, no només va ser prou oberta per deixar-se inspirar per l'Esperit Sant, sinó que també va tenir la força i el caràcter per ser una dona d'acció, un exemple de deixebila per a tots nosaltres, i un model a seguir al nostre món contemporani. Els successos de les Bodes de Canà ens permeten veure el vincle entre Maria i el seu Fill Jesús, ple de comprensió, confiança, misericòrdia i compassió.

En resum, aquest tema d'estudi es desplega entorn les virtuts, actituds i ensenyaments de Maria, amb la Carta Encíclica *Fratelli Tutti* del papa Francesc i alguns textos del Pare Caffarel com a teló de fons. L'objectiu és romandre en comunió amb les reflexions actuals del Sant Pare i de l'Església.

¹ Notícia de "Regnum Christi", juliol de 2019 (<https://www.regnumchristi.org/es/una-gota-de-agua/>) Aquesta frase s'atribueix al següent fet: el 1979, tornant de Noruega després de rebre el Premi Nobel de la Pau, la Mare Teresa va passar per la casa de les Missioneres de la Caritat a Roma, on un periodista li va dirigir una pregunta provocadora: "Mare, vostè té setanta anys. Quan vostè mori, el món tornarà a ser com era abans. Què ha canviat després de tant d'esforç?" La Mare Teresa va respondre: "Veurà, mai he pensat que canviaria el món. Només he intentat ser una gota d'aigua neta sobre la qual pogués brillar l'amor de Déu. Creu que això és suficient?" Llavors es va encunyar la frase que s'atribueix a la Mare Teresa: "El que faig és una gota enmig d'un oceà. Però sense aquesta gota, l'oceà seria més petit". Notícia trobada a "Aleteia Brasil", publicada el 13/02/2017, i accessible online el 21/04/2022 a <https://pt.aleteia.org/2017/02/13/mude-tudo-ao-seu-redor-adote-o-conselho-da-gota-limpa-da-madre-teresa-de-calcuta/>

A *Fratelli Tutti* el papa Francesc utilitza com a teló de fons la paràbola del bon samarità, i afirma que aquesta història es repeteix encara avui en dia. A tants llocs del món manca l'habitatge, l'educació, la salut, el diàleg, l'alimentació, la feina, la cura a la creació, la llibertat i la promoció i protecció dels drets humans. Pel que fa a la cura del ferit, només hi ha dos tipus de personatges a la Paràbola (FT 70):

- Els que es preocupen pel patiment dels altres.
- Els que passen per alt les necessitats dels altres.

Amb qui ens identifiquem? Què hem de fer? Què ens demana l'Evangelí?

Que ens preocupem per compartir el que tenim, el que és "nostre", amb els necessitats, amb aquells als quals la falta de vi els treu o els fereix la seva dignitat com a éssers humans.

En assumir el repte de servir i ser misericordiosos amb els que ens envolten, recordem les paraules del papa Francesc al nostre moviment:

"[...] "M'agradaria, en efecte, insistir sobre aquest paper missioner dels Equips de la Mare de Déu. Cada matrimoni compromès rep molt, certament, del que viu al seu Equip, i la seva vida conjugal s'aprofundeix i es perfecciona gràcies a l'espiritualitat del moviment. Però després d'haver rebut de Crist i de l'Església, el cristià es troba irresistiblement enviat cap enfora per donar testimoni i transmetre el que ha rebut. [...] Els matrimonis i les famílies cristianes són, sovint, els més ben situats per anunciar a Jesucrist a les altres famílies, per donar-los suport, fortificar-les i animar-les. El que viviu en parella i en família –acompanyat pel carisma d'aquest moviment –, aquesta alegria profunda i irremplaçable que Jesucrist us fa experimentar per la seva presència a casa vostra entre alegries i penes, pel goig de la presència del vostre cònjuge, pel creixement dels vostres fills, per la fecunditat humana i espiritual que us concedeix, de tot això és del que heu de donar testimoni, anunciar, comunicar cap enfora perquè d'altres es vegin, alhora, encaminats.

En primer lloc, doncs, animo tots els matrimonis a posar en pràctica i a viure en profunditat, amb constància i perseverança, l'espiritualitat que segueixen els Equips de la Mare de Déu. [...]

També us exhorto a continuar apropant-vos a les famílies ferides, tan nombroses avui en dia, ja sigui per falta de feina, pobresa, un problema de salut, dol, preocupació causada per un fill, desequilibri per l'allunyament o l'absència, per un clima de violència. Cal atrevir-se a oferir-se a aquestes famílies, amb discreció, però amb generositat, sigui material, humana o espiritualment, en les circumstàncies en què es vegin vulnerables²."

ESTRUCTURA GENERAL

Es proposen nou reunions per a aquest tema d'estudi.

A continuació, es presenta un breu esquema de cada reunió, incloent els objectius i les referències de textos bíblics que pot usar l'equip base.

² Papa Francesc, *Al·locució als participants de la trobada organitzada pels Equips de la Mare de Déu*. Aula Clementina, dijous 10 de setembre de 2015.

Reunió	Objectius generals	Referències bíbliques
1. No els queda vi	Prendre consciència del que vol dir “no queda vi” en les diferents realitats que ens envolten. Conèixer la pedagogia de Maria per discernir les diverses realitats en les quals “no queda vi”. Experimentar i viure la virtut de la solidaritat que la Mare de Jesús va demostrar a les Bodes de Canà.	Jn 2, 1-11
2. No tenen casa	Prendre consciència que “no tenen vi” moltes persones i famílies que no tenen un habitatge digne. Descobrir la creativitat de Maria i Josep davant l’adversitat en trobar-se sense llar al naixement del seu Fill Jesús. Experimentar i viure la virtut de la humilitat que la Mare de Jesús va demostrar en aquest context.	Lc 2, 1-7
3. No tenen pàtria	Prendre consciència que “no tenen vi” els que s’han vist obligats a abandonar el seu país. Comprendre que al pla de Déu no hi cap la indiferència perquè tots som germans. Experimentar i viure la virtut de la resiliència de Maria.	Mt 2, 13-18
4. No tenen accés a l’educació	Prendre consciència que “no tenen vi” els qui no tenen accés a una educació de qualitat. Reflexionar sobre la importància d’una educació integral que inclogui tant els coneixements tècnics com els valors humans i cristians. Comprendre el valor de la formació permanent com a part essencial del creixement espiritual – individual i del matrimoni. Contemplar i experimentar l’exemple de Maria com a mare i educadora.	Lc 2, 46-52
5. No tenen accés a la salut	Prendre consciència que “no tenen vi” les persones que pateixen algun dolor o malaltia. Reconèixer que hi ha persones que viuen sense les mínimes condicions sanitàries. Experimentar la disponibilitat de Maria que va a l’encontre de la seva cosina Elisabet per estar amb ella.	Lc 1, 35-45
6. No es parlen	Prendre consciència que “no tenen vi” els qui no dialoguen entre si: persones, matrimonis, famílies... ja sigui a la societat, a l’Església, entre les nacions, etc. Comprendre que el radicalisme i la polarització no construeixen el diàleg i la fraternitat. Experimentar i viure les virtuts de l’escolta i el diàleg, i la sensibilitat humana de Maria.	Lc 1, 26-38
7. No tenen companyia	Prendre consciència que “no tenen vi” els que se senten sols. Percebre la diferència entre la soledat i la incomunicació. Experimentar la virtut de la serenitat de Maria davant la Creu.	Jn 19, 25-30
8. No respecten la creació	Prendre consciència que “no els queda vi” també ens ha de responsabilitzar a tenir cura de la “casa de tots”. Experimentar una espiritualitat que ens guiï pel camí de la cura i del conreu de la Terra. Experimentar i viure la virtut de la perseverança de Maria com a defensora de la vida.	Ap 12, 1-4
9. Balanç. El vi nou	Avaluar quins miracles de “vi nou” han passat al teu equip al llarg d’aquest any. Reconèixer que al llarg de l’any no hem sigut capaços d’escoltar i fer tot el que Jesús ens ha demanat. Comprendre, inspirats en la confiança i esperança de Maria en l’Esperit Sant, que tot pot ser transformat, començant per cadascú de nosaltres.	Ac 1, 12-14 Ac 2, 1-4

ESTRUCTURA DE CADA REUNIÓ

1. Objectius

A cada reunió es plantegen alguns reptes i actituds per situar l'acció de la família cristiana al món i provocar la reflexió sobre les formes d'intervenció als espais que habitem. Cada equip pot escollir-ne un o diversos en conjunt com a temes de reflexió a la reunió. Cada repte es presenta com una actitud, és a dir, com un verb que suggereix una acció o comportament, com a matrimoni o com a família, amb el propòsit de renovar la família i des d'allà, renovar la societat.

Aquests suggeriments pretenen generar unitat a l'enfocament del tema dins de la internacionalitat del moviment. Malgrat això, no impliquen que s'hagi de tractar de la mateixa manera per part de tots els Equips de base. La riquesa d'aquesta unitat és precisament la seva diversitat. Cada país i cada cultura tenen les seves especificitats, però en Déu tots som u: d'aquí la importància que tots tinguem el mateix tema.

2. Preparació de la reunió d'equip

Introducció

La introducció ofereix una primera visió del tema de reflexió proposat per a cada reunió, en consonància amb els objectius establerts. Tots els matrimonis, i també els responsables d'Equip, han de considerar amb cura aquestes idees abans de cada reunió.

La Paraula de Déu

El text bíblic de cada reunió està relacionat amb el tema proposat, i se suggereix com a punt de partida la participació de tots els membres de l'equip a la reunió. Si és possible, fer una lectura orant de la Paraula de Déu (*Lectio Divina*).

Els quatre passos de la *Lectio Divina* són:

- Lectura:** llegir, estudiar, familiaritzar-se amb el text bíblic.
- Meditació:** descobrir el que Déu ha de dir-me.
- Oració:** entrar en diàleg i comunió amorosa amb Déu.
- Contemplació:** posar en pràctica la Paraula de Déu, descobrint "noves formes" de ser i d'assumir la vida (mitjançant el compromís transformador), especialment durant aquell mes.

Al text bíblic el segueix una breu explicació per tal que puguem comprendre amb fe i saviesa el sentit del text, guiant així el nostre camí d'espiritualitat i santedat.

Textos per a la reflexió

S'ofereixen diversos textos per aprofundir la reflexió sobre el tema proposat, ja sigui del papa Francesc, del pare Henri Caffarel, o d'altres documents que puguin servir de base per facilitar la resposta a les preguntes. Si voleu, el mateix equip de base pot escollir altres textos que consideri importants per aprofundir l'intercanvi d'idees sobre el tema.

Testimonis

Sempre es presenta un breu testimoni d'un membre dels Equips de la Mare de Déu de la Superregió d'Oceania relacionat amb el tema de la trobada.

Preguntes per a la sentada

Es proposen preguntes per a la sentada, que ha de realitzar-se abans de la reunió mensual, connectades amb el tema de la reunió. Es tracta de nexes addicionals a les preguntes relacionades amb aquest punt d'esforç, generalment relacionades amb la virtut de Maria que es consideri a cada reunió.

3. La reunió mensual d'Equip

Una reunió d'equip, segons la *Guia dels Equips de la Mare de Déu*³, és “el cim de la vida en aquesta petita comunitat, per la presència de Jesús ressuscitat, viu, atent a tots, estimant cadascú tal com és”. Convé recordar que la reunió d'equip es compon de cinc parts i que l'ordre es pot modificar en funció de la vida de l'Equip, però sense suprimir-ne cap.

- L'acollida i l'àpat
- La posada en comú
- La lectura de la Paraula de Déu, meditació i oració
- La participació sobre els Punts Concrets d'Esforç
- L'intercanvi sobre el tema d'estudi.

Acollida i àpat

Cada reunió comença amb l'arribada de cada matrimoni i del sacerdot consiliari, així com amb la pràctica de l'acollida i salutació del matrimoni que rep els membres de l'equip a casa seva, pot anar seguida d'una oració.

Al pla de cada reunió se suggereix una oració de l'Encíclica *Fratelli Tutti*. És la pregària al Creador, i el seu objectiu és mantenir la unitat amb l'esperit de l'encíclica. És la síntesi del que es busca amb aquest tema d'estudi.

L'àpat és un moment especial dins de la reunió, quan l'equip experimenta l'alegria d'estar junts celebrant, menjant i resant.

Posada en comú

És el moment essencial de coneixement i ajuda mútua entre matrimonis, posant en comú la vida.

En un moment en el qual necessitem més que mai un diàleg pacífic i acollidor entre matrimonis, es proposa que en aquest moment es relatin els esdeveniments importants que han passat des de l'última trobada, confrontant la realitat de la seva vida amb l'Evangeli.

Lectura de la Paraula de Déu, meditació i oració

Aquest temps comença amb una reflexió o meditació sobre el passatge bíblic proposat per a cada reunió, que cada matrimoni pot preparar amb antelació per aprofundir en la seva experiència de Déu i meditar la seva Paraula, seguint l'exemple de Maria.

La meditació personal i/o conjugal sobre el passatge bíblic pot anar seguida de l'oració litúrgica o de qualsevol altra oració que l'equip base consideri adequada per al moment.

Per a l'Oració Litúrgica se suggereix el Salm responsorial de la Missa del dia de la reunió, com a mitjà per tal que l'*Ecclesiola* – equip base – connecti amb l'Església més amplia.

Participació

En la participació dels Punts Concrets d'Esforç durant la reunió ha de generar-se un ambient d'espiritualitat i escolta fraterna, ple de caritat i suport mutu.

No oblidem que cal viure tots els Punts Concrets d'Esforç durant el mes. Algunes reunions destaquen un Punt d'Esforç determinat, que el tema de la reunió inspira a viure amb més intensitat.

³ *Guia dels Equips de la Mare de Déu*, edició 2018, núm. 5.3.1 “La Reunió Mensual d'Equip”.

Preguntes per a l'intercanvi d'idees sobre el tema d'estudi.

"El tema d'estudi és un mitjà per aprofundir una mica més en la fe" [Guia dels EMD]⁴

Amb això present i la cerca de la santedat a la nostra vida diària, aquest és un moment per intercanviar idees usant totes o algunes de les preguntes proposades per a cada reunió d'equip.

Cal tenir en compte que les preguntes es dirigeixen a tots els membres dels Equips, procedents de diferents cultures. Per tant, poden necessitar adaptacions o canvis segons els desitjos de l'Equip, amb l'ajuda del consiliari.

Cal destacar que aquesta reflexió també es fa a la llum dels reptes i actituds de Maria presentats a l'inici de cada reunió.

Oració final

Se suggereix que cada reunió d'equip acabi amb una oració per a la beatificació del pare Caffarel i el Magníficat, tot i que aquestes oracions es poden resar en altres moments de la reunió.

⁴ *Guia dels Equips de la Mare de Déu*, edició 2018, núm. 5.3.1 "La Reunió Mensual d'Equip. L'intercanvi sobre el tema d'estudi".

PRIMERA REUNIÓ: NO ELS QUEDA VI

OBJECTIUS

- Prendre consciència del que vol dir “no els queda vi” en les diferents realitats que ens envolten.
- Conèixer la pedagogia de Maria per discernir les diverses realitats en les quals “no queda vi”.
- Experimentar i viure la virtut de la solidaritat que la Mare de Jesús va demostrar a les Bodes de Canà.

PREPARACIÓ DE LA REUNIÓ D'EQUIP

Introducció

Per dir “No els queda vi” hem d'estar presents en les situacions en què realment falta (el vi). La Mare de Jesús era allà, present a les Bodes de Canà de Galilea. Ella es va adonar que faltava el vi i que seria una vergonya per al jove matrimoni en un dia tan especial. Amb plena confiança en el seu Fill, Maria va dir als que servien: “Feu el que Ell us digui”. (Jn 2, 1-11)

La Mare de Jesús coneixia bé el seu Fill i esperava que fos un amic solidari que respongués a les necessitats d'aquell matrimoni. Ella va intercedir al banquet de casament, de manera que Jesús va realitzar el seu primer signe, satisfent les expectatives humanes, i els seus deixebles van creure en Ell.

Com va dir el papa Francesc: “Com és possible celebrar el casament i festivar si falta el que els profetes indicaven com un element típic del banquet messiànic? (cf. Am 9, 13-14; Jl 2, 24; Is 25, 6) L'aigua és necessària per viure, però el vi expressa l'abundància del banquet i l'alegria de la festa”⁵.

Vet aquí el gran desafiament: és important “Ser allà”, a la festa del casament, i observar amb atenció. Hem d'estar atents a les necessitats de la precisa realitat en la qual ens trobem.

Com podem saber el que ens falta al matrimoni, a la nostra família, a la nostra comunitat eclesial, al nostre equip base, als nostres companys de feina, als nostres veïns; a les persones que no tenen habitatge, feina, salut o educació; o són migrants... si no som a prop d'aquestes necessitats humanes?

No podem saber el que els falta si no sabem estar presents en aquestes realitats: si no sabem posar-nos al lloc de l'altre que necessita alguna cosa fonamental per a la seva dignitat humana, si no sabem escoltar sense jutjar; si no sabem comprendre, somriure, vibrar i plorar al costat de l'altre.

A l'exemple de les Bodes de Canà, Sant Joan presenta la intervenció de Maria a la vida pública de Jesús i destaca el seu paper en la missió del seu Fill.

El relat d'aquest Evangeli és una invitació perquè tots nosaltres pensem com el nostre itinerari de servei (o la nostra missió) ha permès a Jesús realitzar, mitjançant la nostra col·laboració i solidaritat, els seus signes.

La nostra societat i els nostres dies són sovint celebracions aparents, amb alegries aparents, però on sovint manca allò que és essencial. Jesús ens ofereix el que és important: proximitat, amor, respecte, misericòrdia, compassió... Perquè això sigui real i possible, Jesús compta amb la nostra ajuda, amb la nostra cooperació, la nostra solidaritat, el nostre servei generós i amb la nostra generositat.

De fet, el poder de les intercessions de Maria ha sigut destacat per molts al llarg de la història del cristianisme. Se la coneix com la primera dels deixebles, un trajecte de deixeblla que va començar amb la seva resposta voluntària i generosa a l'arcàngel Gabriel: “que es compleixi en mi la teva paraula”. (Lc 1, 38)

⁵ Papa Francesc. *Audiència general del 8 de juny de 2016*.

El seu servei va ser el d'una mare que es va preocupar profundament pel seu Fill. Durant la seva vida li va donar suport perquè continués la seva missió fins a la mort a la creu (Jn 19, 23-27). Després de la mort de Jesús, Maria va fer el que va poder per donar suport als deixebles i va quedar-se amb ells. (Ac 1, 14)

Així podem imaginar com Maria, durant la seva vida va ser un suport constant i fiable per als altres en els seus moments de necessitat, especialment quan “no els quedava vi”.

Seguint els passos de Maria: la solidaritat

Què vol dir aquest “ser allà” per a nosaltres com a matrimoni cristià i que pertany als Equips de la Mare de Déu? És cert que aquest “ser allà” depèn molt de cada persona, de cada matrimoni, de cada família i de les etapes de la vida.

- “Ser allà” quan un cònjuge necessita amor, presència, afecte...
- “Ser allà” quan un matrimoni necessita el nostre suport, acollida, generositat...
- “Ser allà” quan els nostres fills necessiten la nostra atenció...
- “Ser allà” amb els nostres pares quan envelleixen...
- “Ser allà” a la nostra Parròquia, contribuint en alguna labor pastoral...
- “Ser allà” on es rebutgen els valors del matrimoni i la família...
- “Ser allà” al servei del sector, de la regió dins del nostre moviment...

Amb tot, què passa quan la realitat exigeix la nostra presència i acció a la societat?

- “Ser allà” quan ens trobem amb una persona o una família sense llar, sense casa, sense refugi on viure...
- “Ser allà” quan ens trobem amb un migrant o un refugiat que ens demana ajuda...
- “Ser allà” quan veiem nens, joves i adults sense educació bàsica de qualitat i sense accés al material escolar necessari...
- “Ser allà” quan trobem persones amb la salut compromesa i a qui no se li respecta la dignitat...
- “Ser allà” quan les persones exigeixen una actitud d’escolta, obertura i acceptació...
- “Ser allà” quan veiem persones que viuen soles o en diferents formes d’abandonament...
- “Ser allà” quan la vida a la Terra està sent amenaçada i destruïda...
- “Ser allà” quan l’altre ens necessita, i nosaltres a ell...

Aquest “ser allà” és també una invitació a desenvolupar i viure a la nostra existència el que el papa Francesc anomena “l’art de l’acompanyament”, que es caracteritza per la delicadesa amb la qual podem acostar-nos al terreny sagrat de l’altre, fent-lo nostre sense envair-lo, sense imposar-nos, sense sentir-nos superiors, sinó amb un profund i humil sentit de la compassió i la misericòrdia.

Podem seguir l’exemple de Maria. Per això hem de comprendre clarament la importància i el poder de l’acollida i la solidaritat, de la compassió i de la misericòrdia, compartint l’amor i mostrant suport a través d’accions senzilles i concretes.

El papa Francesc reflexiona sobre aquesta important qualitat de Maria⁶:

“Si imitem a Maria, no podem quedar-nos de braços plegats, lamentant-nos solament, o potser escapolint-nos perquè els altres facin el que és responsabilitat pròpia. No es tracta de grans coses, sinó de fer-ho tot amb tendresa i misericòrdia.”

⁶ Papa Francesc. *Missatge al president de la Conferència de Bisbes Catòlics de Cuba en motiu de la festivitat de la Verge de la Caritat del Coure*. 8 de setembre de 2014.

Quan els matrimonis s'estimen, es nodreixen, es donen suport mútuament i també als seus fills per tal que tinguin "vida abundant" (Jn 10, 10) reflecteixen així la unitat i la bellesa de l'amor de Déu profund als éssers humans.

La dignitat del matrimoni com a signe d'amor és important per a l'Església i la societat. Sant Pau descriu l'amor i la unitat del matrimoni com un signe d'amor de Crist a l'Església (Ef 5, 21-33). És un signe visible de l'amor de Déu des de tota l'eternitat.

Com a matrimonis, aquest amor ens desafia a ser solidaris, generosos i afectuosos amb tots. Aquestes qualitats les aprenem dels nostres pares i d'altres persones que han estat importants a la nostra formació, com per exemple: avis, professors, treballadors remunerats i voluntaris. Aquests donen el seu temps i esforç per construir aquests valors humans i cristians.

Mitjançant l'amor, la generositat i la solidaritat, els matrimonis poden atendre les persones en totes les formes de desemparança i necessitat, és a dir, "allà on no els queda vi":. persones que viuen en la pobresa, que no tenen llar, que viuen enmig de l'horror de la violència familiar i comunitària, que són refugiats i en situacions provocades per tants desastres naturals.

La nostra reunió mensual d'Equip forma part d'aquesta dinàmica de viure en comunitat per tal que nosaltres i els qui ens envolten no ens sentim buits ni abandonats, sinó enfortits per compartir el que som i el que tenim.

La Paraula de Déu [Jn 2, 1-11]

El tercer dia es van celebrar unes noces a Canà de Galilea. Hi havia la mare de Jesús. També hi fou convidat Jesús, juntament amb els seus deixebles. Com que el vi s'acabava, la mare de Jesús li diu:

—No tenen vi.

Jesús li respon:—Dona, i jo què hi tinc a veure? Encara no ha arribat la meua hora.

La seva mare diu als servidors:

—Feu tot el que ell us digui. Hi havia allà sis piques de pedra destinades a les pràctiques de purificació usuals entre els jueus. Tenien una cabuda d'uns cent litres cada una.

Els diu Jesús:

—Ompliu d'aigua aquestes piques.

Ells les ompliren fins dalt. Llavors els digué:

—Ara traieu-ne i porteu-ne al cap de servei.

Ells li'n portaren. El cap de servei tastà aquella aigua convertida en vi. Ell no sabia d'on venia, però els servidors sí que ho sabien, perquè ells mateixos l'havien tretat.

Aleshores el cap de servei crida el nuvi i li diu:

—Tothom serveix primer els millors vins i, quan els convidats han begut molt, serveix els més ordinaris. Però tu has guardat fins ara el vi millor.

Així va començar Jesús els seus senyals a Canà de Galilea. Així manifestà la seva glòria, i els seus deixebles van creure en Ell."

Som davant el primer signe de Jesucrist. Després de presentar l'origen diví de l'home de Natzaret que és el Verb fet carn, d'explicar el testimoni del Baptista sobre ell i de narrar la crida dels seus primers deixebles, Joan Evangelista presenta el primer gran signe del Fill de Déu. Malgrat això, aquest signe és sorprenentment diferent del que esperaríem. Es tracta de proporcionar més de 600 litres de bon vi per a un banquet.

Reconeguem-ho: amb tots els problemes de fam que hi havia i continua havent-hi al món, per no parlar del greu problema de l'alcoholisme, és raonable preguntar-se si podria haver fet alguna altra cosa més útil. Què hauria dit el Baptista, l'asceta del desert, davant de tal signe?

Aquesta pregunta ens permet concloure que, certament, el quart evangelista té un propòsit molt més elevat per descriure aquest com el primer signe de Jesús. La importància del vi en una festa de casament a l'època de Jesús ens ajuda a comprendre quin és aquest propòsit. El vi era un element d'alegria i satisfacció. La seva manca no hauria acabat amb la festa, però hauria limitat molt el seu èxit, i, en conseqüència, hauria deixat els nuvis amb un sentiment de frustració per a tota la vida.

Maria se n'adona i li demana a Jesús, i Ell, amb certa reticència al principi, resol el problema realitzant un "signe".

És important dir que no va realitzar aquest signe Ell sol, sinó que va comptar amb l'ajuda dels presents. Així tenim Maria, que se n'adona i intercedeix; els presents que col·laboren; i Jesús que realitza el signe. És només un record pietós de Jesús a les Bodes de Canà de Galilea? Seria esperar massa poc de l'evangelista Joan, que es va entossudir a qualificar el que Jesús va fer de "signe" i no de "miracle".

Aquest significatiu primer "signe" de Canà ens arriba en el context d'un món desencantat per la "falta de vi". I són moltes les facetes d'aquesta falta de vi a la festa de la vida. Falta el vi de la dignitat humana, dels drets socials, de la valoració de la "casa de tots", entre d'altres.

El vi que faltava ha canviat, però no els protagonistes. Maria encara intercedeix solidàriament. Jesús, que és el mateix "ahir, avui i sempre", continua disposat a actuar. I nosaltres som participants d'aquesta festa de la humanitat i, per tant, responsables de col·laborar amb Jesús per seguir canviant la tristesa i la decepció en alegria i esperança.

Confiam a Maria, exemple de solidaritat guiada per la fe, totes les angoixes i esperances dels que s'han quedat "sense vi", i que ella ens infongui el valor d'invocar l'Esperit Sant, constructor de la unitat a l'Església i entre els homes, per ajudar a construir un món de justícia, de pau, de fraternitat i de solidaritat.

Textos per a la reflexió

Del papa Francesc

Entre els temes que ha destacat el papa Francesc els últims anys, el de la solidaritat és un dels més importants. Els números 114 – 117 de l'encíclica *Fratelli Tutti* (FT) estan dedicats a una profunda reflexió sobre el significat i l'abast de la solidaritat als nostres dies. Diu el papa:

"114. Vull destacar la solidaritat, que «com a virtut moral i actitud social, fruit de la conversió personal, exigeix el compromís de tots aquells que tenen responsabilitats educatives i formatives. En primer lloc, em dirigeixo a les famílies, cridades a una missió educativa primària i imprescindible. Elles constitueixen el primer lloc en el qual es viuen i es transmeten els valors de l'amor i de la fraternitat, de la convivència i de la compartició, de l'atenció i de la cura de l'altre. Són també l'àmbit privilegiat per a la transmissió de la fe des d'aquells primers simples gestos de devoció que les mares ensenyen als fills. Els educadors i els formadors que, a l'escola o en els diferents centres d'associació infantil i juvenil, tenen l'àrdua tasca d'educar els infants i els joves, són cridats a prendre consciència que la seva responsabilitat té a veure amb les dimensions morals, espirituals i socials de la persona. Els valors de la llibertat, del respecte recíproc i de la solidaritat es transmeten des de la més tendra edat. [...] Els qui es dediquen al món de la cultura i dels mitjans de comunicació social tenen també una responsabilitat en el

camp de l'educació i la formació, especialment en la societat contemporània, en la qual l'accés als instruments de formació i de comunicació està cada vegada més estès».

115. En aquests moments en els quals tot sembla diluir-se i perdre consistència, ens fa bé apel·lar a la solidesa que deriva de saber-nos responsables de la fragilitat dels altres buscant un destí comú. La solidaritat s'expressa concretament en el servei, que pot assumir formes molt diverses de fer-se càrrec dels altres. El servei és «en gran part, tenir cura de la fragilitat. Servir significa cuidar els qui són fràgils en les nostres famílies, en la nostra societat, en el nostre poble». En aquesta tasca cadascú és capaç de «deixar de banda les seves recerques, afanys, desitjos d'omnipotència davant la mirada concreta dels més fràgils. [...] El servei sempre mira la cara del germà, toca la seva carn, sent la seva proximitat i fins i tot en alguns casos la "pateix" i busca la promoció del germà. Per això el servei mai no és ideològic, ja que no serveix idees, sinó que serveix persones».

116. Els últims en general «practiquen aquesta solidaritat tan especial que hi ha entre els qui pateixen, entre els pobres, i que la nostra civilització sembla haver oblidat, o almenys té moltes ganes d'oblidar. Solidaritat és una paraula que no cau bé sempre, jo diria que alguns cops l'hem transformat en una mala paraula, no es pot dir; però és una paraula que expressa molt més que alguns actes de generositat esporàdics. És pensar i actuar en termes de comunitat, de prioritat de vida de tots sobre l'apropiació dels béns per part d'alguns. També és lluitar contra les causes estructurals de la pobresa, la desigualtat, la manca de treball, de terra i d'habitatge, la negació dels drets socials i laborals. És enfrontar els destructors efectes de l'Imperi dels diners. [...] La solidaritat, entesa en el seu sentit més profund, és una manera de fer història, i és això el que fan els moviments populars».

Així doncs, la paraula “solidaritat” significa molt més que algunes accions esporàdiques de generositat. És molt més, diu el papa Francesc. No es tracta només d'ajudar els altres, es tracta de justícia. Per ser solidaris i donar fruit la interdependència entre tots – o se salven tots o no se salvarà ningú – necessita un fort arrelament en allò que és humà i en la naturalesa creada per Déu, necessita el respecte a les cares i a la Terra.

Del pare Caffarel

En un text titulat *Riqueses*, publicat a la Carta mensual francesa de maig de 1948, el pare Caffarel diu que les riqueses que rebem – materials o espirituals – hi són per ser compartides. Com Crist, el cristià es preocupa pels altres. No es tanca en si mateix per gaudir egoïstament del que té, sinó que és obert, acollidor, solidari, atent als altres. Viu i treballa en unió amb Crist, “per a la Glòria de Déu i la salvació del món”.⁷

“En resposta al meu editorial del número 20 de la revista *Golden Ring*, vaig rebre la següent carta: “Soc la típica subscriptora passiva. Una mare de família massa ocupada per escriure. Però aquest cop he reaccionat violentament quan he llegit el seu article”

“La vostra despreocupació em preocupa”, diu vostè. Però senyor mossèn, la inquietud, i aquesta és la paraula, ens rossega. El món està tan ple de misèria que, com podem sentir-nos en pau? De veritat continua havent-hi tanta gent que viu feliç, encantada, en la seva tranquil·la comunitat familiar on no hi falta de res, on ens sentim còmodes entre persones que s'estimen i que es porten agradablement bé? Realment penso que això és d'un altre temps. A mi, per exemple, em resulta molt difícil trobar uns moments de pau i tranquil·litat. Poses el cap entre les mans i et dius a tu mateix: és Déu qui ha volgut la meua situació social, la meua fortuna adquirida de manera justa (i bastant relativa); a més, no soc segons les meves possibilitats... etc., etc.? I et tranquil·litges una mica.”

⁷ Pare Henri Caffarel. *Carta mensual dels Equips de la Mare de Déu*; maig de 1948.

Però no per molt de temps. Una captaire truca a la porta, segur que és una professional: no li dec res... Ah! Però si té nens morts de fred a casa i els meus estan tan contents al costat del foc! Pla providencial, la seva misèria, la meva comoditat? Tot està de cap per avall. O és un testimoni de l'abat Pierre, un llibre de Van der Meersch que cau de les seves mans. La misèria és allà, a l'aguait, perjudicant la nostra comoditat, trastornant els nostres punts de vista establerts raonablement. Ja no hi ha manera de ser feliç. I el pitjor és que un sac de carbó o un bitllet no alleugereren en absolut. No, senyor mossèn, ajudi'ns a trobar la pau. La pau que ve de la caritat. Ja veu, em condemno, ho sé, tot ve de la falta d'amor. Quin lloc ocupem els rics o (suposats) burgesos en aquesta misèria de món? No són inútils aquestes excuses (pla providencial, etc.)? Sovint em pregunto si la seva revista, que està feta per a nosaltres, que comprèn tan bé els nostres problemes i ens ajuda, no faria millor de vegades en engegar a dida tots aquests problemes i sacsejar-nos, en predicar la pobresa, la caritat, l'amor perfecte que desprèn. Em pregunto si, fosos en aquesta intensa caritat, no veuríem millor la puerilitat d'aquests petits problemes matrimonials que tant ens preocupen.

No som confessors pontificis, som conscients de ser poca cosa, pecadors inconstants, inquiets, sacsejats, tristos per veure el mal sense tenir la gosadia de fer res al respecte. Ara que vostè ha intentat d'inquietar els tranquils, no podria intentar calmar els que estan preocupats? No es pot viure amb aquesta angouxa. Tan fàcil com seria quedar-se tranquil!"

Així sona a cristià.

Aquesta és, la preocupació del deixeble de Crist. Davant la misèria del món, descobreix la seva riquesa, es preocupa: per què jo, per què no ells?

Que rics que sou vosaltres, a qui em dirigeixo! Encara que no tingueu cap riquesa material. Rics en cultura, educació, relacions, amistats, en una llar plena d'amor. Rics en el bé infinitament més preciós de la fe, de la gràcia...

I al vostre voltant, una terrible pobresa: cossos afamats, cors afamats, ànimes afamades.

Us turmenta aquesta pregunta, per què jo, per què no ells? Us ronda el desig de compartir? Em direu: "no venen a reclamar". De veritat? Creieu que els toca a ells prendre's la molèstia?"

Testimonis

El següent testimoni ens mostra la importància de tenir la ment i el cor oberts per comprendre i valorar els qui ens envolten i ser solidaris amb les seves necessitats.

"La nostra relació s'havia desenvolupat i crescut des que ens vam conèixer, feia tres anys. Així que, encara que teníem deutes i molt pocs béns, vam decidir casar-nos poc després que el meu marit acabés els seus estudis. Els nostres pares es van alegrar molt dels nostres plans de matrimoni, i van pagar gustosament el banquet. Em vaig fer el meu propi vestit de núvia i vam celebrar el banquet al jardí de la meua tia. Els nostres pares pensaven que teníem una bona vida al davant, encara que comencéssim amb molt poc. Els convidats al casament també ho van entendre, així que ens vam alegrar molt de rebre regals pràctics i útils per a la llar que havíem de formar junts.

Vam començar la nostra vida de casats en un petit pis moblat. Més endavant vam acceptar l'oferta d'una casa de lloguer a prop de la feina del meu marit, perquè no hagués de desplaçar-se molt, sobretot quan li trucaven per treballar durant la nit. Només vam poder comprar un matalàs, una nevera i poc més. Menjàvem asseguts en cadires plegables davant una taula de cartes. La vida de casats era bona. Ens agradava rebre els pares del meu marit, com en un pícnic, a la nova llar. Més endavant els meus pares van venir de visita des de casa seva, a l'altra part del país. Van poder veure que érem feliços junts, però també van veure la nostra llar escassament moblada. Vam intentar assegurar-los que no ens importava tenir una casa buida,

i que vèiem el fet de moblar la casa com un projecte a llarg termini. Malgrat això, estaven decidits a ajudar-nos i finalment ens van convèncer perquè anéssim de compres amb ells i compréssim alguns mobles, i un revestiment per al terra de la sala d'estar. Ens vam sentir esbalaïts per la seva generositat, però va ser meravellós poder oferir més comoditat a casa nostra en rebre els nostres familiars i amics.

Cada cop que escoltem la història de les Bodes de Canà ens recordem de la nostra primera vida de casats. De fet, ens veiem reflectits en la parella recent casada de l'Evangelí. Sense dubte el jove matrimoni hauria estat molt agraït i s'hauria sentit completament esbalaït per l'acte generós i afectuós de Jesús de proporcionar el millor vi per als convidats al casament. De la mateixa manera, ens vam sentir esbalaïts per la generositat dels meus pares en ajudar-nos discretament en la nostra situació.

Les accions de Maria a les Bodes de Canà són un model molt fort per a nosaltres. Al llarg dels anys hem vist moltes vegades que els nostres fills passen dificultats econòmiques o d'altres tipus. Hem vist la seva necessitat i, com van fer els nostres pares, hem respost tan bé com hem pogut, encara que hagi estat difícil. L'exemple de Maria de sensibilitat cap a les necessitats dels altres és quelcom que sempre recordarem. No dubtem en absolut que podem acudir a Ella sempre que estiguem buits per dins, o que els nostres cors estiguin ferits. Ella intercedirà per nosaltres davant el nostre Déu.”

Preguntes per a la sentada

Diu el papa Francesc en una de les seves catequesis que, enmig de la crisi, una solidaritat guiada per la fe ens permet traduir l'amor de Déu a la nostra cultura globalitzada, no construint torres o murs – i quants murs s'estan construint avui – que divideixen, però després cauen, sinó teixint comunitat i donant suport a processos de creixement veritablement humà i solidari. I en això ajuda la solidaritat.

Faig una pregunta – continua el papa: jo penso en les necessitats dels altres? Amb quines accions respon el meu cor? Cadascú que respongui dins del seu cor⁸.

A la sentada d'aquest mes, a més de les preguntes d'aquest Punt Concret d'Esforç, el matrimoni pot reflexionar sobre com mostra compassió, generositat i solidaritat als altres: a casa seva o a la comunitat més àmplia, a l'equip, a la feina, al club esportiu, etc.

LA REUNIÓ MENSUAL D'EQUIP

Benvinguda

El matrimoni que porta la reunió: Estimats germans, germanes i amics. Benvinguts a aquesta reunió d'equip. Comencem resant l'oració de l'encíclica *Fratelli Tutti*: (FT 287)

Pregària al Creador

*Senyor i Pare de la humanitat,
que vas crear tots els éssers humans amb la mateixa dignitat,
infon en els nostres cors un esperit fraternal.
Inspira'ns un somni de retrobament, de diàleg, de justícia i de pau.
Impulsa'ns a crear societats més sanes
i un món més digne,
sense fam, sense pobresa, sense violència, sense guerres.
Que el nostre cor s'obri*

⁸ Papa Francesc. *Audiència general. Catequesi: Curar el món: 5. La solidaritat i la virtut de la fe*. Pati de Sant Damas, 2 de setembre de 2020.

*a tots els pobles i nacions de la terra,
per reconèixer el bé i la bellesa
que has sembrat en cadascun,
per estrènyer llaços d'unitat, de projectes comuns,
d'esperances compartides. Amén.*

Àpat

Formant part de la reunió, l'àpat ha de fer-se segons s'hagi acordat amb l'equip. És un moment de gràcia, d'alegria per la reunió, de celebració, de festa i d'oració.

Posada en comú

- Compartiu les experiències viscudes durant el mes, les que han sigut significatives per a la vostra vida com a individus o com a matrimoni, prioritzant les que ens ajuden a confrontar la realitat viscuda amb l'Evangelí.
- Compartiu com us heu animat – individualment o com a matrimoni – a viure diverses formes de solidaritat durant aquest mes. Quines han estat aquestes accions? A favor de qui s'han realitzat?

Lectura de la Paraula de Déu, meditació i oració

La lectura i meditació de la Paraula suggerida per aquesta trobada és les Bodes de Canà (Jn 2, 1-11)

L'oració litúrgica que es proposa és el Salm responsorial de la Missa del dia de la reunió.

Participació

La participació dels Punts Concrets d'Esforç és un moment molt significatiu a la reunió d'equip. És un moment de trobada amb un mateix i amb els altres. És un moment d'ajuda mútua, d'estar a prop els uns dels altres per enfortir el camí espiritual de tots i de cadascú. Per això:

- Compartiu la vivència dels Punts Concrets d'Esforç durant aquest mes.
- Quin és el “vi” que us falta individualment i com a matrimoni per viure els Punts Concrets d'Esforç?
- Com puc ajudar la meua parella a practicar els Punts Concrets d'Esforç?
- Quins són els Punts Concrets d'Esforç que han requerit més tenacitat?

Preguntes per a la reunió d'equip

- Com ens inspira Maria a ser veritables deixebles missioners del seu Fill Jesús?
- Com a matrimoni i com a Equip, com podem practicar la solidaritat de Maria amb altres matrimonis de la nostra Parròquia o comunitat diocesana perquè se sentin acollits a l'Església?
- Quins són els reptes que hem de superar, individualment i com a matrimoni, per ser més solidaris en la societat amb aquells a qui “no els queda vi”?

Oracions finals

- Per la canonització del Pare Caffarel
- *Magnificat*

SEGONA REUNIÓ: NO TENEN CASA

OBJECTIUS

- Prendre consciència que “no tenen vi” moltes persones i famílies que no tenen un habitatge digne.
- Descobrir la creativitat de Maria i Josep davant l’adversitat en trobar-se sense llar al naixement del seu Fill Jesús.
- Experimentar i viure la virtut de la humilitat que la Mare de Jesús va demostrar en aquest context.

PREPARACIÓ DE LA REUNIÓ D’EQUIP

Introducció

A la reunió anterior vam reflexionar una mica sobre la solidaritat. Com va dir el papa Francesc als participants de la Trobada mundial de moviments populars, l’octubre de 2014, la solidaritat és molt més que alguns aspectes esporàdics de generositat. És pensar i actuar en termes de comunitat. És lluitar contra les causes estructurals de la pobresa, la desigualtat, la falta de feina, de terra i d’habitatge, la negació dels drets socials i laborals. És fer front a realitats que tots som cridats a transformar.

I continua el Papa⁹:

“Aquesta trobada respon a un anhel molt concret, alguna cosa que qualsevol pare, qualsevol mare vol per als seus fills. Un anhel que hauria d’estar a l’abast de tots, però avui veiem amb tristesa cada cop més lluny de la majoria: terra, sostre i feina. És estrany, però si parlo d’això, alguns diuen que el papa és comunista.

No s’entén que l’amor als pobres és al centre de l’Evangeli. Terra, sostre i feina, això pel que vosaltres lluiteu, són drets sagrats. Reclamar això no és gens estrany, és la doctrina social de l’Església. M’aturaré una mica en cadascun d’aquests punts que heu escollit com a consigna per aquesta trobada. [...]

Segon, sostre. Ho he dit i ho repeteixo: una llar per a cada família. Mai no hem d’oblidar que Jesús va néixer en una establia perquè a l’hostal no hi havia lloc, que la seva família va haver d’abandonar la seva llar i escapar a Egipte, perseguits per Herodes. Avui hi ha tantes famílies sense llar, o bé perquè mai n’han tingut o bé perquè l’han perdut per diversos motius. Família i habitatge van de bracet. Però, a més, perquè un sostre sigui llar ha de tenir una dimensió comunitària: i és del barri... i és precisament al barri on es comença a construir aquesta gran família de la humanitat, des del més immediat, des de la convivència amb els veïns.” [...]

Per als qui tenen una llar on viure pot ser difícil imaginar el que suposa haver perdut o no tenir un lloc fix, segur i saludable on viure. Però les persones sense llar o que no tenen refugi representen un problema sorprenentment ben diversificat a les nostres societats.

⁹ Papa Francesc. *Discurs als participants de la Trobada mundial de moviments populars*. 28 d’octubre de 2014

Segons els informes, es calcula que el 2% de la població mundial no té on viure. Això equival a uns 150 milions de persones que viuen al carrer, en habitatges provisionals, en camps de refugiats o en alguna altra forma d'allotjament en condicions transitòries i perilloses. Segons el moviment Hàbitat per a la Humanitat, al voltant de 1600 milions o més del 20% de la població mundial pot no tenir un habitatge adequat¹⁰.

Les causes i conseqüències de la falta de llar són moltes i complexes, i plantegen qüestions importants per a tots els cristians, ja que, com hem vist anteriorment, “la família i l’habitatge van de bracet”.

L’Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) ha demostrat en un dels seus estudis que no existeix un únic perfil de persones sense llar al món – desenvolupat i en vies de desenvolupament –, on aquest problema és força comú. Podem considerar-ne alguns exemples¹¹:

- Persones i famílies que s’han quedat sense llar a causa d’esdeveniments nacionals o regionals, com la fam, la guerra, la persecució religiosa o ètnica.
- Persones i famílies que han nascut en la pobresa intergeneracional i estan atrapats en estructures socials que no els permet millorar la situació.
- Persones sense llar que viuen al carrer i són invisibles per a la seva comunitat.
- Persones amb malalties i discapacitats físiques, generalment rebutjades per la família, els amics i les persones que els han de donar feina. Sovint els porta a l’addicció a l’alcohol i altres drogues.
- Persones i famílies sense llar a causa de diversos fenòmens meteorològics.

De vegades es fa referència a les persones que no tenen casa ni sostre en termes impersonals, com els “sensesostre”, els “pobres”, la “gent del carrer” o pitjor, com estadístiques, com un problema, en lloc de referir-nos-hi com a persones reals.

Hem d’aprendre a tenir menys prejudicis contra les persones sense llar, recordant que tenen nom, personalitat, cor i dignitat. Qualsevol pot convertir-se en una persona sense llar.

Seguint els passos de Maria: la humilitat

Podem preguntar-nos: *com respondríem o atendríem a una família sense llar que es diuen Maria, Josep i el seu fill es diu Jesús?*

Al relat de l’Evangeli de Lluc sobre el naixement de Jesús, Maria i Josep experimenten el que és ser una família sense llar, ja que un decret de l’emperador August ordena que tots han de tornar a la seva ciutat per inscriure’s al cens que s’està realitzant.

Quan Maria i Josep arriben a Betlem, Maria estava preparada per donar a llum, però no hi havia lloc per a ells a l’hostal. Jesús neix com un nadó sense sostre. No és així com haurien imaginat l’arribada del Messies els seus pares i els líders religiosos de l’època.

Podem dir que les circumstàncies d’aquest naixement segueixen sent les mateixes avui. La qüestió és que intentem ocultar i fins i tot negar aquesta realitat.

Veiem els sensesostre com persones que cal evitar o compadir, o que simplement han de ser objecte de la nostra caritat? No hauríem, per contra, de reconèixer la dignitat intrínseca de tota persona humana? Som o no som tots germans i germanes?

¹⁰ Gioietta Kuo. *Yet another emergint global crisis – Homelessness*. Publicat per l’Aliança del Mil·leni per la Humanitat i la Biosfera (MAHB, a partir de l’anglès) el 08/08/2019, accessible online el 27/04/2022 a. <https://mahb.stanford.edu/library-item/yet-another-emergint-global-crisis-homelessness/>

¹¹ OCDE *Població sense llar – Base de dades d’habitatges assequibles*. Última actualització: 27 de maig de 2021. Consultat el 8 de desembre de 2021.

El papa Francesc, en comentar el valor de Betlem, ens convida a sentir i tocar aquesta realitat de persones i famílies sense llar¹²:

“El fill de Déu, venint al món, troba lloc on els animals han de menjar. El farratge es converteix en el primer llit per Aquell que es revelarà com “el pa baixat del cel” (Jn 6, 41). Un simbolisme que ja sant Agustí, juntament amb els altres Pares, havia captat quan escrivia: “Posat al pessebre es va convertir en aliment per a nosaltres” (Serm. 189, 4). En realitat, el pessebre conté diversos misteris de la vida de Jesús i ens els fa sentir propers a la nostra vida quotidiana. [2 B]

De manera particular, el pessebre és des del seu origen franciscà una invitació a “sentir”, a “tocar” la pobresa que el Fill de Déu va escollir per a sí mateix en la seva encarnació. I així, és implícitament una crida a seguir-lo al camí de la humilitat, de la pobresa, del desprendiment, que des de la cova de Betlem condueix fins a la creu. És una crida a trobar-lo i servir-lo amb misericòrdia en els germans i germanes més necessitats. (cf. Mt 25, 37-46). [3 D]”

Al donar llum al Salvador en un estable, Maria ens ensenya que la humilitat ens iguala a tots, perquè ens acostava a allò que és essencial: Jesucrist.

L'Església està cridada a ser a les perifèries – materials i existencials- per atendre als qui tenen la dignitat compromesa, sense prejudicis ni temors, sense fer proselitisme, però disposat a donar testimoni que tots som germans.

La paraula de Déu [Lc 2, 1-7]

“Per aquells dies sortí un edicte de Cèsar August ordenant que es fes el cens de tot l'imperi. Aquest cens va ser anterior al que es feu quan Quirini era governador de Síria. Tothom anava a inscriure's, cadascú a la seva població. També Josep va pujar de Galilea, del poble de Natzaret, a Judea, al poble de David, que es diu Betlem, perquè era de la casa i la família de David. Josep havia d'inscriure's juntament amb Maria, que estava compromesa amb ell en matrimoni. Maria esperava un fill.

Mentre eren allà, se li van complir els dies i va infantar el seu fill primogènit; el va faixar amb bolquers i el posà en una menjadora, perquè no hi havia lloc per a ells a la sala de l'hostal.”

Si el Fill de Déu hagués vingut amb el poder, en el resplendor de la seva glòria, certament no s'hauria exposat al rebuig: tots l'hauríem acollit necessàriament. Però no seria Déu, seria un ídol.

Es creu que un Déu és d'enorme grandesa, d'extraordinària alçada i terrible aparença. Aquestes són les característiques de l'ídol, comunes a totes les religions.

Jesús, el Nen Déu, és en primer lloc al costat de la petita pedra que derroca l'ídol (cf. Dn 2, 31-34). El signe per reconèixer-lo serà diferent: la seva enorme grandesa serà la del diminut recent nascut, el seu encantador esplendor serà el fràgil plor del nen que experimenta l'adversitat fora del ventre de la mare, i la seva tremolosa aparença, la d'un cos tremolós al pessebre.

En un pessebre, sí, al costat dels animals, és precisament allà on el Verb fet carn ve al món. Josep, Maria i Jesús divideixen la humanitat en abans i després en un lloc destinat als animals, perquè no hi havia lloc per a ells entre els éssers humans.

Aquesta escena impactant i incòmoda estableix un punt de referència per a la nostra fe. És la porta d'entrada a la “casa” on viu, i la forma en què podem conèixer-lo. Jesús neix sense llar. Buscar-lo avui als palaus, als grans centres de poder, a les altes esferes de la societat, és un gran error. Trobarem ídols en ambients sumptuosos i rics, però no al Verb fet carn.

¹² Papa Francesc. Carta apostòlica *Admirabile Signum*, sobre el significat i el valor del pessebre. 1 de desembre de 2019

No perdem de vista Maria, la dona humil, que encarna en si mateixa la vida de moltes mares que viuen sense llar a les grans ciutats, amagades sota viaductes, explotades en zones rurals, exposades a les zones de conflicte.

La comoditat de casa nostra, la convivència dels nostres ambients amb aire condicionat, la sofisticada estructura dels hospitals, poden cegar-nos i insensibilitzar-nos per adonar-nos que molts nens -igual que Jesús que va dir “cada cop que ho va fer a un d’aquests, els meus germans més petits, amb mi ho va fer” (cf. Mt 25, 40)- es queden sense llar al món dels gratacels i els grans condominis.

Adonar-se que a Jesús li va faltar el “vi” del sostre no pot ser un motiu de pietosa contemplació en l’època del Nadal. El “vi” del sostre continua faltant i és un repte per a nosaltres. Anem als pessebres d’avui, allà hi ha el nostre Déu, no els nostres ídols. Posem de part nostra perquè tots, a la festa de la vida, tinguin dret al “vi” de l’habitatge.

Ser devot de Maria és imitar la seva profunda humilitat. No hi ha autèntica devoció a la Verge sense humilitat. Els sants van ser homes i dones que, seguint l’exemple de Maria, van viure la humilitat a la seva vida quotidiana.

Demanem a Maria, la humil serva del Senyor, que en resar el Magníficat ens delectem al nostre cor amb els passatges sobre la humilitat. “Perquè ha mirat la petitesa de la seva serventa” i el Senyor “exalta els humils”.

Textos per a la reflexió

Del papa Francesc

El text següent és part del discurs del papa Francesc als participants de la Trobada mundial de moviments populars, l’octubre de 2014¹³. Ens desafia a sortir de nosaltres mateixos per acollir els altres, dels que pateixen i dels que no veuen respectada la seva dignitat per diferents interessos econòmics, socials o polítics.

“[...] Avui vivim en ciutats immenses que es mostren modernes, orgulloses i fins i tot vanitoses. Ciutats que ofereixen innumerables plaers i benestar per a una minoria feliç, però se li nega el sostre a milers de veïns i germans nostres, fins i tot nens, i se’ls anomena, elegantment, “persones en situació de carrer”. És curiós com al món de les injustícies, abunden els eufemismes. No es diuen paraules amb contundència i realitat, es busca l’eufemisme. Una persona segregada, una persona apartada, una persona que està patint la misèria, la fam, és una persona en situació de carrer: paraula elegant, oi? Vosaltres busqueu, potser m’equivoco en algun cas, però en general, sempre darrere d’un eufemisme hi ha un delictes.

Vivim en ciutats que construeixen torres, centres comercials, fan negocis immobiliaris... però abandonen una part de si als marges, les perifèries. Com dol escoltar que als assentaments pobres se’ls margina, o pitjor, se’ls vol erradicar! Són cruels les imatges dels desallotjaments forçats, de les excavadores esfondrant barraques, imatges tan semblants a les de la guerra. I això es pot veure avui.

Vosaltres sabeu que als barris populars on molts de vosaltres viviu subsisteixen valors ja oblidats als centres enriquits. Els assentaments estan beneïts amb una cultura popular rica: allà l’espai públic no és només un lloc de trànsit, sinó una extensió de la llar, un lloc on generar vincles amb els veïns. Que maques són les ciutats que superen la desconfiança malaltissa i integren els que són diferents, i fan d’aquesta integració un nou factor de desenvolupament. Que maques són les ciutats que, en el seu disseny arquitectònic, estan plenes d’espais que connecten, relacionen, afavoreixen el reconeixement de l’altre. Per això, ni erradicació ni marginació: cal seguir en la línia de la integració urbana. Aquesta paraula ha de desplaçar totalment la paraula erradicació, des de ja, però també aquells projectes que pretenen

¹³ Papa Francesc. *Discurs als participants de la Trobada mundial de moviments populars*. 28 d’octubre de 2014, paràgrafs 12-14.

envernissar els barris pobres, fer les perifèries meticuloses i maquillar les ferides socials en lloc de curar-les promovent una integració autèntica i respectuosa. És una espècie d'arquitectura de maquillatge, oi? I va per aquí. Hem de seguir treballant perquè totes les famílies tinguin una llar i perquè tots els barris tinguin una infraestructura adequada (clavegueres, llum, gas, asfalt) i segueixo: escoles, hospitals, ambulatoris, clubs esportius i totes les coses que creen vincles i que uneixen, accés a la salut –ho he dit- i a l'educació i a la seguretat en la possessió”

Del pare Caffarel

Al seu llibre *No temis rebre Maria, la teva dona*, el pare Caffarel descriu el viatge de Maria i Josep a Betlem. Un viatge que fan junts, trobant tota mena de dificultats que accepten, humilment, perquè el seu fill Jesús neixi amb la seguretat que ells van poder trobar¹⁴.

“La vida continuava, contemplativa i activa, a la casa de Natzaret. S’acostava el final de l’any, i tot indicava que el nen seria rebut enmig de les coses humils i agradables que li havien preparat, que dirigiria les primeres mirades a les parets d’aquesta casa que l’amor dels seus pares havien convertit en una llar.

I de sobte, va passar la cosa més inesperada: “Va succeir en aquells dies que va sortir un decret de l’emperador August ordenant que s’empadronés tot l’Imperi”. [...]

I tots dos obeeixen. Maria estava obligada a empadronar-se? No és segur. Però ella no volia deixar Josep. Després d’haver esperat tant de temps junts, podrien separar-se quan el nen estava a punt d’arribar? Tots dos es posarien en camí. [...]

Arriben a Betlem, cansats i esllomats. Aparentment, no coneixen ningú que pugui rebre’ls, així que Josep s’atura davant l’hostal, el *khan*, una espècie de parada de caravanes: un quadrilàter a l’aire lliure on s’amuntegaven els animals, envoltat per una coberta de fusta que dona abrís als humans. Però “no tenien lloc a l’hostal” (Lc 2, 7). Sense dubte, el cens hauria atret molta gent, però no hi havia lloc per a ells, gent més rica hauria trobat allotjament. L’estat de Maria no inspirava pietat, al contrari: als hostalers no els agraden els naixements ni les morts. Fossin quins fossin els bons motius (sempre n’hi ha) “va venir a casa seva i els seus no el van rebre” (Jn 1, 11).

Josep i Maria se’n van. La intenció de Déu és encara més incomprendible del que pensaven. Vol que el nen neixi en la més absoluta indigència? S’abandonen a la voluntat que els dirigeix, però una espècie de gran violència d’amor s’apodera d’ells per aquest petit que no tindrà res del que tenen els altres, res, excepte l’amor del seu pare i la seva mare. Es diu que aquest amor ho omple tot, que ho abasta tot.

Algú va assenyalar una cova en un vessant d’una penya no molt lluny. Era o havia estat usada com a estable, i podria donar refugi als vagabunds. Josep recull la palla perquè Maria s’estiri en ella. Maria baixa amb dificultat de la polsosa muntura, ajudada per Josep. Es deixa lliscar fins al terra, l’home mira al seu voltant: on posarà al nen perquè estigui resguardat del fred. Allà, en aquell pessebre per al bestiar, mig tallat a la roca, mig de fang... Un braç ple de la palla més suau i uns draps trets de l’equipatge amb cura aconsegueixen fer un bressol.

Que lluny quedes, casa de Natzaret, casa aixecada amb tant d’amor! Però ja que el Pare ho ha volgut així, que es faci com Ell vol. Només cal esperar...”

¹⁴ Pare Henri Caffarel. *No temis rebre Maria, la teva dona*. “El camí a Betlem” (Traducció de l’equip de redacció).

Testimonis

Aquest testimoni ens mostra com n'és d'important el diàleg i la cooperació entre religions i Esglésies per construir un futur millor i portar esperança a les persones necessitades.

“El 2019 ens vam assabentar d'una nova iniciativa a Bendigo (una ciutat de l'estat australià de Victòria), sobre un alberg nocturn d'hivern per a persones sense sostre. La idea havia partit de les Esglésies cristianes del Regne Unit en cooperació amb les comunitats locals. Havia d'utilitzar-se a les nits d'hivern, de juny a agost, utilitzant els allotjaments de les esglésies. La idea era proporcionar menjar, refugi i dignitat. El programa ja fa tres anys que està en marxa.

Participar en aquesta iniciativa significava convertir-se en companys de camí dels sense sostre: escoltar les seves històries, atendre amb interès, servir i compartir els àpats. Fins i tot també vam ser companys de camí d'altres voluntaris.

En molts sentits, nosaltres mateixos vam ser beneïts. Ens va ajudar a adonar-nos de tot allò que Déu ens havia donat: amor, perdó, família i abundants benediccions.

També vam aprendre com els traumes no resolts afecten la vida de les persones. Un o dos traumes poden portar a quedar-se sense llar, a tenir problemes de salut mental, addiccions i molt més. Ens vam sentir atrets per les vides dels nostres hostes i les seves experiències.

A mesura que els nostres hostes adquirien un sentit d'esperança, alguns van poder traslladar-se a algun tipus d'allotjament més permanent i d'altres van optar per buscar ajuda. Van desenvolupar junts un sentit comunitari.

Ens va enriquir l'evolució del grup ecumènic i ens va fer sentir humils la generositat de les persones que van creure en el programa, ho van demostrar preparant menjars o donant diners, subministraments pràctics, regals i molt més.”

Preguntes per a la sentada

A la sentada d'aquest mes, a més de les preguntes d'aquest Punt Concret d'Esforç, preguntem-nos per la nostra capacitat de viure només amb allò que és “essencial” a casa nostra, albergant la nostra família i amics.

“Els pobres i els senzills, recorden al Naixement que Déu es fa home per a aquells que més senten la necessitat del seu amor i demanen la seva proximitat. Jesús, “mansuet i humil de cor” (Mt 11, 29), nasqué pobre, va portar una vida senzilla per ensenyar-nos a comprendre allò que és essencial i a viure d'això. Des del pessebre emergeix clarament el missatge que no podem deixar-nos enganyar per la riquesa i per tantes propostes efímeres de felicitat. El palau d'Herodes és al fons, tancat, sord a l'anunci de l'alegria. En néixer al pessebre, Déu mateix inicia l'única revolució de l'amor, la revolució de la tendresa. Des del pessebre Jesús proclama, amb un poder dòcil, la crida a compartir amb els últims el camí cap a un món més humà i fratern, on ningú sigui exclòs ni marginat¹⁵.”

LA REUNIÓ MENSUAL D'EQUIP

Benvinguda

El matrimoni que porta la reunió: Estimats germans, germanes i amics. Benvinguts a aquesta reunió d'equip. Comencem resant l'oració de l'encíclica *Fratelli Tutti*: (FT 287)

¹⁵ Papa Francesc. Carta apostòlica *Admirabile Signum*, núm. 6b.

Pregària al Creador

*Senyor i Pare de la humanitat,
que vas crear tots els éssers humans amb la mateixa dignitat,
infon en els nostres cors un esperit fraternal.
Inspira'ns un somni de retrobament, de diàleg, de justícia i de pau.
Impulsa'ns a crear societats més sanes
i un món més digne,
sense fam, sense pobresa, sense violència, sense guerres.
Que el nostre cor s'obri
a tots els pobles i nacions de la terra,
per reconèixer el bé i la bellesa
que has sembrat en cadascun,
per estrènyer llaços d'unitat, de projectes comuns,
d'esperances compartides. Amén.*

Àpat

Formant part de la reunió, l'àpat ha de fer-se segons s'hagi acordat amb l'equip. És un moment de gràcia, d'alegria per la reunió, de celebració, de festa i d'oració.

Posada en comú

- Compartiu les experiències viscudes durant el mes, les que han sigut significatives per a la vostra vida com a individus o com a matrimoni, prioritzant les que ens ajuden a confrontar la realitat viscuda amb l'Evangeli.
- Compartiu com us heu animat – individualment o com a matrimoni – a viure diverses formes de solidaritat durant aquest mes. Quines han estat aquestes accions? A favor de qui s'han realitzat?

Lectura de la Paraula de Déu, meditació i oració

La lectura i meditació de la Paraula suggerida per aquesta trobada és el naixement de Jesús (Lc 2, 1-7)

L'oració litúrgica que es proposa és el Salm responsorial de la Missa del dia de la reunió.

Participació

La participació dels Punts Concrets d'Esforç és un moment molt significatiu a la reunió d'equip. És un moment de trobada amb un mateix i amb els altres. És un moment d'ajuda mútua, d'estar a prop els uns dels altres per enfortir el camí espiritual de tots i de cadascú. Per això:

- Compartiu la vivència dels Punts Concrets d'Esforç durant aquest mes.
- Quins són els Punts Concrets d'Esforç que han requerit més tenacitat?
- Compartiu com els Punts Concrets d'Esforç us han ajudat a viure la virtut de la humilitat, prenent d'exemple Maria.

Preguntes per a la reunió d'equip

Al vídeo del Papa número 14 del 2 de febrer de 2017¹⁶, el papa Francesc demana per les persones que es troben en situacions de vulnerabilitat i desampara. Així, afirma:

¹⁶ Podeu veure el vídeo del Papa a: <https://thepopevideo.org/acoger-a-los-necesitados/?lang=es>

“Vivim en ciutats que construeixen edificis, centres comercials, fan negocis immobiliaris, però abandonen una part de si mateixes als marges, a les perifèries, comparant la realitat d’uns i altres a les societats modernes.

A conseqüència d’aquesta situació, grans masses de població estan excloses, marginades: sense feina, sense horitzons, sense sortida. No les abandonem!

Demaneu amb mi per tots els que viuen al calvari, els que estan esgotats, especialment els pobres, els refugiats, els marginats, perquè trobin acollida i suport a les nostres comunitats.”

Després d’aquestes paraules de crida del papa Francesc, preneu un temps per reflexionar:

- Quina ha estat la nostra reacció davant el vídeo del papa Francesc?
- Com responem quan veiem algú sense un lloc segur per viure?
- Tenim prejudicis contra les persones que viuen al carrer? Quin sentiment ens brota quan ens acostem a aquestes persones?

Oracions finals

- Per la canonització del Pare Caffarel
- *Magnificat*

TERCERA REUNIÓ: NO TENEN PÀTRIA

OBJECTIUS

- Prendre consciència que “no tenen vi” els que s’han vist obligats a abandonar el seu país.
- Comprendre que al pla de Déu no hi cap la indiferència perquè tots som germans.
- Experimentar i viure la virtut de la resiliència de Maria.

PREPARACIÓ DE LA REUNIÓ D'EQUIP

Introducció

L'informe d'agost de 2021 de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats¹⁷ assenyala que a finals de l'any anterior hi havia 20,7 milions de refugiats a tot el món i més de 48 milions de persones desplaçades dins el seu mateix país per situacions de conflicte i violència. A més, segons l'informe, s'estima que hi ha 4,2 milions d'apàtrides, és a dir, aquells als que cap país en reconeix la nacionalitat.

Aquestes xifres ens donen una idea de la magnitud de la crisi humanitària dels migrants i refugiats de tot el món. Malgrat això, tots hem d'anar més enllà i adonar-nos que darrere d'aquests números hi ha vides reals, famílies senceres sotmeses al patiment i a situacions de risc. En aquest context, no són pocs els qui perden la vida.

Al primer viatge del seu pontificat el papa Francesc va viatjar en vaixell a l'illa de Lampedusa, la terra més propera per a molts que fugen del nord d'Àfrica. El papa Francesc estava horroritzat pel nombre de persones que havien mort intentant la travessa. Va llançar una corona de flors al mar per honorar els que havien mort, va visitar les persones que estaven encallades a l'illa i va resar amb elles en un altar fet amb la fusta dels vaixells naufragats.

Per al papa Francesc, les pasteres són un símbol de la falta de justícia i compassió. Per a ell, el problema no es redueix a la qüestió dels traficants de persones o a la protecció de les fronteres. El problema central és la indiferència i la falta de valor d'aquestes vides humanes.

Va desafiar les nostres consciències dient que “[...] hem caigut a la globalització de la indiferència. Ens acostumem al patiment de l'altre, no ens preocupa, no ens interessa, no és la nostra responsabilitat!”¹⁸.

Vuit anys després, al seu viatge a Xipre i Grècia, el papa constata que la qüestió migratòria ha canviat poc i ens demana amb insistència que parem atenció a les històries i drames dels refugiats¹⁹.

Com hem de respondre nosaltres, que som cristians, a les persones que busquen protecció contra la violència i la persecució? Per respondre aquesta pregunta ens guien les Escriptures i la doctrina social de l'Església.

Podem començar per l'Antic Testament, on s'estableix el respecte i l'atenció que ha de donar-se al foraster, a l'estranger. La llei exhortava els ciutadans a mostrar compassió i solidaritat amb l'estranger. Al Llibre del Levític trobem la següent exhortació:

¹⁷ Informe accessible online des del 28 d'abril de 2022 a: <https://digitallibrary.un.org/record/3942822?ln=en>

¹⁸ Papa Francesc. *Visita a Lampedusa. Homilia al camp d'esports "Arena"*. Juliol de 2013. https://www.vatican.va/content/francesco/es/homilies/2013/documents/papa-francesco_20130708_homelia-lampedusa.html

¹⁹ Papa Francesc. *Viatge apostòlic a Xipre i Grècia. 2-6 de desembre de 2021. Visita als refugiats al centre d'acollida i identificació de Mitilene*, diumenge 5 de desembre de 2021.

“Si un emigrant resideix amb vosaltres al vostre país, no l’oprimireu. L’emigrant que resideix entre vosaltres serà per a vosaltres com l’indígena: l’estimaràs com a tu mateix, perquè emigrants van ser a Egipte. Jo soc el Senyor el vostre Déu. (Lv 19, 33-34)”

No és casualitat, per tant, que Jesús situï l’acollida de l’estranger com una de les bones obres considerades al judici final:

“Aleshores el rei dirà als de la seva dreta:

—Veniu, beneïts del meu Pare, rebeu en herència el Regne que ell us tenia preparat des de la creació del món. Perquè tenia fam, i em donàreu menjar; tenia set, i em donàreu beure; era foraster, i em vau acollir. (Mt 25, 34-35)”

Seguint els passos de Maria: la resiliència

Al relat de la infantesa de Jesús l’evangelista Mateu ens mostra la Sagrada Família forçada a abandonar la seva terra natal per fugir de la persecució i la massacre ordenades per Herodes, refugiant-se a Egipte; només tornen quan no hi ha perill. (Mt 2, 13-19)

Quin trauma ha d’haver causat això a la família? El desarrelament, la fugida amb les poques coses que podien portar. Tenien un burro per ajudar a transportar les poques possessions que tenien, o per sostenir la mare i el nen? On van trobar refugi? Les nits al desert són fredes i els dies calorosos. Algú al camí els va oferir menjar o refugi? No sabem si viatjaven sols o en un petit grup, però certament no van poder mantenir el contacte amb els seus familiars a casa.

Del que sí que podem estar segurs és que Maria i Josep van acceptar i van confiar en la Paraula de Déu, i van portar el nen a la seguretat d’Egipte, malgrat totes les dificultats que això representava, perquè no sabien què trobarien al camí, ni on s’aturarien, ni quant de temps trigarien a tornar.

Si volem seguir l’exemple de Maria, nosaltres també hem d’estar disposats a confiar en la Paraula de Déu i sortir de la nostra “zona de confort” per fer el que sabem que és correcte. Aquesta confiança ens fa resistents en l’adversitat, capaços de fer-ne front amb serenitat.

“L’Evangeli no dona cap informació sobre el temps en què Maria, Josep i el Nen van romandre a Egipte. El que segur que és cert és que haurien tingut necessitat de menjar, de trobar una casa, una feina. No cal molta imaginació per omplir el silenci de l’Evangeli al respecte. La Sagrada Família va haver de fer front problemes concrets com totes les altres famílies, com molts dels nostres germans i germanes migrants que fins i tot avui arrisquen les seves vides, forçats per les adversitats i la fam²⁰.”

Maria i Josep van viure la seva experiència a l’estranger amb confiança i paciència, en actitud d’escolta de la Paraula de Déu que els mostraria el camí i la manera de procedir.

Podem imaginar que aquests pares tan oberts a la Paraula de Déu, així com l’experiència de viure en una altra cultura, devien ajudar a Jesús a cultivar la seva actitud d’acollida cap als que vivien al marge de la societat.

La Paraula de Déu [Mt 2, 13-18]

Quan els savis se n’hagueren anat, un àngel del Senyor es va aparèixer en somnis a Josep i li digué:

—Lleva’t, pren el nen i la seva mare, fuig cap a Egipte i queda-t’hi fins que jo t’ho digui, perquè Herodes buscarà l’infant per matar-lo.

²⁰ Papa Francesc. Carta apostòlica *Patris corde*, núm. 5

Josep es llevà, prengué de nit el nen i la seva mare, se'n va anar cap a Egipte i s'hi quedà fins a la mort d'Herodes. Així es va complir allò que el Senyor havia anunciat pel profeta: D'Egipte he cridat el meu fill.

Quan Herodes es veié burlat pels savis, es va enfurismar, i ordenà que a Betlem i a la seva rodalia matessin tots els nens de dos anys en avall, l'edat que calculava pel que li havien dit els savis. Així es va complir allò que havia anunciat el profeta Jeremies:

A Ramà se sent un crit, plors i grans planys: és Raquel que plora els seus fills, i no vol que la consolín, perquè ja no hi són.

Josep era un somiador. Somiar acostuma a ser sinònim d'irrealitat, tant és així que es considera que el somiador és algú que viu aliè a la realitat mentre contempla el món de fantasia. Quan estem adormits, quants cops ens despertem de sobte enmig de la nit, envoltats de pensaments inusuals, inconnexos i confosos. Per norma general, l'endemà no els recordem. Això passa precisament perquè no retraten el món real en el qual vivim.

Aquest passatge ens parla d'un somni, però d'un somni diferent. El somni de Josep és el somni de Déu. És el somni de la Vida! L'ordre és clara: lleva't! No és un simple despertar mig adormit, ple d'ecos confusos. És una ordre clara d'aixecar-se amb disposició. I ha de ser així, perquè el somni de Josep és un somni vital, la mort s'acosta.

Contemplar l'agonia de Josep amb el missatge de l'àngel ens porta immediatament a considerar el desafiament de Maria. El seu marit la va despertar enmig de la nit i, esbufegant, devia transmetre-li les paraules de l'àngel. Certament, això hauria generat un legítim temor, por... entre tants altres sentiments que poden confluïr al cor d'una mare.

Podem imaginar que la seva primera reacció, pròpia de l'instint maternal, devia ser la d'abraçar fortament el seu fill contra el seu pit. Quina escena tan bonica a contemplar!

I així és com van partir cap a Egipte. Aquesta és una altra escena forta. Imaginar una decisió presa a correu, enmig de la nit, abandonant la teva terra, els teus parents, els teus amics; de fet, tota una vida construïda durant anys. La fe en el somni de Déu exigia valorar tant a Josep com a Maria, i a més, resistència. Quanta adaptació va ser necessària enmig de tantes adversitats! Com devia ser la vida dels refugiats? Ara no els falta casa, sinó pàtria. Ara el repte no és trobar un pessebre, sinó sobreviure en una pàtria estrangera.

Són moltes les dones que avui es contemplen en l'experiència existencial de la Verge. La seva resistència té eco en el drama actual d'innombrables refugiats. Són viatges interromputs per falta de forces, vaixells que no arriben a la seva destinació... vides que es perden al camí. I si arriben al seu destí, déu-n'hi-do quin desafiament tenen en una terra estrangera. Quin enyor de la pàtria deixada enrere!

A la figura de la Mare de Déu de l'Exili contemplem el rostre de tantes dones que, amb els seus fills enganxats al pit, fugint de la mort, busquen les incerteses d'una terra estrangera com a única esperança de vida. Maria, senyora de la resiliència, prega per nosaltres.

Textos per a la reflexió

Del papa Francesc

El papa Francesc ha mostrat una profunda preocupació pels migrants i els refugiats. Aquí tenim un recull d'alguna de les seves paraules sobre aquest tema.

"Quan el pròxim és una persona migrant se sumen desafiaments complexos. És veritat que l'ideal seria evitar les migracions innecessàries i per això el camí és crear als països d'origen la possibilitat efectiva de viure i de créixer amb dignitat, de manera que puguin trobar allà mateix les condicions per al desenvolupament integral. Però mentre no hi hagi seriosos avenços en aquesta línia, ens correspon respectar el dret de tot ésser humà de trobar un lloc on pugui, no

només satisfer les seves necessitats bàsiques i les de la seva família, sinó també realitzar-se integralment com a persona. Els nostres esforços amb les persones migrants que arriben poden resumir-se en quatre verbs: acollir, protegir, promoure i integrar. Perquè “no es tracta de deixar caure des de dalt programes d’assistència social, sinó de recórrer junts un camí a través d’aquestes quatre accions, per construir ciutats i països que, alhora que conserven les seves respectives identitats culturals i religioses, estiguin oberts a les diferències i sàpiguen com valorar-les en nom de la fraternitat humana.” [FT 129]

Quasi cada dia la televisió i els diaris ens donen notícies de refugiats que fugen de la fam, de la guerra, d’altres greus perills, buscant seguretat i d’una vida digna per a si mateixos i per a les seves famílies” (Àngelus, 29 de desembre de 2013). Jesús està present en cadascun d’ells, obligat – com en temps d’Herodes – a fugir per salvar-se. Estem cridats a reconèixer als seus rostres el rostre de Crist, amb gana, amb set, nu, malalt, foraster i empresonat, que ens interpel·la (cf. Mt 25, 31-46). Si ho reconeixem serem nosaltres qui els agraiem haver-lo conegut, amat i servit²¹.

És l’ideal de la nova Jerusalem (cf. Is 60; Ap 21, 3), on tots els pobles es troben units, en pau i concòrdia, celebrant la bondat de Déu i les meravelles de la creació. Però per arribar a aquest ideal, hem d’esforçar-nos tots per derrocar els murs que ens separen i construir ponts que afavoreixin la cultura de l’encontre, conscients de l’íntima interconnexió que existeix entre nosaltres. En aquesta perspectiva, les migracions contemporànies, ens brinden l’oportunitat de superar les nostres pors per deixar-nos enriquir per la diversitat del do de cadascú. Llavors, si volem, podem transformar les fronteres en llocs privilegiats de trobada, on pugui sorgir el miracle d’un nosaltres cada cop més gran²².

Ens trobem en l’època dels murs i dels filferros amb puer. Naturalment, els temors i les inseguretats, les dificultats i els perills són comprensibles. El cansament i la frustració, accentuats per la crisi econòmica i pandèmica, es perceben. Però no és aixecant barreres com es resolen els problemes i es millora la convivència, sinó unint forces per fer-se càrrec dels altres segons les possibilitats reals de cadascú i en el respecte de la legalitat, posant sempre en primer lloc el valor irrenunciable de la vida de tot home, de tota dona, de tota persona²³.

La Mare de Déu va experimentar en si la duresa de l’exili (cf. Mt 2, 13-15), va acompanyar amb amor el seu Fill en el seu camí fins al Calvari i ara comparteix eternament la seva glòria. A la seva materna intercessió confiem les esperances de tots els emigrants i refugiats del món, i els anhels de les comunitats que els acullen, perquè d’acord amb el suprem manament diví, aprenguem tots a estimar l’altre, a l’estranger com a nosaltres mateixos²⁴.”

Del pare Caffarel

Aquests textos del pare Caffarel ens ofereixen dues perspectives, començant per la del qui arriba a un lloc desconegut i un gest amistós marca la diferència.

“Un sentiment d’angoixa ens omple quan arribem a una ciutat desconeguda (al port, a l’estació, a l’aeroport) i no hi ha ningú que ens espera. En canvi, si una cara alegre ens saluda, si una mà s’estén cap a nosaltres, de seguida ens sentim meravellosament reconfortats, alliberats de la cruel impressió d’estar perduts. Que en són de poc importants, llavors, aquells

²¹ Papa Francesc. Missatge de la 106a jornada mundial del migrant i del refugiat 2020

²² Papa Francesc. Missatge de la 107a jornada mundial del migrant i del refugiat 2021

²³ Papa Francesc. *Viatge apostòlic a Xipre i Grècia. 2-6 de desembre de 2021. Visita als refugiats al centre d’acollida i identificació de Mitilene*, diumenge 5 de desembre de 2021.

²⁴ Papa Francesc. *Missatge per a la 104a jornada mundial del migrant i del refugiat*. 2018

costums, aquella llengua, tota aquella ciutat desconcertant! Podem suportar ser un estrany per a tots mentre siguem un amic per a algú²⁵.”

L'altra perspectiva ens porta a considerar la nostra unió amb Déu, que ens inspira amor i esperança, capaç de crear gestos de solidaritat.

“Acabo de parlar del cristià que viu en l'esperança com si fos una persona aïllada, però està immers en la immensa creació, i ho sap, i vol ser solidari amb tots els éssers. Ell percep el gemec apagat de les criatures que, segon Sant Pau, anhelan participar en la llibertat gloriosa dels fills de Déu; per això els presta el seu cor i la seva veu, perquè en ell els seus gemecs es converteixen en esperança.

Sobretot, se sent unit als seus germans: a tots els pobres de la Terra que busquen pa, un sostre, una pàtria, una mica d'amor i d'estima, i sovint sense saber-ho, un Déu; a tots els rics també, el poder, fortuna i plaers dels quals no tindrien aquest sabor a decepció si no aspiressin a una felicitat absoluta. Enmig de tots els que manquen de veritable esperança, ell és el germà en el qual els seus desitjos, la seva desesperació, les seves decepcions es transformen en una oració d'esperança²⁶.”

Testimonis

Des d'agost de 2012 les persones que arriben en vaixell i sol·liciten asil a Austràlia són enviades a campaments a les illes de Nauru i Manus, a l'espera que es resolgui el seu cas. Si no se'ls atorga la protecció internacional, aquestes persones no obtindran la residència a Austràlia.

“A través del grup de justícia social de la nostra parròquia ens vam adonar que la possibilitat de donar suport directament als demandants d'asil detinguts a les illes. Ja donàvem suport a la feina coordinada per una monja de l'ordre de les brigitines²⁷ que organitza grups per oferir algun projecte religiós o comunitari per a aquests homes. Durant anys hem portat paquets de menjar, roba, crèdit telefònic i missatges de suport. Un Nadal, un dels nostres grups va poder visitar el centre d'internament. Vam preparar galetes casolanes i el grup d'artesanía de la parròquia va enviar petits regals i targetes amb missatges de suport. Poc a poc, amb la participació de les Conferències de Sant Vicenç de Paül, la comunitat local de les illes també va donar suport als homes detinguts.

Enmig de greus problemes de salut, tant físics com mentals, diversos dels homes van ser finalment alliberats amb visats de trànsit sense cap tipus d'ajuda. Havien de trobar llar i feina en un moment de greus restriccions provocades per la COVID. El nostre grup parroquial va convidar un o dos d'ells a instal·lar-se al nostre barri. Vam acollir a un d'ells (al que anomenarem “N”) l'octubre de 2020. Amb l'ajuda dels organismes locals li vam donar suport perquè rebés atenció mèdica, trobés una llar, formació i feina, i el vam ajudar a treure's el carnet de conduir. Ens hem fet amics.

Ens han emocionat constantment els amables i sincers agraïments d'N. El seu entusiasme per aprendre i tractar de construir una vida aquí, malgrat els esdeveniments, ens ha semblat increïble. Només desitgem poder ajudar-lo i poder proporcionar-li més seguretat per al seu futur, ja que ha de trobar un tercer país que l'accepti permanentment. Recentment, en un testimoni a la Missa dominical de la nostra parròquia, va agrair als qui havien enviat missatges de suport i béns materials per als detinguts: “Ens va donar esperança quan ningú semblava preocupar-se per nosaltres”.

²⁵ Pare Henri Caffarel. *En presència de Déu. Cent cartes sobre l'oració*. Núm. 1 “T'esperen”.

²⁶ Pare Henri Caffarel. *En presència de Déu. Cent cartes sobre l'oració*. Núm. 74 “L'esperança no decep”.

²⁷ Per saber més del projecte de les religioses brigitines per a sol·licitants de protecció: <https://basp.org.au/you-can-help/>

Preguntes per a la sentada

El papa Francesc ens diu:

“Comprenc que davant les persones migrants alguns tinguin dubtes i sentin por. Ho entenc com a part de l’instint natural d’autodefensa. Però també és veritat que una persona i un poble només són fecunds si saben integrar creativament al seu interior l’apertura als altres. [FT 41]”

A la sentada d’aquest mes, a més de les preguntes d’aquest Punt Concret d’Esforç, qüestionem-nos per la nostra capacitat d’acollir persones procedents d’altres cultures.

LA REUNIÓ MENSUAL D’EQUIP

Benvinguda

El matrimoni que porta la reunió: Estimats germans, germanes i amics. Benvinguts a aquesta reunió d’equip. Comencem resant l’oració de l’encíclica *Fratelli Tutti*: (FT 287)

Pregària al Creador

*Senyor i Pare de la humanitat,
que vas crear tots els éssers humans amb la mateixa dignitat,
infon en els nostres cors un esperit fraternal.
Inspira'ns un somni de retrobament, de diàleg, de justícia i de pau.
Impulsa'ns a crear societats més sanes
i un món més digne,
sense fam, sense pobresa, sense violència, sense guerres.
Que el nostre cor s'obri
a tots els pobles i nacions de la terra,
per reconèixer el bé i la bellesa
que has sembrat en cadascun,
per estrènyer llaços d'unitat, de projectes comuns,
d'esperances compartides. Amén.*

Àpat

Formant part de la reunió, l'àpat ha de fer-se segons s'hagi acordat amb l'equip. És un moment de gràcia, d'alegria per la reunió, de celebració, de festa i d'oració.

Posada en comú

- Compartiu les experiències viscudes durant el mes, les que han sigut significatives per a la vostra vida com a individus o com a matrimoni, prioritzant les que ens ajuden a confrontar la realitat viscuda amb l'Evangeli.
- Compartiu experiències en les quals hagueu realitzat accions a favor dels migrants a la vostra realitat, quines van ser les accions i a favor de qui es van realitzar. Intenteu presentar el significat d'aquests fets per a la vostra vida.

Lectura de la Paraula de Déu, meditació i oració

La lectura i meditació de la Paraula suggerida per aquesta trobada és la fugida a Egipte (Mt 2, 13-18)

L'oració litúrgica que es proposa és el Salm responsorial de la Missa del dia de la reunió.

Participació

La participació dels Punts Concrets d'Esforç és un moment molt significatiu a la reunió d'equip. És un moment de trobada amb un mateix i amb els altres. És un moment d'ajuda mútua, d'estar a prop els uns dels altres per enfortir el camí espiritual de tots i de cadascú. Per això:

- Compartiu la vivència dels Punts Concrets d'Esforç durant aquest mes.
- Quins són els Punts Concrets d'Esforç que han requerit més tenacitat?
- Com puc ajudar la meua parella a practicar els Punts Concrets d'Esforç?
- “Així doncs, ja no sou estrangers ni forasters, sinó conciutadans dels sants i membres de la família de Déu” [Ef 2, 19] El pecat ens exilia. Com ens han ajudat els Punts Concrets d'Esforç a tornar a la comunió amb Déu?

Preguntes per a la reunió d'equip

- “L'estranger” pot entendre's com qualsevol persona que no forma part de la nostra família o cercle d'amics. Des d'aquesta perspectiva, us considereu veïns bons i acollidors? Quines qualitats específiques caracteritzen una persona així?
- Com responem a la crida del papa Francesc a *Fratelli Tutti* per acollir a l'estranger incondicionalment, encara que de moment no porti un benefici tangible?
- De vegades, comprometre's amb una causa pot suposar el rebuig dels altres. Hem tingut aquest tipus d'experiència a l'acollir algú considerat al marge de la societat? Com ho afrontem?

Oracions finals

- Per la canonització del Pare Caffarel
- *Magnificat*

QUARTA REUNIÓ: NO TENEN ACCÉS A L'EDUCACIÓ

OBJECTIUS

- Prendre consciència que “no tenen vi” els qui no tenen accés a una educació de qualitat.
- Reflexionar sobre la importància d'una educació integral que inclogui tant els coneixements tècnics com els valors humans i cristians.
- Comprendre el valor de la formació permanent com a part essencial del creixement espiritual – individual i del matrimoni.
- Contemplar i experimentar l'exemple de Maria com a mare i educadora.

PREPARACIÓ DE LA REUNIÓ D'EQUIP

Introducció

El 1948, les Nacions Unides van aprovar la Declaració Universal dels Drets Humans. L'article 26 d'aquesta Declaració comença amb una proposta molt clara i senzilla: “Tota persona té dret a l'educació”.

Aquesta Declaració va proporcionar als líders mundials una guia molt concreta dels principis que tots els països haurien d'assolir. Malgrat això, a les dècades transcorregudes des d'aquella Declaració, la realitat ha sigut descoratjadora. A molts països encara falta el dret a una educació bàsica i de qualitat, tot i les contínues preocupacions plantejades pels líders dels drets humans.

El Concili Vaticà II, a la seva declaració sobre l'educació cristiana, reafirma aquest Dret Universal a l'Educació per a tots els homes, de qualsevol origen, condició i edat, ja que forma part de la dignitat de la persona.

Destaca el progrés de les ciències i de la tecnologia, i que aquestes han d'ajudar al desenvolupament harmònic de les qualitats físiques, morals i intel·lectuals dels nens, joves i adolescents, perquè puguin participar en la vida social armats amb instruments necessaris i oportuns. Així podran inserir-se activament a la societat i desenvolupar el seu projecte de vida al servei de la comunitat, obrint-se al diàleg amb els altres i contribuint al bé comú de tots.

Per aquest motiu, el document conciliar declara:

“En conseqüència, per tot arreu es realitzen esforços per promoure més i més l'obra de l'educació; es declaren i s'afirmen en documents públics els drets primaris dels homes, i sobretot dels nens i dels pares respecte a l'educació²⁸.”

Per tant, l'educació s'ofereix als àmbits escolar, familiar i social, perquè l'educació d'una persona és un deure de l'estat, la família i la societat.

Nelson Mandela, per exemple, al·ludeix a l'important paper de l'educació com a mecanisme per canviar la societat. Afirmar: “L'educació és l'arma més poderosa que podem usar per canviar el món”²⁹.

Mahatma Gandhi va observar: “Per educació em refereixo a l'extracció del millor del nen i de l'home: cos, ment i esperit. L'alfabetització no és la fi de l'educació, ni tan sols el principi”³⁰.

²⁸ Concili Vaticà II. Declaració *Gravissimum educationis* sobre l'educació cristiana, núm.1

²⁹ Fundació Nelson Mandela. *II·luminant el teu camí cap a un futur millor*. Planetari, Universitat de Witwatersrand, Johannesburg, Sudàfrica, 16 de juliol de 2003. Accés online des del 29/04/2022 a http://db.nelsonmandela.org/speeches/pub_view.asp?pg=item&ItemID=NMS909

³⁰ Dr. Ravindra Kumar. *Educació i pau: Una perspectiva gandhiana*. Accessible online des del 29/04/2022 a https://www.mkgandhi.org/articles/education_peace.htm

Aquestes formes d'entendre l'educació van acompanyades d'un missatge bastant subtil: que la finalitat de l'educació ha de ser molt més que “anar a l'escola” o rebre alguna instrucció. L'educació ha de desenvolupar la persona completament, i la missió de la família és primordial en aquest sentit.

L'educació ha de tenir com a objectiu el ple desenvolupament de la persona humana, entesa totalment: en l'aspecte físic, psicològic, cognitiu, afectiu, moral, ètic, estètic, cultural, espiritual i personal.

El papa Francesc ha sigut un dels líders d'un nou Pacte Mundial per a l'Educació, per promoure una educació capaç de dialogar sobre com estem construint el futur del planeta i la necessitat d'invertir els talents de tots en un canvi capaç de madurar una nova solidaritat universal i una societat més acollidora.

L'objectiu del Pacte és³¹:

“Per aquest fi he promogut la iniciativa d'un Pacte Educatiu Global, per revifar el compromís per i amb les joves generacions, renovant la passió per a una educació més oberta i incloent, capaç de escoltar pacient, del diàleg constructiu i de la mútua comprensió. Avui més que mai és necessari unir els esforços per a una aliança educativa àmplia per formar persones madures, capaces de superar fragmentacions i contraposicions, i reconstruir el teixit de les relacions per a una humanitat més fraterna”.

La preocupació del papa Francesc, enfront l'actual realitat educativa del món, destaca la necessitat d'unir esforços per aconseguir una àmplia aliança educativa que ofereixi una formació integral que es resumeix en conèixer-se a si mateix, al germà, a la creació i a la Transcendència, perquè “no podem ocultar a les noves generacions les veritats que donen sentit a la vida”.

Com a matrimonis dels Equips, tenim una missió educativa intransferible: amb el nostre testimoni i acció som responsables de la transmissió dels valors humans i cristians, començant per la nostra família i per aquells que no tenen la gràcia de rebre una herència de fe des de la infància al seu entorn familiar.

Tal com ens instrueix el llibre dels Proverbis: “Inicia el jove en el camí que ha de seguir: ni quan sigui vell no se n'apartarà” (Pr 22, 6)

Com a membres dels Equips tenim també a mà un gran tresor, una escola de formació permanent, tant per aprofundir en el coneixement de la nostra fe com per practicar un discerniment humà i cristià que mogui tant la nostra raó com el nostre cor a la recerca d'una major coherència entre fe i vida, per viure l'espiritualitat matrimonial.

La pedagogia proposada pels Equips de la Mare de Déu ens ofereix un conjunt d'eines de formació per ajudar-nos en el nostre camí cap a la santedat en i a través del matrimoni.

Seguint els passos de Maria: l'educadora

El concepte de formació deriva de la paraula llatina *formatio*. És l'acció i l'efecte de “formar o ser format”: donar forma a algú o a alguna cosa.

La formació també es refereix a la manera en què una persona s'ha criat des de la infantesa i l'adolescència, és a dir, el tipus d'educació que ha rebut per convertir-se en una persona madura i independent. En aquest context, l'educació és el procés continu de desenvolupament de les facultats físiques, intel·lectuals i morals d'un ésser humà per integrar-se millor a la societat i al seu grup social.

La nostra formació com a persona comença a la infantesa, quan una gran part de la nostra formació i educació provenen de la família, dels nostres pares.

³¹ Papa Francesc. *Discurs als participants de la trobada “Religions i educació”*. 5 d'octubre de 2021.

Així podem mirar Maria i Josep com a models de pares cuidadors, que protegeixen i acompanyen Jesús en el seu camí de creixement i desenvolupament. “Jesús creixia en edat, en saviesa i tenia el favor de Déu i dels homes” (Lc 2, 52).

Era el Fill de Déu, però va néixer d’una dona. Va ser alimentat per l’amor i la protecció de Maria i Josep, de nadó i de nen. Va ser Maria qui va proporcionar a Jesús els primers fonaments de l’educació. Ella va ensenyar al seu jove Fill a ser un Déu amorós, que es preocupa profundament per tots i especialment per als més pobres.

També podem reflexionar sobre la formació i aprenentatge de Maria des de nena, quan va ser fidelment instruïda pels seus pares. Va ser a través de la seva educació que va començar a desenvolupar la seva profunda relació amb Déu i a comprendre la seva voluntat.

Maria rep la important missió de ser la Mare del Messies, d’educar-lo humanament. En pronunciar el seu “sí” inicia un procés pedagògic de maduració progressiva de la seva fe, convertint-se en la primera deixeblla del seu Fill Jesús. En aquest procés, Déu confereix a Maria les gràcies necessàries per comprendre amb confiança les promeses que complirà a través de Jesús, ella que es va fer serventa del Senyor.

La resposta de Maria va marcar el rumb d’un futur desconegut per a ella en aquell moment, però l’impacte del seu “sí” encara té una influència incalculable i fructífera a la vida de les persones d’avui. La lliure acceptació de ser la Mare de Déu va conduir a Maria a un camí de profund aprenentatge i transformació personal mentre era al costat de Jesús durant els esdeveniments clau de la seva vida. Maria es deixa educar per Déu.

El repte per a cadascú de nosaltres com a cristians, en les nostres circumstàncies personals, és no tenir por a dir “sí”, a deixar-nos educar per Déu, perquè la confiança és al cor dels que tenen una gran fe en els dissenys i la voluntat de Déu.

Avui, l’exemple de Maria continua inspirant els matrimonis, que són els primers mestres o educadors dels seus fills en el seu camí de creixement i desenvolupament. Però per ser bons mestres els matrimonis també han de cuidar la seva formació i desenvolupament, especialment de la fe.

La saviesa d’un bon educador radica, sobretot, en saber escoltar i, com Maria, guardar al cor aquest aprenentatge que ve de la vida i de la convivència amb els fills i amb altres persones. L’educació no consisteix a vessar coneixements sobre els altres, sinó a fer que aquests coneixements sorgeixin de les persones per tal que puguin ser “elles mateixes”, éssers únics a imatge de Déu.

Maria, com a Mare educadora de la fe, procura que l’Evangeli del seu Fill penetri en nosaltres, modela la nostra vida cada dia i produeixi en nosaltres fruits de santedat. Necessitem que ella sigui cada cop més la pedagoga de l’Evangeli per als matrimonis i les famílies del nostre temps.

La paraula de Déu [Lc 2, 46 – 52]

“Al cap de tres dies el van trobar al temple, assegut entre els mestres de la Llei, escoltant-los i fent-los preguntes. Tots els qui el sentien es meravellaven de la seva intel·ligència i de les seves respostes. En veure’l allà, els seus pares van quedar molt sorpresos, i la seva mare li digué:

—Fill meu, per què t’has portat així amb nosaltres? El teu pare i jo et buscàvem amb ànsia.

Ell els respongué:

—Per què em buscàveu? No sabíeu que jo havia d’estar a casa del meu Pare?

Però ells no compregueren aquesta resposta.

Després baixà amb ells a Natzaret i els era obedient. La seva mare conservava tot això en el seu cor. Jesús creixia en edat i saviesa, i tenia el favor de Déu i dels homes.”

L'escena que contemplem es contextualitza en la perspectiva de les peregrinacions religioses que es dirigien cada any a Jerusalem. Jesús forma part de l'obediència de la seva família a la Llei del Senyor.

Quan acaben les festes, la família de Natzaret torna a casa. Maria, en un moment, encara que imagina que el nen és amb els seus familiars en una altra part de la caravana, que eren enormes a l'època de Jesús, decideix buscar-lo i no el troba. Maria i Josep tornen a Jerusalem i allí es troba Ell, el Jesús adolescent, al temple, amb els mestres.

Qualsevol mare que contempli aquest passatge pot intuir fàcilment els sentiments de Maria en aquell moment. La possibilitat de perdre el seu Fill és tan impactant que és Maria, la dona del silenci, qui parla en aquesta ocasió: "El teu pare i jo et buscàvem amb ànsia".

Aquí tenim la primera lliçó. Maria té la missió d'educar el seu Fill, no de dominar-lo. Segurament ella hauria tingut el desig d'una reprensió més dura. Malgrat tot, ella sap que el procés educatiu passa per la consciència formada en el respecte i no per la pressa violenta del càstig.

De tornada a Natzaret l'Escriptura diu que "Jesús creixia en edat i saviesa, i tenia el favor de Déu i dels homes". Aquí tenim una descripció perfecta de l'objectiu de l'educació que Maria pretén oferir al seu Fill. Davant Déu i davant els homes vol dir que l'educació ha de ser integral. Maria educa Jesús integralment. Ella sap que el coneixement davant els homes només serà complet quan els valors davant Déu siguin realment assimilats.

És molt comú trobar famílies que s'esforcen per donar als seus fills una educació d'excel·lència. I això és correcte. El problema és que el somni d'assistir a una universitat important fa que la nostra preocupació se centri en els continguts tècnics. Moltes vegades això acaba deixant de costat els valors humanístics essencials.

Estem formant una generació capaç de gestionar grans empreses, però que pot ser fràgil i vulnerable en les relacions humanes més bàsiques. Els homes i les dones poden ser consumats professionalment, però infeliços i incomplets en els aspectes simples i essencials de la vida.

Davant Déu i davant els homes... aquestes eleccions són fonamentals. El coneixement tècnic ha de ser de la millor qualitat possible, especialment per als més vulnerables de la societat que necessiten el suport de l'estat per aconseguir aquest objectiu. Però alhora cal donar prioritat a la formació humana i de la fe. Aquests són els pilars sobre els quals s'assenta el coneixement tècnic, i aquests portaran a una vida realitzada o frustrada.

Que Maria, Senyora educadora, intercedeixi perquè sempre tinguem la possibilitat d'una educació integral.

Textos per a la reflexió

Del papa Francesc

El papa Francesc parla clarament de la importància de tenir una educació equilibrada durant la infantesa. Ha d'incloure aspectes morals, espirituals i socials de la vida. Continua parlant de la importància de l'educació per treure les persones de la pobresa, perquè puguin forjar el seu propi futur. També parla de la subsidiarietat, un principi fonamental que exigeix que prenguin les decisions les persones més properes i afectades pels problemes i preocupacions de la comunitat.

"114. [...] En primer lloc em dirigeixo a les famílies, cridades a una missió educativa primària i imprescindible. Elles constitueixen el primer lloc en el qual es viuen i es transmeten els valors de l'amor i de la fraternitat, de la convivència i de la compartició, de l'atenció i de la cura de l'altre. Són també l'àmbit privilegiat per a la transmissió de la fe des d'aquells primers simples gestos de devoció que les mares ensenyen als fills. Els educadors i els formadors que, a l'escola o en els diferents centres d'associació infantil i juvenil, tenen l'àrdua tasca d'educar els infants i els joves, són cridats a prendre consciència que la seva responsabilitat té a veure amb les dimensions morals, espirituals i socials de la persona. Els valors de la llibertat, del respecte

recíproc i de la solidaritat es transmeten des de la més tendra edat. [...] Els qui es dediquen al món de la cultura i dels mitjans de comunicació social tenen també una responsabilitat en el camp de l'educació i la formació, especialment en la societat contemporània, en la qual l'accés als instruments de formació i de comunicació està cada vegada més estès». (FT)

109. Alguns neixen en famílies de bona posició econòmica, reben bona educació, creixen ben alimentats, o posseeixen naturalment capacitats destacades. Ells segurament no necessitaran un Estat actiu i només reclamaran llibertat. Però evidentment no val la mateixa regla per a una persona amb discapacitat, per a algú que ha nascut en una llar extremadament pobra, per a algú que ha crescut amb una educació de baixa qualitat i amb escasses possibilitats de curar adequadament les seves malalties. Si la societat es regeix primàriament pels criteris de la llibertat de mercat i de l'eficiència, no hi ha lloc per a ells, i la fraternitat serà, a tot estirar, una expressió romàntica. (FT)

187. Aquesta caritat, cor de l'esperit de la política, és sempre un amor preferencial pels últims, que està darrere de totes les accions que es facin a favor seu. Només amb una mirada l'horitzó de la qual estigui transformat per la caritat, que el porta a percebre la dignitat de l'altre, els pobres són descoberts i valorats en la seva immensa dignitat, respectats en el seu estil propi i en la seva cultura, i per tant, veritablement integrats en la societat. Aquesta mirada és el nucli de l'autèntic esperit de la política. Des d'allà els camins que s'obren són diferents als d'un pragmatisme sense ànima. Per exemple, «no es pot abordar l'escàndol de la pobresa promovent estratègies de contenció que únicament tranquil·litzin i converteixin els pobres en éssers domesticats i inofensius. Que trist veure quan darrere de suposades obres altruistes, es redueix l'altre a la passivitat». El que es necessita és que hi hagi diverses vies d'expressió i de participació social. L'educació està al servei d'aquest camí perquè cada ésser humà pugui ser artífex del seu destí. Aquí mostra el seu valor el principi de *subsidiarietat*, inseparable del principi de *solidaritat*. (FT)”

Del pare Caffarel

En moltes de les seves reflexions el pare Caffarel parla de la importància dels pares com a primers educadors dels seus fills, i desafia els pares a considerar quant estimen els seus fills. Insisteix en la recomanació que els pares mai han de deixar de “generar” i “educar” els seus fills. L'educació consisteix a fer créixer aquesta persona generada, en la qual hi ha una infinitud d'ordre humà i una infinitud divina, produïda per la gràcia del Baptisme.

“Pare no ho ets només quan prens la iniciativa de portar a la vida un ésser immortal. Dia rere dia has de seguir donant vida al teu fill. L'educació és una creació prolongada. Després d'engendrar un cos, el pare ha de despertar a la vida una intel·ligència, un cor, una consciència. Aquesta és una tasca a llarg termini. Cada dia es preguntarà: “Soc realment un pare? Són creadors els meus exemples, les meves paraules, els meus retrets, el meu perdó, les meves exigències, els meus consells?”

Per a ell tot això significa preguntar-se si encara és viu, perquè només la vida dona vida. Només es dona vida donant la pròpia vida. Molts pares semblen ignorar això, s'acontenten, com l'escultor amb el seu cisell a la mà, amb esculpir un ésser al qual anomenen fill: això no és educació, no és així com es dona la vida.

Però el pare no és l'únic que emprèn i completa aquesta labor d'educació. La mare és al seu costat. Per educar els fills i per portar-los al món es necessiten dues persones unides en l'amor. Aquest és el gran secret de l'educació. L'íntima col·laboració de pare i mare és la condició del

seu èxit. El seu amor mutu és el pa de cada dia del nen; si no en té, hi haurà un gemec al seu interior, una queixa del seu cor que es mor de gana³².

Us preocupeu pels vostres fills? No us pregunto si esteu descontents amb ells, sinó amb vosaltres mateixos. Quin és el vostre primer instint quan us enfronteu als seus fracassos educatius? Culpar-los a ells o culpar-vos a vosaltres mateixos? No creieu que ho han fet tot massa ràpid? Mentre no reseu – amb la vehemència d'un cor que res desanima-, mentre no feu penitència, no és cert que ho heu fet tot: no heu fet gaire³³.”

Al pare Caffarel li preocupava molt aquesta qüestió: “De veritat estimeu els vostres fills? Podeu respondre com a pares cristians?”

“Ser competent vol dir estimar Déu. El qui més l'estima no és el que clama: “Senyor, Senyor...”, sinó el que fa la seva voluntat i col·labora en la seva obra. Perquè Déu ha donat a la humanitat la seguretat que necessita la seva ajuda: la terra no donarà una collita sense la feina del pagès, un nen no es convertirà en home sense educació. Però sense competència els pagesos o els pares seran mals col·laboradors³⁴.

Els pares, sorpresos, es queixaran i ploraran per la ingratitud. O potser comprendran, però massa tard, que al seu fill no li ha faltat de res... excepte el més essencial: l'amor veritable. Perquè estimar un nen no és consentir-lo, donar-li de tot, sinó comprendre'l, fer que floreixi la seva personalitat.

Vosaltres sou cristians. Per tant, no es tracta només d'estimar els fills, sinó d'estimar-los com a cristians. I això és més que ensenyar-los algunes virtuts, algunes pràctiques religioses, una dolça pietat infantil.

Hem d'entendre i ajudar-los a entendre la vocació que Crist té per a ells. Hem d'ajudar-los a convertir-se en cristians adults, que responguin a aquesta crida amb el do joiós de la seva jove llibertat, i que s'embarquin en la gran aventura de la vida, decidits a no deixar de costat la taula de valors del seu Senyor³⁵.”

Maria va cooperar plenament amb Déu en aquest amor i va donar a llum el Fill de Déu. El paper que va exercir en criar-lo i guiar-lo va ser un acte d'amor totalment gratuït. Maria va créixer en la seva comprensió de Jesús i de la seva missió en aclarir els misteris que li van ser revelats, i en acompanyar Jesús en els esdeveniments de la seva vida.

Testimonis

En aquest testimoni podem veure clarament l'èmfasi donat a la formació professional de les persones que treballen a l'àrea de la salut, decisiva per curar i salvar la vida dels seus fills.

“L'educació ha resultat ser un do meravellós a la nostra història familiar. Sense aquest regal hauríem perdut els nostres dos fills en poc temps. No estic segur de com hauria suportat la gravetat d'aquells dies. Però una cosa sí que sé: la meua relació amb Maria s'ha tornat més propera i forta.

El nostre viatge com a família no ha sigut gens fàcil. A un fill li van diagnosticar càncer als vint anys, i un altre va patir un vessament cerebral als setze. Tots dos esdeveniments van canviar les nostres vides.

³² Henri Caffarel. *Paraules sobre l'amor i la gràcia*, capítol III – *La fecunditat de l'amor*, “La vocació del Pare”.

³³ Henri Caffarel. *Paraules sobre l'amor i la gràcia*, capítol VII – *Al servei dels homes*, “La vostra despreocupació em preocupa”.

³⁴ Henri Caffarel. *Paraules sobre l'amor i la gràcia*, capítol VII – *Al servei dels homes*, “El deure de ser competent”.

³⁵ Henri Caffarel. *Paraules sobre l'amor i la gràcia*, capítol III – *La fecunditat de l'amor*, “Estimeu els vostres fills?”

Com a pares sempre resem a Déu perquè els nostres fills tinguin bona salut. Recordo haver resat per a això durant tota la meua vida, però en el moment dels diagnòstics mèdics també vaig resar per la força d'estar al costat dels meus fills malalts. De sobte puc entendre molt més a Maria. Veure el seu fill durant la crucifixió era insuportable, però ella havia de confiar que Déu prevaldria en aquest esdeveniment traumàtic. El meu marit i jo vam haver de fer el mateix.

En el cas del nostre fill gran, la quimioteràpia i la radioteràpia van ser intenses: set mesos de tractament que van desfigurar un jove guapo, a la flor de la vida. Amb pèrdua del cabell i un cos demacrat, vam encomanar el nostre fill a la cura de Déu i Maria.

Els Equips van ser crucials per a nosaltres com a matrimoni. Els membres del nostre equip van mantenir el contacte quan les circumstàncies ens van sobrepassar i va caldre hospitalitzar-nos. Ens van portar menjar, es van mantenir en contacte amb nosaltres i ens van oferir una espatlla per plorar. Estic agraïda d'haver-nos unit als Equips l'any 2000, ja que els membres de l'equip han sigut la nostra força a través de les seves oracions i afectes.

Malgrat tot, no vam poder preveure una crisi familiar més greu. El 2013 el nostre fill menor de setze anys va patir una hemorràgia cerebral que va provocar un vessament cerebral. Quan va venir a buscar-nos a la una de la matinada vaig saber intuïtivament que estava patint un episodi mèdic greu. Durant la trucada al servei d'ambulàncies vaig implorar a Déu que el salvés.

De fet, tots els que li van salvar la vida van estar disponibles quan els vam necessitar, des dels agents de l'ambulància que van reconèixer els símptomes a casa, fins al neurocirurgià que li va operar el cervell, passant pel personal de la Unitat de Cures Intensives que va supervisar la seva recuperació.

Avui el nostre fill té vint-i-quatre anys i és el nostre regal. Ja no donem per fet la vida i la salut, sinó que donem gràcies a Déu per la segona oportunitat que vam tenir amb el "segon naixement" dels nostres dos fills.

Encara hem de descobrir molt més a través de l'educació, i el futur promet grans avenços en el camp mèdic sanitari. Déu ens ha dotat per aprendre, i ens meravellem de tot el que ja sabem.

Hem de continuar fomentant l'educació perquè tothom en tingui accés i es beneficiï del bé que se'n deriva. El do de l'educació ha salvat a dos dels meus fills. Que segueixi inspirant les persones per millorar les seves vides. Resem perquè l'educació s'usi amb bons propòsits, tal com Déu vol."

Preguntes per a la sentada

"Encara que els pares necessiten l'escola per assegurar una instrucció bàsica dels seus fills, mai poden delegar completament la seva formació moral. El desenvolupament afectiu i ètic d'una persona requereix una experiència fonamental: creure que els seus pares són dignes de confiança. Això constitueix una responsabilitat educativa: generar confiança als fills amb l'afecte i testimoni, inspirar en ells un respecte amorós. Quan un fill ja no sent que és valuós per als seus pares, encara que sigui perfecte, o no percep que ells tenen una preocupació sincera per ell, això crea ferides profundes que originen moltes dificultats en la seva maduració. Aquesta absència, aquest abandonament afectiu provoca un dolor més íntim que una eventual correcció que rebí per una mala acció. [AL 263]"

Tant el papa Francesc com el pare Caffarel parlen de l'important paper dels pares i la família en l'educació i el desenvolupament integral dels fills.

A la sentada d'aquest mes, a més de les preguntes d'aquest Punt Concret d'Esforç, cal que reflexionem sobre l'educació que hem donat o estem donant als nostres fills.

LA REUNIÓ MENSUAL D'EQUIP

Benvinguda

El matrimoni que porta la reunió: Estimats germans, germanes i amics. Benvinguts a aquesta reunió d'equip. Comencem resant l'oració de l'encíclica *Fratelli Tutti*: (FT 287)

Pregària al Creador

*Senyor i Pare de la humanitat,
que vas crear tots els éssers humans amb la mateixa dignitat,
infon en els nostres cors un esperit fraternal.
Inspira'ns un somni de retrobament, de diàleg, de justícia i de pau.
Impulsa'ns a crear societats més sanes
i un món més digne,
sense fam, sense pobresa, sense violència, sense guerres.
Que el nostre cor s'obri
a tots els pobles i nacions de la terra,
per reconèixer el bé i la bellesa
que has sembrat en cadascun,
per estrènyer llaços d'unitat, de projectes comuns,
d'esperances compartides. Amén.*

Àpat

Formant part de la reunió, l'àpat ha de fer-se segons s'hagi acordat amb l'equip. És un moment de gràcia, d'alegria per la reunió, de celebració, de festa i d'oració.

Posada en comú

- Compartiu les experiències viscudes durant el mes, les que han sigut significatives per a la vostra vida com a individus o com a matrimoni, prioritzant les que ens ajuden a confrontar la realitat viscuda amb l'Evangeli.
- Compartiu com us heu animat – individualment o com a matrimoni – a viure la virtut de ser “educadors”. Quines han estat aquestes accions? A favor de qui s'han realitzat?

Lectura de la Paraula de Déu, meditació i oració

La lectura i meditació de la Paraula suggerida per aquesta trobada és el Nen perdut i trobat al temple (Lc 2, 46-52)

L'oració litúrgica que es proposa és el Salm responsorial de la Missa del dia de la reunió.

Participació

La participació dels Punts Concrets d'Esforç és un moment molt significatiu a la reunió d'equip. És un moment de trobada amb un mateix i amb els altres. És un moment d'ajuda mútua, d'estar a prop els uns dels altres per enfortir el camí espiritual de tots i de cadascú. Per això:

- Compartiu la vivència dels Punts Concrets d'Esforç durant aquest mes.
- Quins són els Punts Concrets d'Esforç que han requerit més tenacitat?
- Compartiu com els Punts Concrets d'Esforç us han ajudat a viure la virtut de “ser educador” a exemple de Maria.

Preguntes per a la reunió d'equip

- Quins reptes trobes o has trobat en el procés educatiu dels teus fills?
- Hi ha desigualtats educatives al teu país? Per què algunes persones tenen accés a una educació integral i de qualitat i d'altres no?

Oracions finals

- Per la canonització del Pare Caffarel
- *Magnificat*

CINQUENA REUNIÓ: NO TENEN ACCÉS A LA SALUT

OBJECTIUS

- Prendre consciència que “no tenen vi” les persones que pateixen algun dolor o malaltia.
- Reconèixer que hi ha persones que viuen sense les mínimes condicions sanitàries.
- Experimentar la disponibilitat de Maria que va a l'encontre de la seva cosina Elisabet per estar amb ella.

PREPARACIÓ DE LA REUNIÓ D'EQUIP

Introducció

Quan parlem d'estar “sans” acostumem a pensar en la nostra salut física. Malgrat tot, portar una vida sana implica molt més que això. Per estar sans hem de tenir en compte el nostre cos, la nostra ment i la nostra vida espiritual.

Es tracta d'una concepció antiga que podem trobar fins i tot a l'Antic Testament. Per exemple, el llibre del Levític conté instruccions sobre diversos aspectes de la vida, que poden considerar-se bones recomanacions en matèria d'higiene i salut.

L'Organització Mundial de la Salut entén la salut en un sentit més ampli, que no es limita a l'absència de malaltia, sinó que representa un estat de complet benestar físic, mental, espiritual i social. Així doncs, perquè hi hagi salut és necessari un entorn saludable, tant des del punt de vista ecològic com social, nutricional, mental i espiritual.

Hem de prestar atenció a totes aquestes qüestions i conservar-les en equilibri si volem viure una vida plena. Així i tot, cada cop és més preocupant que el nostre món hagi perdut la connexió amb la salut del cos, la ment i l'esperit. Avui tendim a compartimentar aquestes dimensions i a creure que podem atendre-les per separat.

Malgrat la riquesa del nostre món modern, cada cop hi ha més mancances en matèria de salut, com la desnutrició, les malalties evitables, la salut mental, la falta d'atenció a les persones grans i discapacitades, i fins i tot al nostre planeta.

La malaltia no discrimina a ningú, afecta a tots: rics, pobres, nens, joves i ancians. Encara que això és cert, no significa que tots tinguin les mateixes condicions per cuidar la seva salut i buscar remei a les seves malalties. Vivim en un món de desigualtats on:

- La sanitat depèn més de l'economia i les decisions geopolítiques que de les necessitats de la comunitat humana.
- Les nacions del món produeixen suficients aliments per alimentar la població, però moltes persones encara moren de fam.
- L'accés a la formació en medicina i a les vacunes no ve determinat per la necessitat, sinó per la capacitat d'un país de pagar-les.
- Els problemes de salut mental acostumen a ocultar-se a la comunitat i no reben tractament.

Es calcula que 4300 milions de persones no tenen un accés adequat als serveis sanitaris, el que suposa una mica més de la meitat de la població mundial³⁶.

³⁶ Organització Mundial de la Salut. Veure: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/self-care-health-interventions>.

El papa Francesc deixa clar que al nostre món modern cal fer front a aquestes desigualtats en matèria de salut:

“Mentre moltes vegades ens embarquem en discussions semàntiques o ideològiques, permetem que encara avui hi hagi germanes i germans que morin de fam o de set, sense un sostre o sense accés a la salut. [...] Són mínims indispensables. [FT 189]”

Malgrat tot, hem d'anar més enllà i pensar en els malalts “com a persones, i no com a números”³⁷. El malalt té un rostre i una història, experimenta patiment, vulnerabilitat, incerteses, pors. Als seus miracles, Jesús va mostrar que no n'hi havia prou amb curar les malalties físiques. Era igualment important tornar a la persona la seva integritat. Al relat de la curació del paralític, Jesús pregunta: “Què és més fàcil, dir al paralític: ‘Et són perdonats els pecats’, o bé dir-li: ‘Aixeca’t, pren la llitera i camina’?” (Mc 2, 9).

Estem cridats a apropar-nos i acompanyar els malalts en el seu camí a la recerca de la curació integral. Com ens diu el papa Francesc:

“La proximitat, de fet, és un bàlsam molt valuós que brinda suport i consol al qui pateix la malaltia. Com a cristians, vivim la proximitat com a expressió de l'amor de Jesucrist, el bon Samarità, que amb compassió s'ha fet proper a qualsevol ésser humà ferit pel pecat. Units a Ell per l'acció de l'Esperit Sant, estem cridats a ser misericordiosos com el Pare i a estimar, en particular, als germans malalts, dèbils i que pateixen (cf. Jn 13, 34-35)³⁸.”

Seguint els passos de Maria: la disponibilitat

Mirant la vida de Maria, percebem la seva perfecta disponibilitat per als plans de Déu. Ella, que es va obrir a l'acció de l'Esperit Sant en l'encarnació del Verb, manifesta la seva disponibilitat també en acollir el que és inesperat: el naixement de Jesús en una establia o en la fugida a Egipte. Aquesta virtut segueix present quan els camins de Jesús li semblen estranys: com en la trobada del Nen al temple i durant la seva vida pública. Finalment, la disponibilitat per romandre com a Mare de l'Església: guiant i acompanyant amb la seva intercessió.

Podem veure que la seva obertura a Déu és la font de la seva disponibilitat i atenció a la humanitat. A l'anunciació, Maria es va identificar com a “serva del Senyor”, primera deixeble del seu Fill, que “no ha vingut a ser servit, sinó a servir i a donar la seva vida en rescat per tothom.” (Mt 20, 28)³⁹.

Al relat de les Bodes de Canà veiem aquesta disponibilitat de Maria. La seva sensibilitat li va permetre adonar-se que no quedava vi; però no es va limitar a això, també allà va ser “serventa del Senyor”, posant-se en acció en favor dels necessitats. Però l'escena que potser més ens mostra la disponibilitat de Maria és la de la Visitació. Plena de l'Esperit Sant, la Mare del Verb es posa en marxa sense demora per atendre la seva cosina necessitada.

Aquesta disponibilitat de Maria representa un gest d'entrega total, de perfecta subjecció a la voluntat de Déu. Podem preguntar-nos: com va aconseguir Maria tan gran virtut? Va ser, sens dubte, la gràcia de Déu la que va dotar-la d'aquesta especial virtut perquè pogués complir la seva vocació de ser la Mare del Fill de Déu. Déu li va concedir una gràcia especial: la seva Immaculada Concepció.

Sense aquest buidament, aquesta humiliació de si mateixa i el fet de posar-se totalment a disposició de l'acció de Déu, Maria no hagués pogut fer res.

Per això la contemplació de la vida de Maria ens presenta un model de “l'art de l'acompanyament” que també estem cridats a exercir amb els que estan debilitats en el seu estat de salut.

³⁷ Papa Francesc. *Discurs a l'Associació Catòlica de Treballadors de la Salut* (ACOS). Maig de 2019

³⁸ Papa Francesc. *Missatge per a la XXIX jornada mundial del malalt*, 2021.

³⁹ Sant Joan Pau II. Encíclica *Redemptoris Mater*, sobre la benaurada Verge Maria a la vida de l'Església peregrina, núm. 41

La Paraula de Déu [Lc 1, 35-45]

“L'àngel li respongué:

—L'Esperit Sant vindrà sobre teu i el poder de l'Altíssim et cobrirà amb la seva ombra; per això el fruit que naixerà serà sant i l'anomenaran Fill de Déu. També Elisabet, la teva parenta, ha concebut un fill a les seves velleses; ella, que era tinguda per estèril, ja es troba al sisè mes, perquè per a Déu no hi ha res impossible.

Maria va dir:

—Soc la serventa del Senyor: que es compleixi en mi la teva paraula.

I l'àngel es va retirar.

Per aquells dies, Maria se n'anà de pressa a la Muntanya, en un poble de Judà, va entrar a casa de Zacaries i saludà Elisabet. Tan bon punt Elisabet va sentir la salutació de Maria, l'infant va saltar dins les seves entranyes, i Elisabet quedà plena de l'Esperit Sant. Llavors va exclamar amb totes les forces:

—Ets beneïda entre totes les dones i és beneït el fruit de les teves entranyes! Qui soc jo perquè la mare del meu Senyor em vingui a visitar? Tan bon punt he sentit la teva salutació, l'infant ha saltat de goig dins les meves entranyes. Feliç tu que has cregut: allò que el Senyor t'ha anunciat es complirà.”

Maria, dient “Sí” a Déu, acull al seu si al Verb que es fa carn. “Heus aquí l'esclava...” Així Maria es declara esclava del Senyor, perquè està disposada a obeir, a deixar espai al Verb, a deixar-lo viure i créixer en ella, fins que ompli tota la seva vida: li pertany totalment. En aquesta condició rep la notícia que la seva cosina Elisabet, ja gran, també està embarassada com ella. La resposta de Maria, servicial i disponible, plena de l'Esperit de Déu, no podia ser una altra: es posa en camí. Un camí cap a on? Un camí de servei!

És cert que l'embaràs no és una malaltia ni un mal. Però també és cert que fins i tot avui en dia, demana cures especials quan l'edat és avançada. Imaginem això en temps de Jesús. Maria es posa a disposició per servir. Va a trobar Elisabet i es queda amb ella durant tres mesos. Se sobreposa a les seves debilitats per anticipar el que el seu Fill, que s'estava gestant al seu si, afirmaria anys després: “Vaig estar malalt i em vau visitar” (cf. Mt 25, 36).

Les sorpreses que debiliten temporalment, que ens fan més fràgils, poden passar en qualsevol moment de la vida. Ja sigui un embaràs de risc, un accident inesperat, una malaltia greu i tantes altres situacions imprevistes que deixen al descobert la dependència i la impotència de l'ésser humà. Dependència, és cert, d'un sistema sanitari digne que pugui respondre a la demanda immediata amb qualitat i eficàcia; dependència de persones disposades a ajudar en situacions que són simples i ordinàries en la vida; dependència de la presència disponible i solidària, capaç d'una paraula consoladora.

Maria va recórrer una enorme distància per ser aquesta presència. No podria ser d'una altra manera; és la coherència amb la paraula de Déu que habita en ella. I nosaltres? Davant la Paraula que ens interpel·la diàriament, com ens situem davant els malalts?

Cal destacar que, moltes vegades, els que necessiten la nostra disponibilitat no són a més de 100 quilòmetres de distància, com la distància que hi havia entre Maria i Elisabet. Moltes vegades els que necessiten ajuda són al nostre costat, sota el nostre sostre.

Que Maria, la senyora de la disponibilitat, intercedeixi per nosaltres perquè siguem més sensibles als que ens necessiten.

Textos per a la reflexió

Del papa Francesc

El papa Francesc ens desafia a mirar més enllà de nosaltres mateixos, a mostrar compassió per la salut i el benestar dels altres. També és una crida perquè construïm un món en el qual se superin les desigualtats en matèria sanitària.

“[...] Diguem-ho, hem crescut en molts aspectes, encara que som analfabets en acompanyar, cuidar i sostenir els més fràgils i febles de les nostres societats desenvolupades. Ens acostumem a mirar al costat, a passar pel costat, a ignorar les situacions fins que aquestes ens colpegen directament. [FT 64]

[...] A més, com que tots estem molt concentrats en les nostres pròpies necessitats, veure algú patint ens molesta, ens pertorba, perquè no volem perdre el nostre temps per culpa dels problemes aliens. Aquests són símptomes d'una societat malalta, perquè busca construir-se d'esquena al dolor. [FT 65]

Però oblidem ràpidament les lliçons de la història, «mestra de vida». Passada la crisi sanitària, la pitjor reacció seria la de caure encara més en una febre consumista i en noves formes d'autopreservació egoista. Tant de bo que a la fi ja no hi siguin "els altres", sinó només un "nosaltres". Tant de bo que no es tracti d'un altre episodi sever de la història del qual no hàgim estat capaçs d'aprendre. Tant de bo que no ens oblidem de la gent gran que van morir per falta de respiradors, en part com a resultat de sistemes de salut desmantellats any rere any. Tant de bo que tant de dolor no sigui inútil, que fem un salt cap a una forma nova de vida i descobrim definitivament que ens necessitem i ens devem els uns als altres, perquè la humanitat reneixi amb tots els rostres, totes les mans i totes les veus, més enllà de les fronteres que hem creat. [FT 35]

[...] Penso en els nombrosos germans i germanes que, en tot el món, no tenen la possibilitat d'accedir als tractaments, perquè viuen en la pobresa. Em dirigeixo, per tant, a les institucions sanitàries i als Guberns de tots els països del món, a fi que no desatenguin la justícia social, considerant només l'aspecte econòmic⁴⁰.

Som cada cop més conscients del fet que molts mals podrien evitar-se si es posés més atenció a l'estil de vida que assumim i a la cultura que promovem.

Prevenir significa tenir una mirada previsor cap a l'ésser humà i l'ambient en el qual viu. Significa pensar en una cultura de l'equilibri en la que tots els factors essencials (educació, activitat física, dieta, protecció del medi ambient, observació dels codis de salut derivats de pràctiques religioses, diagnòstics primerencs i específics, entre d'altres) poden ajudar-nos a viure millor i amb menys riscos per a la salut⁴¹.”

Del pare Caffarel

Per al pare Caffarel, una ànima sana forma part de la salut general d'una persona. Ens parla de com “l'anèmia espiritual” afecta a qui no alimenta la seva fe.

“Vull parlar d'aquell equilibri que a poc a poc arriba als que pregunten. No és només un equilibri espiritual, sinó un equilibri de tota la personalitat, de tot l'organisme. No és d'estranyar que l'esperit humà es vigoritzi pel contacte amb l'Esperit de Déu, que l'organisme, que no juntament amb l'esperit sinó ple d'ell, trobi vitalitat i equilibri quan l'esperit es fa fort. La salut

⁴⁰ Papa Francesc. *Missatge per a la XXVIII jornada mundial del malalt*, 2020.

⁴¹ Papa Francesc. *Discurs als participants en una conferència internacional organitzada pel Consell Pontifici de la Cultura sobre medicina regenerativa*. 28 d'abril de 2018

de l'ànima és una condició de la salut psíquica i corporal, i això és més cert que el contrari. Torno, doncs, al meu diagnòstic: tants malalts orgànics o psíquics són abans que res, malalts de l'ànima, de l'ànima desnudrida, de l'ànima aïllada de les seves fonts vives⁴².”

El pare Caffarel també ens prevé contra la complaença:

“Avui, a les nostres grans nacions occidentals, cal buscar la misèria per trobar-la. Existeix, per descomptat, però es manté curosament fora del nostre camí. Els hospitals i els sanatoris es funden per ajudar els malalts i els invàlids, però també perquè la seva visió no insinuï un escrúpol en el nostre desig de comoditat, que no ens impedeixi dormir. Una “societat de consum” ha de proscriure l'espectacle del patiment, la misèria i la mort. Així doncs, si volem romandre en contacte amb la veritat del nostre planeta, no hem d'allunyar-nos de la misèria durant gaire temps, i no hem de tapar-nos les orelles davant la qüestió penosa i saludable que planteja l'espectacle del mal i de la mort⁴³.”

Testimonis

Aquest testimoni parla d'un matrimoni, profundament sacsejat per la malaltia, però que no deixa que la seva fe i la seva espiritualitat trontollin, comptant amb el suport de la seva família i del seu equip.

“Al març em van diagnosticar un càncer de mama. Després va venir la cirurgia, la quimioteràpia i la radioteràpia, que van durar vuit mesos. L'endemà de la meva primera revisió trimestral, al meu marit, Greg, li van diagnosticar leucèmia mieloide aguda.

Això va fer perdre els estreps a la nostra família un altre cop, començant amb la quimioteràpia i un trasplantament de medul·la òssia, i després lidiant amb la multitud de complicacions degudes a un sistema immunològic deprimat. Al principi, el diagnòstic ens va deixar en estat de xoc, però després es va posar en marxa la nostra estoica història familiar.

En Greg i jo vam viure una experiència única. En menys de dotze mesos tots dos havíem rebut un diagnòstic de càncer i, per tant, ens vam convertir en pacients i cuidadors. Crec que parlo en nom de tots dos quan dic que, com a pacient, et sents tranquil·la, centrada i en control. En canvi, com a cuidadora et sents impotent, incapaç de curar o ajudar al dolor d'una altra persona, totalment fora de control. Com a pacients i cuidadors vam ser capaços de donar-nos suport i comprendre'ns de veritat; en conseqüència, ens vam proporcionar l'única cosa necessària per a la vida: l'esperança.

L'espiritualitat d'en Greg va créixer durant els onze mesos i mig de la seva malaltia. Durant aquest temps, va trobar consol en algunes pràctiques amb les quals va créixer, com el Rosari i les Novenes. Tots dos vam recórrer a la fe per fer front a la situació, demanant ajuda a l'Esperit Sant, que ens va respondre donant-nos la força per enfrontar la situació.

Però en una situació com la nostra no podíem sols. El nostre equip ens va donar suport constantment i encara és al meu costat, al meu viatge. Com a equip hem encarat moltes batalles junts. I només puc esperar que jo també hagi donat l'amor, el suport i l'amistat que ells m'han brindat en els meus moments de necessitat.

En Greg va morir al febrer, menys de dos anys després del meu diagnòstic.

Avui tinc salut, els meus fills i els meus nets, el meu món flueix bé. I gràcies a l'amor que compartim, he pogut superar la pèrdua física d'en Greg i ser encara més conscient de l'amor, de la família i dels amics, encara més agraïda per la meva fe i més capaç d'apreciar la meva existència.

⁴² Henri Caffarel. *Noves cartes sobre l'oració*. “Als seminaristes”.

⁴³ Henri Caffarel. *Noves cartes sobre l'oració*. “Un gran llibre de meditació”.

El regal més gran va ser tenir en Greg amb mi durant vint-i-sis anys, i ara el tinc vetllant per mi la resta de la meua vida.”

Preguntes per a la sentada

“El temps que es passa al costat del malalt és un temps sant. [...] Demanem amb fe viva a l’Esperit Sant que ens atorgui la gràcia de comprendre el valor de l’acompanyament, amb freqüència silenciosos, que ens porta a dedicar temps a aquests germans que, gràcies a la nostra proximitat i al nostre afecte, se senten més estimats i consolats⁴⁴.”

A la sentada d’aquest mes, a més de les preguntes d’aquest Punt Concret d’Esforç, el matrimoni pot reflexionar sobre la seva disposició a servir i donar suport als seus familiars i amics malalts.

LA REUNIÓ MENSUAL D’EQUIP

Benvinguda

El matrimoni que porta la reunió: Estimats germans, germanes i amics. Benvinguts a aquesta reunió d’equip. Comencem resant l’oració de l’encíclica *Fratelli Tutti*: (FT 287)

Pregària al Creador

*Senyor i Pare de la humanitat,
que vas crear tots els éssers humans amb la mateixa dignitat,
infon en els nostres cors un esperit fraternal.
Inspira'ns un somni de retrobament, de diàleg, de justícia i de pau.
Impulsa'ns a crear societats més sanes
i un món més digne,
sense fam, sense pobresa, sense violència, sense guerres.
Que el nostre cor s'obri
a tots els pobles i nacions de la terra,
per reconèixer el bé i la bellesa
que has sembrat en cadascun,
per estrènyer llaços d'unitat, de projectes comuns,
d'esperances compartides. Amén.*

Àpat

Formant part de la reunió, l’àpat ha de fer-se segons s’hagi acordat amb l’equip. És un moment de gràcia, d’alegria per la reunió, de celebració, de festa i d’oració.

Posada en comú

- Compartiu les experiències viscudes durant el mes, les que han sigut significatives per a la vostra vida com a individus o com a matrimoni, prioritzant les que ens ajuden a confrontar la realitat viscuda amb l’Evangeli.
- Compartiu les experiències relacionades amb la malaltia i el dolor que hagueu tingut com a matrimoni. Intenteu presentar el significat d’aquests esdeveniments per a la vostra vida i per al vostre creixement espiritual.

⁴⁴ Papa Francesc. *Missatge per a la XXIII jornada del malalt*. 2015

Lectura de la Paraula de Déu, meditació i oració

La lectura i meditació de la Paraula suggerida per aquesta trobada és la Visitació de Maria a la seva cosina Elisabet (Lc 1, 35-45)

L'oració litúrgica que es proposa és el Salm responsorial de la Missa del dia de la reunió.

Participació

La participació dels Punts Concrets d'Esforç és un moment molt significatiu a la reunió d'equip. És un moment de trobada amb un mateix i amb els altres. És un moment d'ajuda mútua, d'estar a prop els uns dels altres per enfortir el camí espiritual de tots i de cadascú. Per això:

- Compartiu la vivència dels Punts Concrets d'Esforç durant aquest mes.
- Quins són els Punts Concrets d'Esforç que han requerit més tenacitat?
- Per a vosaltres els Punts Concrets d'Esforç han sigut un remei preventiu per combatre l'estat "d'anèmia espiritual"?

Preguntes per a la reunió d'equip

- El teu estil de vida i el de la teva família afavoreixen una vida sana (alimentació, esport, oci...)?
- Poseu exemples de desigualtats sanitàries a la vostra ciutat o poble. Com us interpel·la aquesta realitat com a matrimoni? Quina ha sigut la vostra resposta?

Oracions finals

- Per la canonització del Pare Caffarel
- *Magnificat*

SISENA REUNIÓ: NO ES PARLEN

OBJECTIUS

- Prendre consciència que “no tenen vi” els qui no dialoguen entre si: persones, matrimonis, famílies... ja sigui a la societat, a l'Església, entre les nacions, etc.
- Comprendre que el radicalisme i la polarització no construeixen el diàleg i la fraternitat.
- Experimentar i viure les virtuts de l'escolta i el diàleg, i la sensibilitat humana de Maria.

PREPARACIÓ DE LA REUNIÓ D'EQUIP

Introducció

A l'Encíclica *Fratelli Tutti*, el papa Francesc assenta les bases d'una nova convivència social, de somniar junts un món diferent, amb més justícia i fraternitat.

El diàleg entre persones de bona voluntat és un dels pilars perquè el món aconsegueixi la fraternitat, perquè la vida és l'art de la trobada amb els altres.

A la seva Encíclica ens presenta les diferents situacions on hi falta el diàleg o en les que ja no es pot dialogar.

“Asseure’ns a escoltar un altre, característic d'una trobada humana, és un paradigma d'actitud receptiva, de qui supera el narcisisme i acull l'altre, li presta atenció, l'acull al propi cercle. Però «el món d'avui és majoritàriament un món sord [...]. A vegades la velocitat del món modern, la cosa frenètica ens impedeix escoltar bé el que diu una altra persona. I quan està a la meitat del seu diàleg, ja l'hem interromput i li volem contestar quan encara no ha acabat de dir. Cal no perdre la capacitat d'escolta». [FT 48]

[...] El cúmul aclaparador d'informació que ens inunda no vol dir més saviesa. La saviesa no es fabrica amb recerques ansioses per internet, ni és un conjunt d'informació la veracitat de la qual no està assegurada. D'aquesta manera no es madura en el trobament amb la veritat. Les converses finalment només giren al voltant de les últimes dades, són merament horitzontals i acumulatives. Però no es presta una detinguda atenció i no es penetra en el cor de la vida, no es reconeix el que és essencial per donar un sentit a l'existència. Així, la llibertat és una il·lusió que ens venen i que es confon amb la llibertat de navegar davant d'una pantalla. El problema és que un camí de fraternitat, local i universal, només pot ser recorregut per esperits lliures i disposats a trobades reals. [FT 50]”

Un altre factor que dificulta el diàleg i genera intolerància, és la falta de respecte a les diverses cultures que s'han forjat al llarg dels segles, la qual cosa pot acabar convertint el nostre món en víctima d'una esclerosi cultural. Per això és necessari comunicar, descobrir les riqueses de cadascuna, valorar el que ens uneix i veure les diferències com a possibilitats de creixement en el respecte a tots. Diu el papa:

“[...] Es necessita un diàleg pacient i confiat, perquè les persones, les famílies i les comunitats puguin transmetre els valors de la pròpia cultura i acollir el que hi ha de bo de les experiències dels altres».”

I continua, més endavant:

“Així com no hi ha diàleg amb l'altre sense identitat personal, de la mateixa manera no hi ha obertura entre pobles sinó des de l'amor a la terra, al poble, als propis trets culturals. [FT 143]

Un altre factor important que obstaculitza la fraternitat universal i l'èmfasi en el bé comú en les polítiques públiques és la falta de diàleg en la política, d'un diàleg interdisciplinari per abordar els diversos aspectes de la crisi actual, capaç de superar les pressions i inèrcies vicioses, que no condueixen a les transformacions necessàries de la nostra societat. [FT 177-182]"

El papa Francesc aposta per un "diàleg social per a una nova cultura", un diàleg que es preocupa pel bé comú de tots. Defensa que:

"[...] El diàleg entre les generacions, el diàleg al poble, perquè tots som poble, la capacitat de donar i rebre, romanent oberts a la veritat. Un país creix quan les seves diverses riqueses culturals dialoguen de manera constructiva: la cultura popular, la universitària, la juvenil, l'artística, la tecnològica, la cultura econòmica, la cultura de la família i dels mitjans de comunicació. [FT 199]"

El papa Francesc descriu sovint la nostra societat com una societat en la qual "els tons de veu són molt elevats", "on es crida a casa i al carrer", i on existeix una "violència verbal a l'hora d'expressar-se". La conseqüència d'això és que "aquesta violència creix i es converteix en violència mundial", per això avui "estem en guerra". L'anomena "una tercera guerra mundial".

Posant com a exemple els debats polítics a les campanyes electorals, on el qui parla no pot ni aconseguir acabar la seva frase, diu: "veiem als diaris com s'insulta". I conclou: "la política mai ha caigut tan baix" i que així "es perd el sentit de la construcció social, de la convivència social, perquè la convivència social es construeix amb el diàleg.

El papa Francesc va dir que és necessari "baixar el to, parlar menys i escoltar més" i que hi ha molts "remeis contra la violència, però el primer remei és que abans de discutir s'ha de dialogar". "Les guerres no comencen fora; comencen als nostres cors. Quan no sóc capaç d'obrir-me als altres, de respectar-los, de parlar amb el proïsme, llavors comença la guerra"⁴⁵.

No hem d'oblidar que la pràctica del diàleg conjugal (la sentada) al nostre moviment és una característica excel·lent de la seva pedagogia, perquè representa un instrument important per ajudar els matrimonis a créixer en l'amor al seu cònjuge, a Déu i als altres en el seu camí cap a la santedat.

Seguint els passos de Maria: escolta i diàleg

Entre les actituds o virtuts fonamentals de Maria reconegudes per l'Església, trobem la seva capacitat d'escoltar, acollir i meditar la Paraula de Déu al seu cor. Això ho podem veure durant diverses narracions bíbliques (cf. Lc 2, 19, 39, 51b) fins al punt que es diu que Maria també va créixer en fe, saviesa, estatura espiritual i gràcia al llarg de la seva vida.

Per a Maria no es tracta només d'escoltar, sinó de sentir per poder portar a terme amb promptitud a la seva vida el que escolta de Déu. En escoltar aconsegueix una adhesió incondicional a la vida de Jesús com a primera deixebla.

Tenim en Maria un exemple de creixement en la fe després del seu "sí" ferm i confiat a Déu, que la crida a través de l'àngel Gabriel. Maria és, doncs, la primera de les que "escolten la paraula de Déu i la compleixen".

La condició per dialogar és la capacitat d'escoltar, perquè escoltar l'altre vol dir paciència i atenció. Només qui sap callar com Maria, sap escoltar.

⁴⁵ Papa Francesc. *Discurs a la seva visita a la Universitat Roma Trè*. 17 de febrer de 2017.

Com diu el papa Francesc:

*“La capacitat d’escoltar és un requeriment del diàleg, que per desgràcia no és gaire comú. Escoltar l’altre requereix paciència i atenció. Només qui sap callar sap escoltar. No es pot escoltar parlant: boca tancada. Escoltar Déu, escoltar el germà i les germanes que necessiten ajuda, escoltar un amic, un parent. Déu mateix és l’exemple més gran d’escolta: cada cop que resem Ell ens escolta, sense demanar res a ningú i fins i tot s’avança i pren la iniciativa (cf. *Evangelii gaudium*, 24) per satisfer les nostres peticions d’ajuda. L’actitud d’escolta, de la que Déu n’és model, ens insta a derrocar els murs de la incomprensió, a crear ponts de comunicació, superant l’aïllament i el tancament al petit món de cadascú. Algú deia: per fer la pau al món falten orelles, falta gent que sàpiga escoltar, i després d’allà ve el diàleg⁴⁶.”*

Maria és també per a nosaltres un exemple d’algú que sap escoltar als altres i caminar al seu costat en les seves necessitats, com va fer amb els apòstols després de la Pentecosta. L’escolta i el diàleg són dons de Déu que ens permeten deixar-nos interpel·lar i, alhora, humanitzar les relacions entre les persones i superar els malentesos.

El diàleg no només uneix les persones sinó també els cors, perquè és a través del diàleg com es forja l’amistat, la companyonia, el veritable amor i estima per la persona, però per dialogar cal escoltar.

Demanem a Maria per la nostra relació conjugal, perquè no ens falti la capacitat d’escoltar, que és la manifestació més senzilla de la caritat cap a la nostra parella. I després diàleg, perquè ens permet conèixer i comprendre les exigències de l’altre, per acollir al nostre cor la voluntat de Déu i estar disponibles per fer la seva voluntat.

La Paraula de Déu [Lc 1, 26-38]

“El sisè mes, Déu envià l’àngel Gabriel en un poble de Galilea anomenat Natzaret, a una noia verge, compromesa en matrimoni amb un home de la casa de David que es deia Josep. El nom de la noia era Maria. L’àngel entrà a trobar-la i li digué:

—Déu te guard, plena de la gràcia del Senyor! Ell és amb tu.

Ella es va torbar en sentir aquestes paraules i pensava per què la saludava així. L’àngel li digué:

—No tinguïs por, Maria. Has trobat gràcia davant de Déu. Concebràs i tindràs un fill, i li posaràs el nom de Jesús. Serà gran i l’anomenaran Fill de l’Altíssim. El Senyor Déu li donarà el tron de David, el seu pare. Regnarà per sempre sobre el poble de Jacob, i el seu regnat no tindrà fi.

Maria preguntà a l’àngel:

—Com podrà ser això, si jo soc verge?

L’àngel li respongué:

—L’Esperit Sant vindrà sobre teu i el poder de l’Altíssim et cobrirà amb la seva ombra; per això el fruit que naixerà serà sant i l’anomenaran Fill de Déu. També Elisabet, la teva parenta, ha concebut un fill a les seves velleses; ella, que era tinguda per estèril, ja es troba al sisè mes, perquè per a Déu no hi ha res impossible.

Maria va dir:

—Soc la serventa del Senyor: que es compleixi en mi la teva paraula.

I l’àngel es va retirar.”

⁴⁶ Papa Francesc. *Discurs als voluntaris del “Telefono amico Italia”*. 11 de març de 2017

Maria ens dona un exemple perfecte d'escolta i diàleg en el moment de l'Anunciació. En contemplar l'escena a Natzaret, trobem una jove a casa seva un dia qualsevol de la seva vida; de sobte, una salutació: "Déu te guard, plena de la gràcia del Senyor! Ell és amb tu".

Sabem que el poble d'Israel esperava l'arribada del Messies. Però també sabem que molts esperaven la seva arribada de manera triomfal. Déu, en canvi, escull el procés de diàlegs dels homes per fer-se plenament humà des del principi.

Maria, com era d'esperar d'una noia jove, es va quedar torbada, confosa i pensativa davant la salutació. Però inicia un meravellós procés d'escolta i diàleg amb maduresa. En la seva humilitat, Maria se sent petita, tanmateix s'adona que el missatger de Déu té alguna cosa important a transmetre-li. Ella vol servir Déu amb tot el seu cor i la seva ànima, però vol entendre, vol prendre una decisió conscient i lliure i és en el diàleg on troba les condicions necessàries per fer-ho.

Un diàleg sa pressuposa serenitat i llibertat respectuosa. Maria pregunta, interroga l'àngel: "Com podrà ser això?".

Vol explicacions que només poden donar-se en l'escolta i en el diàleg. L'arcàngel la tranquil·litza i li explica els motius. Maria, que coneix bé les profecies messiàniques, en aquest procés de diàleg comprèn que serà la Mare del Messies. No triga a donar la seva resposta, el seu "sí", adherint-se plenament a la Voluntat de Déu: "Soc la serventa del Senyor: que es compleixi en mi la teva paraula".

L'actitud de Maria ens ha d'ensenyar molt. Sobretot quan vivim en temps de polarització i intolerància.

Maria, Senyora de l'escolta i del diàleg:

"Maria, Dona de l'escolta, fes que s'obrin les nostres orelles; que sapiguem escoltar la Paraula del teu Fill Jesús entre els milers de paraules d'aquest món; des que sapiguem escoltar la realitat en què vivim, a cada persona que trobem, especialment al pobre, necessitat, amb dificultats⁴⁷."

Textos per a la reflexió

Del papa Francesc

El papa Francesc dedica el capítol sisè de l'encíclica *Fratelli Tutti* al tema del diàleg i l'amistat social. La primera preocupació del papa és definir què entenem o hem d'entendre per diàleg, o pel verb "dialogar".

"Acostar-se, expressar-se, escoltar-se, mirar-se, conèixer-se, tractar de comprendre, buscar punts de contacte, tot això es resumeix en el verb "dialogar". Per trobar-nos i ajudar-nos mútuament necessitem dialogar. No cal dir per què serveix el diàleg. En tinc prou pensant què seria el món sense aquest diàleg pacient de tantes persones generoses que han mantingut unides famílies i comunitats. El diàleg persistent i coratjós no és notícia com els desacords i els conflictes, però ajuda discretament el món a viure millor, molt més del que puguem adonar-nos-en. [FT 198]"

El papa sosté que el diàleg no es pot confondre amb un intercanvi febril d'opinions a les xarxes socials [FT 200] i que la falta de diàleg es produeix perquè i quan ningú s'ocupa del bé comú, sinó d'obtenir avantatges personals o d'imposar la seva manera de pensar [FT 202].

Per tant, el diàleg necessita que el construeixin conjuntament.

"L'autèntic diàleg social suposa la capacitat de respectar el punt de vista de l'altre acceptant la possibilitat que contingui algunes conviccions o interessos legítims. Des de la seva identitat, l'altre té alguna cosa a aportar, i és desitjable que aprofundeixi i exposi la seva pròpia posició perquè el debat públic sigui més complet encara. És cert que quan una persona o un grup és

⁴⁷ Papa Francesc. *Oració a Maria, la ona de l'escolta, de la decisió, de l'acció*. 31 de maig de 2013.

coherent amb el que pensa, s'adhereix fermament a valors i conviccions i desenvolupa un pensament, això d'una manera o d'un altre beneficiarà la societat. Però això només passa realment en la mesura que aquest desenvolupament es realitzi en diàleg i obertura als altres. Perquè «en un veritable esperit de diàleg s'alimenta la capacitat de comprendre el sentit del que l'altre diu i fa, encara que un no pugui assumir-ho com una convicció pròpia. Així esdevé possible ser sincers, no dissimular allò en què creiem, sense deixar de dialogar, de cercar punts de contacte, i sobretot de treballar i comprometre's junts». La discussió pública, si veritablement dona espai a tots i no manipula ni amaga informació, és un permanent estimul que permet assolir més adequadament la veritat, o almenys expressar-la millor. Impedeix que els diversos sectors s'instal·lin còmodes i autosuficients en la seva manera de veure les coses i en els seus interessos limitats. Pensem que «les diferències són creatives, creen tensió i en la resolució d'una tensió rau el progrés de la humanitat». [FT 203]

En una societat pluralista, el diàleg és el camí més adequat per arribar a reconèixer allò que ha de ser sempre afirmat i respectat, i que està més enllà del consens circumstancial. Parlem d'un diàleg que necessita ser enriquit i il·luminat per raons, per arguments racionals, per varietat de perspectives, per aportacions de diversos sabers i punts de vista, i que no exclou la convicció que és possible arribar a algunes veritats elementals que s'han i hauran de ser sempre sostingudes. Acceptar que hi ha alguns valors permanents, encara que no sempre sigui fàcil reconèixer-los, atorga solidesa i estabilitat a una ètica social[...]. [FT 211]

«La vida és l'art del trobament, tot i que hi hagi tant desencontre per la vida». Reiterades vegades he convidat a desenvolupar una cultura de la reunió, que vagi més enllà de les dialèctiques que s'enfronten. És un estil de vida que tendeix a conformar aquest poliedre que té moltes facetes, moltíssims costats, però tots formant una unitat carregada de matisos, ja que «el tot és superior a la part». El poliedre representa una societat on les diferències conviuen complementant, enriquint i il·luminant-se recíprocament, encara que això impliqui discussions i prevencions. Perquè de tots es pot aprendre alguna cosa, ningú no és inservible, ningú no és prescindible. Això implica incloure a les perifèries. Qui hi viu té un altre punt de vista, veu aspectes de la realitat que no es reconeixen des dels centres de poder on es prenen les decisions més determinants. [FT 215]”

Del pare Caffarel

Comunicació⁴⁸

“L’amor entre l’home i la dona, aquest amor que s’expressa com a felicitat, consisteix en reciprocitat, diàleg, intercanvi, comunicació total. Això també és molt nou per als qui viuen un amor jove. [...]”

La solitud us deia en negatiu el que l’amor us ensenya avui en positiu: que la comunicació és la llei profunda de l’ésser, que la persona és “relacional”. L’ésser humà existeix amb una existència veritablement personal només en la mesura en què existeix per a un altre, en el sentit fort que els filòsofs contemporanis donen a aquesta expressió “existir per a”... Des d’ara ho saben, tots diuen: “Jo existeixo ara que existeixo per a tu!”.

Comunicar, comunicar en esperit, d’esperit a esperit, és una experiència prodigiosa. Però l’ésser humà és un esperit encarnat. Aquesta comunicació es produeix a través dels cossos. Una mirada, un somriure, una encaixada de mans, el regal del cos, tot es converteix en un mitjà de comunicació. Les actituds i els gestos, igual que les paraules, estan carregades de significat. Però l’esperit ha de fer-se present en totes aquestes activitats corporals, ha de lliscar en elles

⁴⁸ Pare Henri Caffarel. *L’Anneau d’Or – El matrimoni: Ruta vers Déu* – Número especial 117-118, maig-agost 1964. “La comunicació”.

per transfigurar-les, ha de velar perquè no degenerin en hàbits, automatismes o, el que seria pitjor, perquè no deixin de ser la mera expressió de l'instint corporal.

[...] La comunicació és necessària, no només a les hores en què posar-ho tot en comú és fàcil i ens ve de gust, sinó durant tota la vida. I si al principi res semblava més senzill – era un alleujament-, ens adonem aviat que la comunicació que exigeix l'amor va molt més enllà del que pensàvem. No n'hi ha prou amb conjuguar el verb “estimar”, intercanviar emocions, sentiments, pensaments fàcils; es tracta d'entregar l'ésser més profund d'un mateix, el jo més íntim, i per a això cal desvelar-lo tal com és, amb les seves riqueses i les seves misèries. I no només als moments en què rebre és agradable, sinó que hem d'acollir la presència, les paraules i el do de l'altre a cada instant.

Sí, la comunicació, fins i tot entre els que s'estimen, és difícil, de vegades cruel. Però la seva crueltat és la de l'educador que obliga un ésser a superar-se, a posar tota la carn a la graella. Qui accepta comunicar-se sorgeix en el ser. Els qui es neguen a fer-ho es condemnen en l'asfíxia. De fet, només l'amor aconsegueix el miracle de fer que aquestes persones enclaustrades es comuniquin, des del pecat pel qual Adam es va aïllar de la creació, separant-se de Déu. [...]”

Testimoni

En aquest testimoni veiem clarament que la falta de comunicació inicial, que crea dificultats i patiments, pot superar-se obrint els cors a un diàleg respectuós i amorós.

“Soc la més gran de quatre filles, així que quan vaig tenir l'edat suficient, ajudava el meu pare mentre arreglava alguna cosa a casa nostra, o construïa alguna cosa a fora, al jardí. M'agradava treballar amb ell. Vaig aprendre moltes coses pràctiques mentre m'explicava el que estava fent i el veia usar les eines per completar la feina. M'explicava històries sobre la seva infantesa en un altre país i m'admirava el que podia fer. El temps que vam passar junts va ser especial, i vaig saber que la meua ajuda era benvinguda. De fet, sé que aquesta experiència em va influir per continuar la carrera que vaig començar en acabar l'escola.

Els anys següents els meus germans van assumir el paper d'ajudant del papa. Vaig començar a estar menys disposada a ser-ho perquè em preocupaven els meus interessos i activitats. Al cap i a la fi, havia de dedicar molt més temps als deures de l'escola, i després als estudis universitaris. A l'adolescència anava donant forma a algunes idees sobre com volia viure la meua vida, lluny dels punts de vista que creia que tenia el meu pare. Vam començar a discutir i semblava que no podíem posar-nos d'acord en res. Ens aferràvem obstinadament als nostres punts de vista sobre qualsevol cosa, i en fer-ho generàvem molta tensió i discussions innecessàries a casa. Aquesta tensió va créixer fins al punt que no volia parlar amb el meu pare, i per descomptat no l'escoltava quan intentava ser amable i afectuós amb mi.

Un cosí em va parlar d'una feina que podia aconseguir en una altra ciutat. Em va semblar una gran oportunitat i potser una manera d'avançar per tornar-me més independent i madura. A la meua mare li feia molta il·lusió, però el meu pare no volia que me n'anés. Podia veure que estava preocupat per la meua seguretat, però volia que confiés en mi i se sentís còmode amb la meua mudança a una altra ciutat. Em vaig adonar que havia de començar a escoltar les seves preocupacions i assegurar-li que les respectava. Vam tenir diverses converses en les quals tots dos ens escoltàvem atentament i vam compartir les nostres esperances i temors. Finalment, es va alegrar que acceptés el lloc de treball i el va ajudar saber que viuria amb la meua cosina i la seva família.

A l'evangeli de Lluc veiem la visita de Maria a la seva cosina Elisabet, abans que neixin els seus fills. Per a mi la lectura destaca que sense escolta no hi pot haver diàleg. Elisabet va escoltar la salutació de Maria i va respondre amb emoció i afecte dient: “Ets beneïda entre totes les dones

i és beneït el fruit de les teves entranyes!”. La trobada entre Maria i Elisabet que relata aquesta lectura és un poderós recordatori que el diàleg veritable i afectuós només s’aconsegueix si escoltem amb un cor obert i confiat. El meu pare i jo vam aprendre aquesta lliçó per força. Vam suportar maldecaps innecessaris i vam provocar disgustos a la nostra família perquè érem massa tossuts per escoltar-nos mútuament i respectar els nostres diferents punts de vista. Dono gràcies a Déu per haver après a escoltar-nos mútuament i per haver sanat la nostra relació.”

Preguntes per a la sentada

“El diàleg és una forma privilegiada i indispensable de viure, expressar i madurar l'amor a la vida matrimonial i familiar. Però suposa un llarg i esforçat aprenentatge. Homes i dones, adults i joves, tenen maneres diferents de comunicar-se, fan servir un llenguatge diferent, es mouen amb altres codis. La manera de preguntar, la forma de respondre, el to utilitzat, el moment i molts factors més, poden condicionar la comunicació. A més, sempre cal desenvolupar algunes actituds que són expressió d'amor i fan possible el diàleg autèntic. [AL 136]”

A la sentada d’aquest mes, a més de les preguntes d’aquest Punt Concret d’Esforç:

- Parleu sobre com us ha ajudat el diàleg en situacions de crisi.
- Recordeu els moments en què la falta de diàleg ha sigut perjudicial per a la vostra relació.
- Reflexioneu sobre la qualitat del vostre diàleg com a matrimoni.

LA REUNIÓ MENSUAL D'EQUIP

Benvinguda

El matrimoni que porta la reunió: Estimats germans, germanes i amics. Benvinguts a aquesta reunió d’equip. Comencem resant l’oració de l’encíclica *Fratelli Tutti*: (FT 287)

Pregària al Creador

*Senyor i Pare de la humanitat,
que vas crear tots els éssers humans amb la mateixa dignitat,
infon en els nostres cors un esperit fraternal.
Inspira'ns un somni de retrobament, de diàleg, de justícia i de pau.
Impulsa'ns a crear societats més sanes
i un món més digne,
sense fam, sense pobresa, sense violència, sense guerres.
Que el nostre cor s'obri
a tots els pobles i nacions de la terra,
per reconèixer el bé i la bellesa
que has sembrat en cadascun,
per estrènyer llaços d'unitat, de projectes comuns,
d'esperances compartides. Amén.*

Àpat

Formant part de la reunió, l'àpat ha de fer-se segons s'hagi acordat amb l'equip. És un moment de gràcia, d'alegria per la reunió, de celebració, de festa i d'oració.

Posada en comú

- Compartiu les experiències viscudes durant el mes, les que han sigut significatives per a la vostra vida com a individus o com a matrimoni, prioritzant les que ens ajuden a confrontar la realitat viscuda amb l'Evangeli.
- Compartiu com us heu animat – individualment o com a matrimoni – a viure diverses formes d'escolta i diàleg durant aquest mes. Quines han estat aquestes formes? A favor de qui s'han realitzat?

Lectura de la Paraula de Déu, meditació i oració

La lectura i meditació de la Paraula suggerida per aquesta trobada és l'Anunciació (Lc 1, 26-38)

L'oració litúrgica que es proposa és el Salm responsorial de la Missa del dia de la reunió.

Participació

La participació dels Punts Concrets d'Esforç és un moment molt significatiu a la reunió d'equip. És un moment de trobada amb un mateix i amb els altres. És un moment d'ajuda mútua, d'estar a prop els uns dels altres per enfortir el camí espiritual de tots i de cadascú. Per això:

- Compartiu la vivència dels Punts Concrets d'Esforç durant aquest mes.
- Quins són els Punts Concrets d'Esforç que han requerit més tenacitat?
- Compartiu com els Punts Concrets d'Esforç us han ajudat a desenvolupar la virtut de l'escolta i el diàleg seguint l'exemple de Maria.

Preguntes per a la reunió d'equip

El diàleg és un do gratuït que preserva les coses belles que tenim en comú amb els altres. Alimenta la nostra capacitat de comprendre el significat del que l'altre diu, pensa, fa. En aquest sentit, podem reflexionar sobre les preguntes següents:

- Quines són les barreres dins de la nostra família que limiten el diàleg obert entre els cònjuges i amb els fills?
- Quines són les barreres dins del nostre equip que limiten un diàleg obert i constructiu susceptible de promoure l'ajuda mútua, i el creixement espiritual i humà de tots?
- En una societat dividida i polaritzada, què significa ser testimoni de l'escolta i del diàleg a exemple de Maria?

Oracions finals

- Per la canonització del Pare Caffarel
- *Magnificat*

SETENA REUNIÓ: NO TENEN COMPANYIA

OBJECTIUS

- Prendre consciència que “no tenen vi” els que se senten sols.
- Percebre la diferència entre la soledat i la incomunicació.
- Experimentar la virtut de la serenitat de Maria davant la Creu.

PREPARACIÓ DE LA REUNIÓ D'EQUIP

Introducció

No és el mateix “estar sol” que “sentir-se sol”. En alguns idiomes fins i tot hi ha paraules diferents per expressar els sentiments d'aquestes dues expressions.

- “Estar sol” descriu una experiència positiva, de vegades fruit d'una elecció. Per exemple, buscar el silenci, reflexionar, meditar o resar. Això és el que en llatí es denomina *solitudo* i que podríem anomenar solitud.
- “Sentir-se sol” qualifica les emocions negatives causades per l'aïllament i la separació. Aquest és el significat de la “solitud” que ens ocupa.

A partir d'aquestes idees podem veure que és possible estar sol sense experimentar necessàriament la soledat. Buscar la solitud pot ser un exercici important al nostre camí espiritual i per al nostre equilibri emocional.

Jesús va comprendre bé el valor de passar temps en soledat per a la contemplació silenciosa. L'Escriptura és rica en exemples d'aquest tipus:

- *De bon matí, quan encara era fosc, es va llevar, sortí, se n'anà en un lloc solitari i s'hi va quedar pregant. (Mc 1, 35)*
- *Quan Jesús va rebre la notícia, es retirà d'allí en una barca tot sol cap a un lloc despoblat. Però així que la gent ho va saber, el seguien a peu des de les seves poblacions. (Mt 14, 13)*
- *Per aquells dies, Jesús se n'anà a la muntanya a pregar, i va passar tota la nit pregant a Déu. (Lc 6, 12)*

Alhora ens adonem que, encara que puguem estar envoltats de gent o estar connectats a les xarxes socials, podem seguir experimentant una profunda solitud deguda a l'absència d'autèntiques relacions humanes.

“Una de les pobres més profundes que l'home pot experimentar és la soledat. Certament, també les altres pobres, incloses les materials, neixen de l'aïllament, del no ser estimats o de la dificultat d'estimar. Amb freqüència són provocades pel rebuig de l'amor de Déu, per una tragèdia original de tancament de l'home en si mateix, pensant ser autosuficient o bé un mer fet insignificant i passatger, un “estranger” a l'univers que s'ha format per casualitat. L'home està alienat quan viu sol o s'allunya de la realitat, quan renuncia a pensar i creure en un Fonament. Tota la humanitat està alienada quan s'entrega a projectes exclusivament humans, a ideologies i utopies falses. Avui la humanitat apareix molt més interactiva que abans: aquest veïnatge més gran ha de transformar-se en veritable comunió. *El desenvolupament dels pobles depèn, sobretot, de que es reconguin com a part d'una sola família, que col·labori amb veritable comunió i estigui integrada per éssers que no viuen simplement un al costat de l'altre*⁴⁹.”

⁴⁹ Benet XVI. Encíclica *Caritas in veritate*, núm. 53

La Santa Mare Teresa de Calcuta, a partir de la seva experiència d'ajuda als pobres, afamats i malalts dels carrers de l'Índia que estaven abandonats i no tenien família, es va adonar que el patiment més gran de l'ésser humà consisteix a estar sol, a no sentir-se estimat, a no tenir ningú. "Hi ha una fam terrible d'amor"⁵⁰.

Considereu com de sol es va sentir Jesús durant la seva agonia a l'hort de Getsemaní, i quan Pere el va negar tres cops. Imagineu els sentiments de solitud que el van fer cridar: "Déu meu, Déu meu, per què m'heu abandonat?" (Mt 15, 34). A la creu, Jesús "va experimentar els nostres pitjors estats d'ànim: el fracàs, el rebuig de tothom, la traïció de qui l'estima i fins i tot, l'abandonament de Déu. Va experimentar a la seva pròpia carn les nostres contradiccions més doloroses i així les va redimir, les va transformar"⁵¹.

El distanciament social resultant de la pandèmia de la COVID-19 ha provocat la soledat a molts països. Persones que potser mai havien conegut la solitud, han experimentat de sobte la desconexió de la família, els amics, i la seva comunitat parroquial. La tecnologia s'ha convertit en la manera de connectar amb els altres. En molts llocs fins i tot l'assistència a la Missa només era possible en línia. L'aïllament social, encara que científicament recomanat en el seu moment, ha demostrat els seus efectes negatius a la salut de les persones.

Però no podem deixar de reconèixer que també va ser un moment per reflexionar sobre les coses que realment importen de les nostres vides. A molts els va semblar una valuosa oportunitat per abaixar el ritme i centrar-se més en la seva vida espiritual. A través de la contemplació i el silenci, era una manera de descansar en la presència de Déu i escoltar amb el cor. Van estar sols, però no es van sentir sols.

Ser dels Equips de la Mare de Déu ens dona l'oportunitat d'evitar sentir-nos sols i també ens ensenya a abraçar el fet d'estar sols. Els Equips ens proporcionen una comunitat de persones que poden compartir les nostres alegries i les nostres lluites. L'equip es converteix en una família per a nosaltres. Com qualsevol família, hem de mostrar-nos sensibles a les necessitats dels altres membres del nostre Equip. Com a família a dins de l'Església també necessitem estendre la nostra mirada i el nostre servei als qui ens envolten i pateixen la soledat.

Seguint els passos de Maria: la serenitat

Avui podem aprendre molt de l'exemple de Maria. Com ella, necessitem períodes de soledat per comprendre el misteri del missatge de Déu a les nostres vides, però també som éssers socials que anhelan la comunió amb els altres.

Maria també sabia el que era sentir-se sola. Considerem els seus sentiments en el moment de l'Anunciació, quan va intentar entendre el missatge de l'àngel; o quan ella i Josep van perdre Jesús durant tres dies abans de trobar-lo al temple. Considerem especialment els seus sentiments quan va romandre al peu de la Creu i va rebre l'apòstol Joan com a fill seu.

Contemplem el temple que la Verge sosté davant la creu. Patia molt i li brotaven llàgrimes dels ulls. Una espasa li traspassava l'ànima. Però ella va dominar aquesta tristesa, va romandre plenament unida a Déu i es va mostrar serena. Aquest missatge de la Verge al peu de la creu va quedar molt clar.

Els que coneixem el dolor i la solitud per la pèrdua d'un fill, cònjuge o pare, o fins i tot per tenir un fill gran que se n'ha anat de casa, hauríem de sentir-nos reconfortats per l'exemple de Maria.

Indubtablement, la nostra serenitat en la soledat es fonamenta en els moments de soledat de Maria. L'Esclat ens mostra que Maria es va enfortir a través de la contemplació silenciosa. Encara que no sempre comprenia clarament el pla de Déu, conservava totes aquestes coses, meditant-les al seu cor, mentre esperava pacientment que el pla de Déu es revelés (Lc 2, 18, 19).

⁵⁰ Mare Teresa de Calcuta. *A call to mercy: Hearts to Love, Hands to serve*. Image, 2016

⁵¹ Papa Francesc. *Homilia durant la celebració del Diumenge de Rams i de la Passió del Senyor*. 28 de març de 2021

Preguem a la Verge Sereníssima perquè ens ompli d'aquesta docilitat de l'ànima en tots els esdeveniments, penes i dificultats de la vida. Que ens orienti cap a Déu. Que les nostres emocions s'endrecin segons la raó i la fe per ajudar-nos en la nostra satisfacció com a matrimoni i família. Que aconseguim la serenitat de la Verge Beneïda.

La Paraula de Déu [Jn 19, 25-30]

S'estaven vora la creu de Jesús la seva mare i la germana de la seva mare, Maria, muller de Cleofàs, i Maria Magdalena. Quan Jesús veié la seva mare i, al seu costat, el deixeble que ell estimava, digué a la mare:

—Dona, aquí tens el teu fill.

Després digué al deixeble:

—Aquí tens la teva mare.

I d'aleshores ençà el deixeble la va acollir a casa seva.

Després d'això, Jesús, sabent que ja tot s'havia acomplert, perquè s'acabés de complir l'Escriptura, va dir:

—Tinc set.

Hi havia allà un gerro ple de vinagre. Van fixar al capdamunt d'una tija d'hisop una esponja xopa d'aquell vinagre i la hi acostaren als llavis. Quan Jesús hagué pres el vinagre, va dir:

—Tot s'ha complert.

Llavors inclinà el cap i va lliurar l'esperit.

Potser estem recordant algunes de les escenes més contemplades a la Sagrada Escriptura. La Verge del Calvari s'enfronta a una de les experiències més profundes i inquietants de l'ésser humà: la impotència davant la mort.

Maria és ara una dona madura, molt diferent de la jove inexperta de Natzaret que va escoltar l'anunci de l'àngel tres dècades abans. Així i tot, no devia ser fàcil acceptar els braços de Joan, el deixeble estimat, en comptes dels del seu Fill: ser testimoni de com se li nega una mica d'aigua per alleujar els seus últims patiments, i finalment, veure com inclina el cap i balboteja: "Tot s'ha complert".

Aquell a qui Maria va acollir al seu si a Natzaret, a qui va portar al món al pessebre de Betlem, a qui va abraçar a la fugida d'Egipte, ara no pot ni tan sols acaronar-lo a dalt de la creu. Com va poder fer front a una situació tan terrible? Com és possible treure alguna cosa de tal desesperació?

Maria ens ensenya que podem fer front a aquestes situacions amb serenitat, a través d'una profunda intimitat divina. Ella continua allà, dreta al costat de la creu, fins a l'hora en què dipositen el seu Fill mort als seus braços. Serenament, l'acull... ni una paraula d'inquietud a la Sagrada Escriptura. Al futur la trobarem caminant amb els deixebles, nostàlgica però serena.

Són innumerables les persones que passen per la mateixa experiència, i innumerables els matrimonis que es troben sols. A alguns els sorprèn un esdeveniment inesperat o sobtat. Uns altres estan esgotats després d'una llarga malaltia. Tots queden marcats pel sentiment d'impotència i de la finitud de la vida. De vegades la vida sembla mancar de sentit sense l'ésser estimat al costat d'ells. Pares que han enterrat els seus fills, amics separats per malalties o accidents inesperats, avis que han viscut bé o malament els seus anys i que ara arriben al final natural del seu camí a la Terra. Hi ha tant de dolor!

Maria ens ensenya a no negar el dolor, a no desesperar, a no ser insensibles al que només Déu pot explicar.

Que la Senyora de la Serenitat ens ajudi a trobar aquesta virtut, especialment als moments en què més la necessitem, i així continuar conduint la nostra vida en la direcció del Pare.

Textos per a la reflexió

Del papa Francesc

El papa Francesc explora el significat de la família en diferents contextos. Parla de la pertinença a la unitat familiar, a l'Església com a "família de famílies" i després a la família humana en conjunt.

"[...] Ningú no pot afrontar la vida aïlladament. [...] Cal una comunitat que ens sostingui, que ens ajudi i en la qual ens ajudem els uns als altres a mirar endavant. Que n'és d'important somiar junts! [...] Sols, es corre el risc de tenir miratges, en els quals veus el que no hi ha; els somnis es construeixen junts». Somiem com una única humanitat, com caminants de la mateixa carn humana, com a fills d'aquesta mateixa terra que ens acull a tots, cada un amb la riquesa de la seva fe o de les seves conviccions, cadascun amb la seva pròpia veu, tots germans. [FT 8]

[...] Els conflictes locals i el desinterès pel bé comú són instrumentalitzats per l'economia global per imposar un model cultural únic. Aquesta cultura unifica el món, però divideix les persones i les nacions, perquè «la societat cada vegada més globalitzada ens fa més pròxims, però no més germans». Estem més sols que mai en aquest món massificat que fa prevaler els interessos individuals i debilita la dimensió comunitària de l'existència. Augmenten més aviat els mercats, on les persones compleixen rols de consumidors o d'espectadors. L'avanç d'aquest globalisme afavoreix normalment la identitat dels més forts que es protegeixen a si mateixos, però procura dissoldre les identitats de les regions més febles i pobres, bo i fent-les més vulnerables i dependents. D'aquesta manera la política esdevé cada vegada més fràgil davant els poders econòmics transnacionals que apliquen el "divideix i regnaràs". [FT 12]

L'alegria de l'Evangeli omple el cor i la vida sencera dels qui es troben amb Jesús. Els qui es deixen salvar per Ell són alliberats del pecat, de la tristesa, del buit interior, de l'aïllament. Amb Jesucrist sempre neix i reneix l'alegria. [EG 1]

És cert, sovint passem per proves dures, però mai ha de disminuir la certesa que el Senyor ens estima. La seva misericòrdia s'expressa també en la proximitat, l'afecte i el suport que molts germans i germanes ens ofereixen quan arriben els dies de tristesa i aflicció. Eixugar les llàgrimes és una acció concreta que trenca el cercle de la soledat amb què amb freqüència acabem tancats.

Tots tenim necessitat de consol, perquè ningú no és immune al patiment, al dolor i a la incomprensió. Quant de dolor pot causar una paraula rancorosa, fruit de l'enveja, de la gelosia i de la ràbia. Quant de patiment provoca l'experiència de la traïció, de la violència i de l'abandonament; quanta amargor davant la mort dels éssers estimats. Malgrat tot, Déu mai és distant quan es viuen aquests drames. Una paraula que anima, una abraçada que et fa sentir comprès, una carícia que fa percebre l'amor, una oració que permet ser més fort... són totes expressions de la proximitat de Déu a través del consol ofert pels germans⁵²."

Del pare Caffarel

Per al pare Caffarel l'oració és un moment molt especial de trobada amb Déu, especialment l'oració contemplativa. Mai va deixar d'ensenyar als altres a resar i de transmetre'ls el que ell mateix experimentava.

⁵² Papa Francesc. Carta apostòlica *Misericordia et Misericordia* en conculcare el jubileu extraordinari de la misericòrdia. 20 de novembre de 2016.

“Aquest Déu dins vostre no és un Déu silenciós: ell parla, però per escoltar-lo vosaltres heu d’estar en silenci. [...] El silenci és difícil al nostre món espantosament sorollós. [...] Tot això provoca un enrenou boig al nostre interior i pertorba la nostra oració. Però el silenci interior és possible. Per aconseguir-lo hem de practicar-lo amb paciència i dolçor. [...] L’escolta evoca una certa qualitat de silenci: el recolliment. És una atenció alerta, disposada a rebre la veu interior⁵³.

Que els éssers estimats puguin absentar-se, desaparèixer, angoixa molt l’home. Déu, en canvi, hi és sempre, a tot arreu, present, alliberant-nos per sempre de la soledat si sabem arribar a Ell. Hauríem de poder dir com Crist: “Mai no estic sol”. Sempre estem segurs de trobar-lo allà, en nosaltres i a tot arreu, en cada moment⁵⁴.

Tota la vida familiar quedarà animada per aquest impuls sacerdotal del qual us parlo. Les feines i els dies es veuran dominats pel pensament de Déu, al que cal honorar. [...] Tots els esdeveniments han de ser viscuts en aquesta perspectiva de lloança: el treball, els menjars, l’oci, el descans i també aquestes “grans hores” que són l’espera d’un fill i el seu naixement, el matrimoni, la malaltia, la mort⁵⁵.”

Aquestes paraules del pare Caffarel estaven dirigides a les vídues, però tots podem trobar-hi ajuda quan experimentem el dolor de la pèrdua d’un ésser estimat:

“No ignoro la profunditat del sacrifici que se us ha demanat, ni la vostra soledat, ni la vostra vida difícil carregada de tasques i preocupacions. Però precisament per això no dubto en dir-vos: vosaltres a qui us han ferit el cor tan terriblement no us quedareu enterrades en el dolor. Desfeu-vos, si encara no ho heu fet, de la mortalla de la tristesa. Que floreixi en vosaltres l’alegria de Crist⁵⁶.”

Testimonis

Aquest testimoni ens mostra la importància del suport d’altres persones en moments de malaltia i dificultat, però tenint l’oració com a condició per sentir-se en pau i seguretat.

“A la meva dona li van diagnosticar un càncer el juny de 2020. Portàvem gairebé cinquanta anys casats i fins aquell moment tots dos gaudíem de bona salut.

Recordo portar-la a l’hospital el matí de la seva operació i recordo el moment tan difícil quan la vaig haver de deixar a la recepció perquè les normes per la COVID no em van permetre anar més enllà. L’última abraçada i pretendre que érem valents va ser una prova. Em vaig sentir perdut i sol.

Em vaig retirar a la solitud del meu cotxe a l’aparcament. Com no podia resar vaig posar un CD amb el Rosari. Encara que no vaig poder-me concentrar en les paraules i els misteris del Rosari, vaig ser beneït amb una sensació de pau i calma. Les quatre hores van passar molt més de pressa del que esperava i admeto que fins i tot em vaig quedar endormiscat.

Quan em van avisar que podia anar a la Unitat de Cures Intensives per veure breument la meva dona em va sorprendre trobar-la desperta i sense dolor, i admetre que se sentia segura i en pau. Quin alleujament!

⁵³ Henri Caffarel. L’anneau d’Or, “*Senyor, ensenya’ns a pregar*”, número especial 75-76, maig-agost 1957. “La llegenda de la balança”

⁵⁴ Henri Caffarel. *Noves cartes sobre la pregària*, “*Presència de Déu present*”

⁵⁵ Henri Caffarel. L’anneau d’Or, “*El matrimoni, aquest gran sacrament*”, número especial 11-112, maig-agost 1963. “El sacerdot de Troyer, el culte a la família”

⁵⁶ Henri Caffarel. *Parlar de l’amor i la gràcia*, capítol VIII – “A les vídues, vencedores”.

També em va explicar com de sorpresa estava per la calma que havia experimentat quan vaig haver de deixar-la al matí. Es va sentir sostinguda per tantes oracions de la nostra família i dels nostres amics especials dels Equips.

La setmana següent va transcórrer lentament mentre esperàvem els resultats de la patologia. Quan els vam rebre, amb un comentari del cirurgià que tots els resultats eren excel·lents, ens vam sentir molt alleugerits i animats.

Aquesta experiència ens va confirmar que no estem sols. A l'aparcament vaig experimentar soledat, però no aïllament. Una sensació de soledat i contemplació.

Estem molt agraïts a Déu, a la nostra família i als nostres amics per haver-nos donat suport durant aquest viatge que, d'altra manera, hauria sigut en solitari.”

Preguntes per a la sentada

“Tenir gestos de preocupació per l'altre i demostracions d'afecte. L'amor supera les pitjors barreres. Quan es pot estimar algú, o quan ens sentim estimats per ell, aconseguim entendre millor el que vol expressar i fer-nos entendre. Superar la fragilitat que ens porta a tenir-li por a l'altre, com si fos un «competidor». [...] [AL 140]”

A la sentada d'aquest mes, a més de les preguntes d'aquest Punt Concret d'Esforç, reflexioneu sobre com heu experimentat moments de soledat a la vostra vida matrimonial.

LA REUNIÓ MENSUAL D'EQUIP

Benvinguda

El matrimoni que porta la reunió: Estimats germans, germanes i amics. Benvinguts a aquesta reunió d'equip. Comencem resant l'oració de l'encíclica *Fratelli Tutti*: (FT 287)

Pregària al Creador

*Senyor i Pare de la humanitat,
que vas crear tots els éssers humans amb la mateixa dignitat,
infon en els nostres cors un esperit fraternal.
Inspira'ns un somni de retrobament, de diàleg, de justícia i de pau.
Impulsa'ns a crear societats més sanes
i un món més digne,
sense fam, sense pobresa, sense violència, sense guerres.
Que el nostre cor s'obri
a tots els pobles i nacions de la terra,
per reconèixer el bé i la bellesa
que has sembrat en cadascun,
per estrènyer llaços d'unitat, de projectes comuns,
d'esperances compartides. Amén.*

Àpat

Formant part de la reunió, l'àpat ha de fer-se segons s'hagi acordat amb l'equip. És un moment de gràcia, d'alegria per la reunió, de celebració, de festa i d'oració.

Posada en comú

- Compartiu les experiències viscudes durant el mes, les que han sigut significatives per a la vostra vida com a individus o com a matrimoni, prioritzant les que ens ajuden a confrontar la realitat viscuda amb l'Evangelí.
- Compartiu les experiències en què heu sentit la soledat com a individus, com a matrimoni o com a família.

Lectura de la Paraula de Déu, meditació i oració

La lectura i meditació de la Paraula suggerida per aquesta trobada és la crucifixió i mort del Senyor (Jn 19, 25-30)

L'oració litúrgica que es proposa és el Salm responsorial de la Missa del dia de la reunió.

Participació

La participació dels Punts Concrets d'Esforç és un moment molt significatiu a la reunió d'equip. És un moment de trobada amb un mateix i amb els altres. És un moment d'ajuda mútua, d'estar a prop els uns dels altres per enfortir el camí espiritual de tots i de cadascú. Per això:

- Compartiu la vivència dels Punts Concrets d'Esforç durant aquest mes.
- Quins són els Punts Concrets d'Esforç que han requerit més tenacitat?
- Viure els Punts Concrets d'Esforç us ha ajudat a guanyar serenitat davant les situacions adverses, el patiment i la soledat?

Preguntes per a la reunió d'equip

- La solitud a la vellesa és molt real. Li heu de fer front? Entreveieu aquesta possibilitat al futur? Quins són els vostres sentiments al respecte? Què podeu fer per alleugerir aquesta dificultat?
- Jesús ens proposa “no escapar de la creu, sinó romandre-hi, com va fer la Verge Mare, que patint juntament amb Jesús va rebre la gràcia d'esperar contra tota esperança” (cf. Rm 4, 18)⁵⁷. En què ens desafien aquestes paraules?
- A la dinàmica de la vida experimentem desitjos d'estar sols i de conviure amb altres persones. Com equilibrar totes dues necessitats?

Oracions finals

- Per la canonització del Pare Caffarel
- *Magnificat*

⁵⁷ Papa Francesc. *Homilia durant la canonització dels beats Estanislau de Jesús Maria i Maria Isabel Hesselbald*. 5 de juny 2016

VUITENA REUNIÓ: NO RESPECTEN LA CREACIÓ

OBJECTIUS

- Prendre consciència que “no els queda vi” també ens ha de responsabilitzar a tenir cura de la “casa de tots”.
- Experimentar una espiritualitat que ens guiï pel camí de la cura i del conreu de la Terra.
- Experimentar i viure la virtut de la perseverança de Maria com a defensora de la vida.

PREPARACIÓ DE LA REUNIÓ D'EQUIP

Introducció

A *Laudato Si'*, sobre la cura de la nostra “casa de tots”, el papa Francesc presenta alguns eixos que travessen tota l'encíclica. Per exemple: l'íntima relació entre els pobres i la fragilitat del planeta, la convicció que al món tot està connectat, la crítica al nou paradigma i a les formes de poder que deriven de la tecnologia, la invitació a buscar altres maneres d'entendre l'economia i el progrés, el valor de cada criatura, el sentit humà de l'ecologia, la necessitat de debats sincers i honestos, la greu responsabilitat de la política internacional i local, la cultura de l'excusa i la proposta d'un nou estil de vida. Aquests temes no es tanquen ni s'abandonen, sinó que són constantment replantejats i enriquits. [LS 16]

El papa afirma que tot està interconnectat o connectat i, per tant, l'ésser humà no està dissociat de la Terra o de la naturalesa (“nosaltres mateixos som terra” segons Gn 2, 7); tots som part d'un mateix tot. Destruir la natura equival a destruir l'home. Per tant, no és possible parlar de protecció del medi ambient sense protegir també els éssers humans, especialment els més pobres i vulnerables.

És molt oportú recordar el que diu el papa del llibre del Gènesi:

“Els relats de la creació en el llibre del Gènesi contenen, en el seu llenguatge simbòlic i narratiu, profunds ensenyaments sobre l'existència humana i la seva realitat històrica. Aquestes narracions suggereixen que l'existència humana es basa en tres relacions fonamentals estretament connectades: la relació amb Déu, amb el proïsme i amb la terra. Segons la Bíblia, aquestes tres relacions vitals s'han trencat, no sols externament, sinó també dins de nosaltres. Aquesta ruptura és el pecat. L'harmonia entre el Creador, la humanitat i totes les coses creades va ser destruïda per haver pretès ocupar el lloc de Déu, negant-nos a reconèixer-nos com a criatures limitades. Aquest fet desnaturalitzà també el mandat de «dominar» la terra (cf. Gn 1,28) i de «treballar-la i tenir-ne cura» (cf. Gn 2,15). Com a resultat, la relació originàriament harmoniosa entre l'ésser humà i la natura es transformà en un conflicte (cf. Gn 3,17-19). [...] [LS 66]”

Per al papa, “dominar la terra” no consisteix a afavorir una explotació salvatge, dominant i destructiva. “Llaurar” significa treballar una parcel·la de terra. “Custodiar” significa protegir, cuidar, preservar, vigilar, en una relació de reciprocitat responsable entre l'ésser humà i la naturalesa. Destruir l'ordre natural repercuteix en tots els éssers vius i, en conseqüència, tots en pateixen les conseqüències. [LS 67]

El papa Francesc fa una gran crida: aquesta germana terra clama contra el dany que li fem per l'ús irresponsable i l'abús dels béns que Déu hi ha posat. [LS 2]

L'ésser humà corre el risc de destruir la naturalesa creada per Déu i de destruir-se a si mateix, mitjançant estils de vida, producció i consum que degraden l'entorn humà i natural.

Parlant dels pecats contra la creació, el papa afirma:

“[...] «Que els éssers humans destrueixin la diversitat biològica en la creació divina; que els éssers humans degradin la integritat de la terra i contribueixin al canvi climàtic, despellant la terra dels seus boscos naturals o destruint-ne les zones humides; que els éssers humans contaminin les aigües, el sòl, l'aire. Tots això són pecats». Perquè «un crim contra la natura és un crim contra nosaltres mateixos i un pecat contra Déu» [LS 8]”

Per tant, hem d'actuar. Pot ser que tinguem la sensació que els nostres esforços en solitari aconseguim poc. Malgrat això, si tots actuem junts i canviem la nostra manera de viure en una miriada de petites formes, podem marcar la diferència. Podem fer que els qui ens representen retin comptes, amb els nostres vots i amb les nostres veus.

Recordem que l'anterior Tema d'estudi (2021-2022) va tenir com a teló de fons l'encíclica *Laudato Si'* del papa Francesc, amb què vam poder aprofundir en la nostra admiració i responsabilitat per la cura de la nostra “casa de tots”.

En aquesta reunió el desafiament és aprendre de Maria com convertir-se en terra fèrtil on puguin brotar molts fruits bons de l'amor de Déu. Com ens diu el papa Francesc:

“Maria és la que sap transformar una cova d'animals en la llar de Jesús, amb uns bolquers pobres i una muntanya de tendresa. Ella és la petita serventa del Pare que s'estremeix en la lloança. Ella és l'amiga sempre atenta perquè no falti el vi a les nostres vides. Ella és la del cor obert per l'espasa, que comprèn totes les penes. [...] [EG 286]”

Al cant del *Magníficat* Maria va elevar un crit al Pare. Encara avui aquest crit precisa que cadascú de nosaltres li presti atenció, perquè totes les persones puguin despertar a un veritable i real compromís amb la creació de Déu, amb la vida i la dignitat dels éssers humans i de tota la creació. És important subratllar que aquest compromís i aquesta missió ens corresponen a tots.

Seguint els passos de Maria: defensora de la vida

La constitució dogmàtica *Lumen Gentium* del Concili Vaticà II afirma que la maternitat de Maria “en l'economia de la gràcia” continua ininterrompudament, fins i tot després de la seva Assumpció al cel. Així:

“Aquesta maternitat de Maria en l'ordre de la gràcia perdura constantment des del consentiment que, portada per la fe, donà en l'Anunciació i que va mantenir sense defallença sota la creu, fins al coronament etern de tots els escollits. I és que Assumpta al cel no ha deixat estar aquest ofici de salvació, ans amb la seva intercessió múltiple continua procurant-nos els dons de la salvació eterna. Amb la seva caritat maternal té cura dels germans del seu Fill que encara peregrinen i es troben en perills i angoixes, fins que arribin a la pàtria de la felicitat. Per això la Verge Maria és invocada en l'Església amb els títols d'Advocada. Auxiliadora, Ajuda, Mitjancera⁵⁸.”

Això ens dona la certesa que Maria es preocupa per cadascun de nosaltres i cuida de cadascun dels seus fills. Ella vol que a cap dels seus fills li falti el vi de la vida, de la dignitat humana, de l'educació de qualitat, de la salut, de la feina, de l'alimentació, del diàleg...

Es preocupa especialment pels abandonats, pels marginats, pels nostres germans més pobres, pels que són a les perifèries existencials, perquè “el cor de Déu té un lloc preferent per als pobres, tant que fins i tot Ell mateix «es va fer pobre» (2 Co 8,9)”. [EG 197]

⁵⁸ Concili Vaticà II. Constitució dogmàtica sobre l'Església *Lumen Gentium*, núm. 62

Maria, com a Mare i defensora de la vida i de tota la creació, coneix el cor i les necessitats dels seus fills, i per això és una ajuda eficaç en qui podem confiar, perquè alhora intercedeix i apropa a Crist a tots els qui s'acullen sota la seva empara.

En un dels seus discursos, Sant Joan Pau II afirma que:

“I a mesura que sobre aquestes terres es realitzava el mandat de Crist, a mesura que amb la gràcia del baptisme es multiplicaven arreu els fills de l'adopció divina, també apareix la Mare. En efecte, a tu, Maria, el Fill de Déu i alhora Fill teu, des de dalt de la creu va indicar a un home i va dir: “Aquí tens el teu fill” (Jn 19, 26), i en aquell home t'ha confiat cada home, t'ha confiat a tots. I tu, que en el moment de l'Anunciació, en aquestes senzilles paraules: “Soc la serventa del Senyor: que es compleixi en mi la teva paraula” (Lc 1, 38), has concentrat tot el programa de la teva vida, abrades a tots, t'acostes a tots, busques maternalment a tots. D'aquesta manera es compleix el que l'últim Concili ha declarat sobre la teva presència en el misteri de Crist i de l'Església. Perseveres de manera admirable en el misteri de Crist, el teu Fill unigènit, perquè sempre et trobes onsevulga que siguin els homes, els seus germans, onsevulga que sigui l'Església⁵⁹.”

La mirada cristiana sobre la vida i la creació ens permet percebre el seu valor transcendent, per això el gran amor de Déu – autor i amo de la vida- confereix a cada home i dona una dignitat infinita. Per això ens ha donat també una mare, la Mare del seu propi Fill, perquè cuidi de cadascun dels seus fills amb un amor i un afecte a l'alçada del valor i la dignitat que tenim per a Ell.

Tenim molts exemples i testimonis que Maria continua la seva labor maternal d'escolta de les crides, dolors, alegries i preocupacions de tot el poble. La seva mirada maternal, plena de tendresa i misericòrdia, segueix dirigint-se especialment als que més pateixen, essent una presència amorosa i solidària.

Per a nosaltres, membres dels Equips de la Mare de Déu, i per a tots els qui treballen en defensa de la vida en tots els seus aspectes, Maria és una inspiració i una intercessora necessària. Ella és la Mare sempre atenta i activa que ens convida a seguir el seu exemple en una lluita constant per la defensa de la vida humana, avui més que mai, de tota la creació a la nostra “casa de tots”, que també continua sent amenaçada de tantes maneres diferents.

La Paraula de Déu [Ap 12, 1-4]

Llavors aparegué al cel un gran senyal: una dona vestida amb el sol, que tenia la lluna sota els peus, i duia al cap una corona de dotze estrelles. Havia d'infantar i cridava afligida pels dolors del part.

També aparegué al cel un altre senyal: un gran drac roig que tenia set caps i deu banyes. Als set caps hi duia set diademes, i la seva cua va arrossegar la tercera part de les estrelles del cel i les llançà a la terra. El drac es va alçar davant la dona que havia d'infantar per devorar-li el fill així que nasqués.

El llibre de l'Apocalipsi inspira sentiments de temor i por en moltes persones. En realitat, aquesta és una percepció completament oposada a la intenció de l'autor sagrat. Al passatge que estem contemplant trobem un clar exemple del caràcter consolador, no desesperant, del llibre que tanca la Sagrada Escriptura.

Maria apareix aquí poderosa, victoriosa. Vestida amb el sol i amb la lluna sota els seus peus, doncs és la Senyora de tota la creació. Reina del cel, està dignament coronada d'estrelles i regna com a sobirana al costat del seu Fill Jesús. Des d'allí intercedeix per nosaltres. Igual que va engendrar i va cuidar el nen, cuida de tota la creació.

⁵⁹ Sant Joan Pau II. *Homília durant l'Eucaristia inaugural de la III Assemblea General de l'Episcopat Llatinoamericà. Santuari de la Verge de Guadalupe, dissabte 27 de gener 1979*

L'atenció intercessora de Maria és essencial. L'existència d'un altre signe narrat en el passatge ens ajuda a comprendre'n la importància.

La monstruosa figura del drac vermell amb molts caps i banyes, que arrasa part de la terra amb la seva cua, no és un animal mític ni un personatge de dibuixos animats per a nens. El drac és el maligne, que va voler arrabassar el nen Déu dels braços de Maria, i que avui segueix intentant destruir tota la seva obra.

El drac encara treu el cap en la cobdícia dels pobles, en la falta de respecte pel medi ambient, en la falta de fraternitat, en la fam i en les guerres.

A qui acudim? A Maria, perquè davant d'ella el drac queda paralitzat.

El papa Francesc a *Laudato Si'* titula la Verge "Reina de tota la creació". Diu:

"Maria, la mare que va tenir cura de Jesús, ara té cura amb afecte i dolor maternal d'aquest món ferit. Així com plorà amb el cor traspasat la mort de Jesús, ara es compadeix del sofriment dels pobres crucificats i de les criatures d'aquest món arrasades pel poder humà. Ella viu amb Jesús completament transfigurada, i totes les criatures canten la seva bellesa. És la Dona «vestida de sol, amb la lluna sota els seus peus, i una corona de dotze estrelles sobre el seu cap» (Ap 12,1). Elevada al cel, és Mare i Reina de totes les coses creades. En el seu cos glorificat, juntament amb Crist ressuscitat, part de la creació ha assolit tota la plenitud de la seva formosor. Ella no sols guarda en el seu cor tota la vida de Jesús, que conservava acuradament (cf. Lc 2,19.51), sinó que també comprèn ara el sentit de totes les coses. Per això podem demanar-li que ens ajudi a mirar aquest món amb ulls més savis. [LS 241]"

Que la Verge ens ensenyi a tenir més respecte per l'obra de la Creació.

Textos per a la reflexió

Del papa Francesc

"Tenir cura del món que ens envolta i ens sosté és cuidar-nos a nosaltres mateixos. Però necessitem constituir-nos en un "nosaltres" que habita la casa comuna. Aquest compte no interessa als poders econòmics que necessiten un rèdit ràpid. Sovint les veus que s'aixequen per defensar el medi ambient són fetes callar o ridiculitzades, disfressant de racionalitat allò que són només interessos particulars. En aquesta cultura que estem gstant, buida, immediata i sense un projecte comú, «és previsible que, davant l'esgotament d'alguns recursos, es vagi creant un escenari favorable per a noves guerres, disfressades rere nobles reivindicacions». [FT 17]

Quan parlem de tenir cura de la casa comuna que és el planeta, acudim a aquest mínim de consciència universal i de preocupació per la cura mútua que encara pot quedar en les persones. Perquè si algú té aigua de sobres i, no obstant això la cuida pensant en la humanitat, és perquè ha aconseguit una altura moral que li permet transcendir-se a si mateix i al seu grup de pertinença. Això és meravellosament humà! Aquesta mateixa actitud és la que es requereix per reconèixer els drets de tot ésser humà, encara que hagi nascut més enllà de les pròpies fronteres. [FT 117]

El desenvolupament no s'ha d'orientar a l'acumulació creixent d'uns pocs, sinó que ha d'assegurar «els drets humans, personals i socials, econòmics i polítics, inclosos els drets de les Nacions i dels pobles». El dret d'alguns a la llibertat d'empresa o de mercat no pot estar per sobre dels drets dels pobles, ni de la dignitat dels pobres, ni tampoc del respecte a l'entorn, ja que «qui en posseeix una part és només per a administrar-la en bé de tots». [FT 122]

Ja que s'estan creant novament les condicions per a la proliferació de guerres, recordo que «la guerra és la negació de tots els drets i una dramàtica agressió a l'ambient. Si es vol un veritable

desenvolupament humà integral per a tothom, s'ha de continuar incansablement amb la tasca d'evitar la guerra entre les nacions i els pobles. Amb aquesta finalitat cal assegurar el domini incontestat del dret i l'infatigable recurs a la negociació, als bons oficis i a l'arbitratge, com proposa la Carta de les Nacions Unides, veritable norma jurídica fonamental». Vull destacar que els 75 anys de les Nacions Unides i l'experiència dels primers 20 anys d'aquest mil·lenni, mostren que la plena aplicació de les normes internacionals és realment eficaç, i que el seu incompliment és nociu. La Carta de les Nacions Unides, respectada i aplicada amb transparència i sinceritat, és un punt de referència obligatori de justícia i un vehicle de pau. Però això suposa no disfressar intencions espúries ni col·locar els interessos particulars d'un país o grup per sobre de bé comú mundial. Si la norma és considerada un instrument al qual s'acudeix quan resulta favorable i que s'eludeix quan no ho és, es desencadenen forces incontrolables que fan un gran mal a les societats, als més febles, a la fraternitat, a l'entorn i als béns culturals, amb pèrdues irrecuperables per a la comunitat global. [FT 257]"

Del pare Caffarel

Societat de consum⁶⁰

"Analitzem breument la situació de la humanitat que, per simplificar, dividiré en països rics i pobres.

Considerem primer els "països rics". Per garantir la seva prosperitat present i futura, i la seva seguretat que saben precària, tenen unes necessitats financeres gegantines. Per tant, aposten per un augment accelerat i indefinit de la producció, i en conseqüència, per un augment correlatiu del consum. L'expressió "societat del consum" expressa bé la realitat. Produir cada cop més, consumir cada cop més, és la despietada llei que han subscrit els països rics. A final d'any cada país proclama com a títol de glòria: la producció ha augmentat un 5, un 10, un 15%. I a la inversa: si es produeix una recessió és immediatament un malson, una maledicció, un pànic que els governs intenten alternativament sufocar o excitar, segons els interessos del moment.

I com que no s'ha de deixar que les múltiples apetències dels consumidors perdin la seva avidesa, els "països rics" es preocupen de mobilitzar els mitjans de comunicació i la publicitat, curosament acoblats, per mantenir i exacerbar els gustos dels consumidors. Alhora, els governs prediquen l'austeritat per tranquil·litzar la consciència a baix cost. I de fet, la bulímia dels consumidors va en augment: es produeix un "efecte trinquet": la roda gira només en una direcció.

Però la producció requereix recursos naturals. Així que els països rics es llancen a explotar el planeta. Seria més exacte dir: saquejar el planeta. S'han embarcat en aquesta aventura com si els recursos naturals fossin inesgotables. I ara han descobert recentment que el petroli i els minerals preciosos s'estan esgotant, que l'aigua potable corre el risc d'esgotar-se, i els espanta la idea de racionar les matèries primeres, el que en comprometria la producció. És fàcil endevinar que estan buscant la manera d'apoderar-se dels recursos naturals que tant necessiten: i l'amenaça de guerra és cada cop més gran.

Per altra banda, els "països pobres" estan prenent consciència que les seves riqueses naturals han permès els "països rics" aconseguir un extraordinari augment del seu nivell de vida, mentre que ells s'han quedat sovint en l'extrema pobresa i tot continuarà igual si res no canvia. Es revelen. Rugeixen d'ira. I veurem com s'aproxima el gran enfrontament entre les dues meitats de la humanitat. Dues meitats no, un quart i tres quarts. Cal tenir en compte que si la població mundial creix a un ritme sorprenent (en 35 anys s'haurà duplicat, passant de 3.000 a 6.000 milions de persones) és gairebé exclusivament als països subdesenvolupats. Les grans

⁶⁰ Henri Caffarel, *Cinc vespres sobre l'oració interior, cinquè vespre: "Pregar o morir"*.

invasions de la història van ser poca cosa si les comparem amb l'allau de multituds afamades que probablement aclapara els països rics.”

Testimonis

El testimoni ens mostra la importància de mantenir “hàbits virtuosos” com a estil de vida, i la necessitat de comprometre’s amb els moviments socials que es preocupen per la cura de la “casa de tots”.

“Com a matrimoni, fa vint anys que treballem en la cura de la Terra. Abans érem bastant aliens a l’impacte del nostre estil de vida al medi ambient. Però a poc a poc hem canviat, inspirats pels pobles originaris del món, com els aborígens australians, amb la seva profunda reverència per la seva terra i la seva humilitat davant l’univers creat. A més, vam anar prenent consciència de l’impacte destructiu de la nostra societat consumista sobre el medi ambient.

I així vam començar a practicar el que el papa Francesc anomena “hàbits virtuosos”. Abans només teníem un contenidor d’escombraries. Ara la nostra comunitat de veïns disposa de tres contenidors per a diferents tipus de residus.

També mengem menys carn, evitem l’ús de productes químics a la llar i al jardí, etc.

Això és bo i necessari i, com diu el papa, ens ajuda a ser conscients de la necessitat de ser més prudents en l’ús dels recursos del Planeta. Però sabem que això no és suficient.

Els nostres fills són ara els qui més influeixen en nosaltres. Estan angoixats per les nefastes perspectives de l’escalfament global per als seus propis fills. Formen part dels grups ecologistes i ja han pressionat els polítics.

També ens interpel·len a nosaltres com a pares. Esperen fermament que ens unim a ells per instar els nostres governs, empreses, i a la comunitat a prendre mesures urgents contra el canvi climàtic. La vida dels nostres nets està en joc. Per a ells no és una qüestió abstracta.

Sempre hem tingut present que els Equips de la Mare de Déu no són un moviment d’acció, sinó un lloc on busquem alimentar-nos per ser persones actives. Els Equips ens ensenyen – a través del meravellós do de la sentada – a escoltar la veu de Déu en la nostra pròpia història. Les nostres reunions d’equip també ens criden a escoltar profundament els nostres amics quan comparteixen les seves històries.

Ara busquem usar aquests dons del moviment per escoltar més atentament els signes dels temps i fer més per la “Mare Terra”, com l’anomenen alegrement els nostres nets. Som només uns principiants en aquesta singladura!”

Preguntes per a la sentada

Segons el papa Francesc, si tota la humanitat necessita canviar, en primer lloc, cadascú de nosaltres necessita canviar el seu estil de vida, la seva ètica ecològica, la seva espiritualitat en relació amb la cura de la “casa de tots”, la seva espiritualitat cristiana viscuda en sobrietat, la seva capacitat de viure al costat dels altres i en comunió, la seva relació amb la vida dominical, la seva relació amb Maria, Mare i Reina de tota la creació⁶¹.

A la sentada d’aquest mes, a més de les preguntes d’aquest Punt Concret d’Esforç, preguntem-nos si el nostre estil de vida contempla la cura de la Creació.

⁶¹ Papa Francesc. Encíclica *Laudato Si’ sobre tenir cura de la “casa de tots”*, núm.13-16. 24 de maig de 2015

LA REUNIÓ MENSUAL D'EQUIP

Benvinguda

El matrimoni que porta la reunió: Estimats germans, germanes i amics. Benvinguts a aquesta reunió d'equip. Comencem resant l'oració de l'encíclica *Fratelli Tutti*: (FT 287)

Pregària al Creador

*Senyor i Pare de la humanitat,
que vas crear tots els éssers humans amb la mateixa dignitat,
infon en els nostres cors un esperit fraternal.
Inspira'ns un somni de retrobament, de diàleg, de justícia i de pau.
Impulsa'ns a crear societats més sanes
i un món més digne,
sense fam, sense pobresa, sense violència, sense guerres..
Que el nostre cor s'obri
a tots els pobles i nacions de la terra,
per reconèixer el bé i la bellesa
que has sembrat en cadascun,
per estrènyer llaços d'unitat, de projectes comuns,
d'esperances compartides. Amén.*

Àpat

Formant part de la reunió, l'àpat ha de fer-se segons s'hagi acordat amb l'equip. És un moment de gràcia, d'alegria per la reunió, de celebració, de festa i d'oració.

Posada en comú

- Compartiu les experiències viscudes durant el mes, les que han sigut significatives per a la vostra vida com a individus o com a matrimoni, prioritzant les que ens ajuden a confrontar la realitat viscuda amb l'Evangeli.
- Compartiu com us heu animat – individualment o com a matrimoni – a viure diverses formes de cuidar la “casa de tots” durant aquest mes. Quines han estat aquestes accions? A favor de qui s'han realitzat?

Lectura de la Paraula de Déu, meditació i oració

La lectura i meditació de la Paraula suggerida per aquesta trobada és els dos signes: la dona i el drac (Ap 12, 1-4)

L'oració litúrgica que es proposa és el Salm responsorial de la Missa del dia de la reunió.

Participació

La participació dels Punts Concrets d'Esforç és un moment molt significatiu a la reunió d'equip. És un moment de trobada amb un mateix i amb els altres. És un moment d'ajuda mútua, d'estar a prop els uns dels altres per enfortir el camí espiritual de tots i de cadascú. Per això:

- Compartiu la vivència dels Punts Concrets d'Esforç durant aquest mes.
- Quins són els Punts Concrets d'Esforç que han requerit més tenacitat?
- Pot la Regla de Vida ajudar-nos a tenir més respecte i cura per la Creació?

Preguntes per a la reunió d'equip

Tal com van ensenyar els bisbes de Portugal, la Terra: “és un préstec que cada generació rep i ha de transmetre a la generació següent”. [FT 178]

- Com a matrimoni i família, necessitem una conversió ecològica? En quins punts o aspectes?
- Quines actituds hem d'assumir per imitar Maria com a defensora de la vida?

Oracions finals

- Per la canonització del Pare Caffarel
- *Magnificat*

NOVENA REUNIÓ: EL VI NOU

OBJECTIUS

- Avaluar quins miracles de “vi nou” han passat al teu equip al llarg d’aquest any.
- Reconèixer que al llarg de l’any no hem sigut capaços d’escoltar i fer tot el que Jesús ens ha demanat.
- Comprendre, inspirats en la confiança i esperança de Maria en l’Esperit Sant, que tot pot ser transformat, començant per cadascú de nosaltres.

PREPARACIÓ DE LA REUNIÓ D’EQUIP

Introducció

Quan vam començar aquest curs dels Equips ens vam situar davant l’escena de les Bodes de Canà, quan la sensibilitat humana de Maria es va adonar de la falta de vi al banquet. Les paraules al seu Fill -“No els queda vi”- van brotar de la solidaritat amb aquells nuvis que es veurien exposats a una situació incòmoda.

Durant el curs, ens hem vist convidats a valer-nos de les virtuts de Maria per detectar les diverses situacions on “falta vi” al nostre voltant: al matrimoni, la família, l’equip, la comunitat eclesial, la societat. Més que a veure, les paraules de Maria als servents de la festa ens criden a l’acció: “Feu el que Ell us digui”.

Però què ens ha dit Jesús a cadascun de nosaltres? Només revestits de la Paraula de Déu, com Maria, podem percebre el que el Senyor ens demana. Només llavors podem saber quines “piques” omplir perquè Jesús pugui transformar l’aigua en vi nou.

La nostra missió com a membres dels Equips de la Mare de Déu és estimar el món tal com ho va fer Jesús. Jesús va desafiar les autoritats establertes que havien perdut el nord, es va centrar en la persona normal i corrent, va valorar les dones, es va preocupar pels pobres i els marginats. Per a nosaltres avui, qui són aquestes persones? És una pregunta que tots hem de respondre amb sinceritat.

Viure aquest amor tal com ens crida Jesús pot ser exigent, difícil i, sovint, contrari a la cultura imperant. Ser un veritable seguidor de Jesús requereix que fem un pas en la fe i fem front al que és desconegut.

En aquesta última trobada se’ns demana que fem balanç, que revisem el camí recorregut, les transformacions operades i les dificultats trobades. Serà un moment d’acció de gràcies i de penediment, però sobretot, és una ocasió per mirar cap endavant i fixar el rumb correcte per continuar el camí.

Això és el que diu la Guia dels Equips de la Mare de Déu sobre la reunió balanç:

“L’última reunió de l’any que fa l’equip és una Reunió Balanç. Ofereix l’oportunitat de reflexionar amb franquesa i avaluar amb esperit cristià l’estat en el qual es troba l’equip, la seva trajectòria, el seu progrés en el transcurs de l’any que ha passat i la preparació de l’any vinent⁶².”

Per tant, la reunió balanç es considera un moment per compartir i ajudar-se mútuament en què cada membre de l’equip avalua el seu camí espiritual i els progressos realitzats en la vivència de la seva espiritualitat cristiana i matrimonial. És un moment per establir objectius o resolucions, per millorar la vida espiritual individualment i com a matrimoni.

⁶² Guia dels Equips de la Mare de Déu, edició 2018, núm. 5.3.1 “La Reunió Mensual d’Equip”

A més, ha de ser un moment per examinar com s'han viscut les diferents parts de la reunió durant l'any, i per identificar maneres de millorar el curs que ve.

És important recordar que aquesta última reunió no és un final, sinó un nou punt de partida, l'inici d'un nou inici.

Seguint els passos de Maria: feu el que Ell us digui

Maria és una figura molt estimada a l'Església, reconeguda amb molts títols. Durant cadascuna de les reunions d'aquest tema d'estudi ens hem centrat més en la humanitat de Maria. Ens hem adonat que tenim molt per aprendre de les seves moltes virtuts i actituds: solidaritat, humilitat, resiliència, educadora, disponibilitat, dolçor, empatia, sensibilitat humana, serenitat, perseverança, defensa de la vida.

Va ser l'esposa de Josep, mare de Jesús, amiga solidària d'Elisabet, mare afligida al peu de la creu, i la primera deixeblla. Era humana i, com nosaltres, va haver de fer un pas endavant en la fe, un *fiat* incondicional, fins i tot quan no tenia clar el pla de Déu.

A les Bodes de Canà, a la celebració humana per excel·lència, on es demostra el símbol més expressiu de l'amor conjugal, fa dos mil anys una frase i un consell de Maria van ressonar amb força enmig dels deixebles del seu Fill i entre molts convidats: "Feu el que Ell us digui!".

És una ordre aparentment senzilla, però suficient per transformar la vida del jove matrimoni en aquest casament, i fins i tot per transformar el món a partir d'aquell moment.

Quan Maria es va adonar que no quedava vi, no es referia només a la falta material de la beguda en aquell moment. Maria estava intercedint per tots els seus fills. Es referia a tot el poble de Déu, oprimint pel poder i la cobdícia d'uns pocs, que vivia a l'espera de rebre el vi de la Vida i la Salvació. Maria ens indica el camí que hem de seguir, el veritable Camí, la Veritat i la Vida, que és Jesús.

Necessitem relacionar aquesta història de les Bodes de Canà amb la nostra pròpia història – personal, conjugal, familiar, eclesial, professional, social, etc. – si volem aprofitar aquest passatge de la Paraula de Déu, o revestir-nos de la Paraula de Déu.

Què notem? El vi va faltar abans del que s'esperava, abans del final de la festa. No hi ha diferència amb el que passa a la nostra vida i a la de milions dels nostres germans.

Quantes coses acaben abans del que esperem? A quantes persones no els queda vi? El vi de la família, dels fills, de l'habitatge, de la salut, de l'educació, d'un país del diàleg, de la convivència amb altres persones?

Quantes situacions que haurien de ser "festes humanes" o moments d'alegria desbordant acaben buides, sense vi i sense capacitat d'omplir el desig de felicitat de les persones!

Segons el text bíblic, Jesús va ordenar dues coses importants per restaurar la festa (Jn 2, 7):

—Ompliu d'aigua aquestes piques.

—Ara traieu-ne i porteu-ne al cap de servei.

El primer pas recomanat per Jesús és omplir les piques d'aigua. De fet, estaven buides, senyal que no complien la seva missió.

La segona mesura és portar el resultat al cap de servei, perquè vegi el que ha ocorregut després de la intervenció de Jesús: el millor vi, que s'ha guardat fins ara, fins al final de la festa.

Al seu editorial del maig de 1949, de la Carta mensual francesa, el pare Caffarel va escriure:

"Vosaltres us reuniu per buscar Crist, per imitar-lo, per servir-lo. No tindreu èxit sense un guia, i no n'hi ha cap de millor que Maria. M'agradaria que als nostres equips alimentéssim la fe en la tendresa omnipotent de la Verge i que cada matrimoni experimenti la confiança i la

seguretat que els nens petits senten en presència de la seva mare. M'agradaria que aquesta fos una de les nostres característiques, llavors obtindria una gran confiança en el futur⁶³."

La Paraula de Déu [Ac 1, 12-14; Ac 2, 1-4]

"Després els apòstols se'n tornaren a Jerusalem des de la muntanya anomenada de les Oliveres, que és a prop de la ciutat, a la distància que és permès de recórrer en dissabte. Van entrar-hi i van pujar a la sala de la casa on es reunien. Eren Pere, Joan, Jaume, Andreu, Felip, Tomàs, Bartomeu, Mateu, Jaume, fill d'Alfeu, Simó el Zelós, i Judes, fill de Jaume. Tots ells eren constants i unànimes en la pregària, juntament amb algunes dones, amb Maria, la mare de Jesús, i amb els germans d'ell.

Quan va arribar la diada de Pentecosta es trobaven units tots junts. De sobte, com si es girés una ventada impetuosa, se sentí del cel una remor que omplí tota la casa on es trobaven asseguts. Llavors se'ls van aparèixer unes llengües com de foc, que es distribuïen i es posaven sobre cada un d'ells. Tots van quedar plens de l'Esperit Sant i començaren a parlar en diverses llengües, tal com l'Esperit els concedia d'expressar-se."

Aquesta és Maria, la dona que plena del do de l'Esperit Sant de Déu va portar al món el Verb encarnat. Ara contempla l'Església viva entre els Apòstols, també plens d'aquest mateix do. L'Anunciació i la Pentecosta ens mostren una dona que sempre camina amb la força de l'Esperit.

No és estrany que Maria sigui amb els deixebles al cenacle, pregant amb ells. El mateix Jesús va explicitar la missió de Maria com a mare espiritual quan va dir a Joan: "Aquí tens la teva mare" (Jn 19, 27). Per tant, no és difícil imaginar-la fins i tot recolzant la fe dels deixebles, que era vacil·lant.

L'Anunciació va destacar Maria com la que portaria al món a Jesús, la Pentecosta infon a l'Església la missió d'anunciar-lo.

Som Església, el moviment dels Equips de la Mare de Déu és Església. Per tant, hem de rebre aquest mateix esperit de la Pentecosta i, com els servents a la boda de Canà de Galilea, escoltem de la Verge fa més de dos mil anys. També nosaltres escoltem: "Feu el que Ell us digui".

L'Esperit Sant il·lumina les etapes de la missió en les quals estem cridats i interpel·lats com a parelles que han rebut el sagrament del matrimoni. Com a cristians, d'ahir i d'avui, impulsats per l'Esperit Sant, som cridats a crear un món de ressuscitats, on l'alegria de l'Evangeli ompli els cors i les vides dels que es troben amb Jesús.

Deixem que aquest imperatiu marià impregni la nostra meditació i oració en aquesta última reunió del curs. Fem realment tot el que Jesús ens demana? Ens esforcem per escoltar la veu de Maria, que ens indica el camí? Som conscients que només escoltant i posant en pràctica aquest mandat tindrem el Vi Nou a les nostres vides i a la societat?

Maria, Senyora del Vi Nou, intercedeix per nosaltres perquè, escoltant el teu Fill, obtinguem l'alegria plena que Ell ens va prometre.

Textos per a la reflexió

A la reunió balanç, a més d'avaluar el nostre recorregut d'aquest curs, també ens sentim enviats en missió. A tots ens envien a diferents realitats en les quals no queda vi: un habitatge digne, una educació de qualitat, una feina, un diàleg, un país, un medi ambient sa, uns drets humans no garantits i respectats...

Aquesta és la nostra responsabilitat com a membres de la comunitat eclesial, en la qual hem d'imitar l'exemple de Maria.

⁶³ Henri Caffarel. *Carta mensual dels Equips de la Mare de Déu, segon any, núm. 7* – Maig de 1949.

Del papa Francesc

“M’agradaria, en efecte, insistir sobre aquest paper missioner dels Equips de la Mare de Déu. Cada matrimoni compromès rep molt, certament, del que viu al seu equip, i la seva vida conjugal s’aprofundeix i es perfecciona gràcies a l’espiritualitat del moviment. Però després d’haver rebut de Crist i de l’Església, el cristià es troba irresistiblement enviat cap enfora per donar testimoni i transmetre el que ha rebut. “La nova evangelització ha d’implicar un nou protagonisme de cadascun dels batejats” (*Evangelii gaudium*, 120). Els matrimonis i les famílies cristianes són, sovint, els més ben situats per anunciar Jesucrist a les altres famílies, per donar-los suport, fortificar-les i animar-les. El que viu en parella i en família -acompanyats pel carisma d’aquest moviment- aquesta alegria profunda i irremplaçable que Jesucrist us deixa experimentar per la seva presència a casa vostra enmig de les alegries i les penes, pel goig de la presència del vostre cònjuge, pel creixement dels vostres fills, per la fecunditat humana i espiritual que us concedeix, de tot això és del que heu de donar testimoni, anunciar, comunicar cap enfora perquè els altres es vegin, alhora, encaminats⁶⁴.

[...] hem estat fets per a la plenitud que només s’aconsegueix en l’amor. No és una opció possible viure indiferents davant el dolor, no podem deixar que ningú quedi "als marges de la vida". Això ens ha d’indignar, fins a fer-nos baixar de la nostra serenitat per alterar-nos pel sofriment humà. Això és dignitat. [FT 68]

[...] Avui estem davant la gran oportunitat de manifestar la nostra essència fraterna, de ser altres bons samaritans que carreguin sobre si el dolor dels fracassos, en comptes d’accentuar odis i ressentiments. Com el viatger ocasional de la nostra història, només falta el desig gratuït, pur i simple de voler ser poble, de ser constants i incansables en la tasca d’incloure, d’integrar, d’aixecar el caigut; encara que moltes vegades ens veiem immersos i condemnats a repetir la lògica dels violents, dels qui només nodreixen ambicions per a si mateixos, difusors de la confusió i la mentida. Que altres continuï pensant en la política o en l’economia per als seus jocs de poder. Alimentem allò que és bo i posem-nos al servei del bé. [FT 77]”

Del pare Caffarel

Als escrits del pare Caffarel trobem moltes referències a la missió dels matrimonis i del moviment dels Equips de la Mare de Déu. Aquí en tenim una, bastant eloqüent, sobre l’exigència missionera:

“Els Equips de la Mare de Déu, una comunitat eclesial, són comunitats missioneres. I si un dia deixessin de ser missioners, deixarien de ser una comunitat eclesial⁶⁵.”

També val la pena reflexionar sobre el significat de la reunió balanç a l’itinerari dels equips:

“A l’equip, la reunió de final de curs, sovint anomenada reunió balanç, és aquella en què amb franquesa i bona voluntat, ens preguntem quines reformes convé emprendre, quins passos hem de preveure per tal que la vida de l’equip progressi en termes d’oració, estudi i amistat fraterna⁶⁶.

La primavera que ve, a la reunió balanç del vostre equip, cada matrimoni haurà de respondre, no a la pregunta de “si ens sentim bé al moviment” (que no és una llar d’infants per a adults), sinó aquesta altra: “Estem decidits a comprometre’ns plenament als Equips i, amb l’ajuda dels

⁶⁴ Papa Francesc. *Al·locució als participants de la trobada organitzada pels Equips de la Mare de Déu*. Aula Clementina, dijous 10 de setembre de 2015.

⁶⁵ Henri Caffarel. *Els Equips de la Mare de Déu. La seva missió*. París, 1957.

⁶⁶ Henri Caffarel. *Vocació i itinerari dels Equips de la Mare de Déu*. Roma, 1959.

Equips, en la missió de ser testimoni de Déu enmig d'un món amenaçat d'inundació per la creixent marea de l'ateisme?⁶⁷”

Preguntes per a la sentada

A la sentada d'aquest mes, a més de les preguntes d'aquest Punt Concret d'Esforç, el matrimoni pot reflexionar uns moments a la llum de les virtuts de Maria, sobre la manera com ha avançat en el seu recorregut des de l'anterior reunió balanç.

LA REUNIÓ MENSUAL D'EQUIP

Benvinguda

El matrimoni que porta la reunió: Estimats germans, germanes i amics. Benvinguts a aquesta reunió balanç. Comencem resant l'oració a l'Esperit Sant, perquè la nostra trobada es visqui amb gran sinceritat i perquè sigui un moment de revifada de la nostra fe i del nostre testimoni.

Pregària a l'Esperit Sant

“Esperit Sant, memòria de Déu, revifeu en nosaltres el record del do rebut. Deslliureu-nos de la paràlisi de l'egoisme i enceneu en nosaltres el desig de servir, de fer el bé. Perquè pitjor que aquesta crisi, només hi ha el drama de desaprofitar-la, tancant-nos en nosaltres mateixos. Veniu, Esperit Sant, Vós que sou harmonia, feu-nos constructors d'unitat; Vós que sempre us doneu, concediu-nos la valentia de sortir de nosaltres mateixos, d'estimar-nos i ajudar-nos, per arribar a ser una sola família. Amén⁶⁸.”

Àpat

Formant de la reunió, l'àpat ha de fer-se segons s'hagi acordat amb l'equip. És un moment de gràcia, d'alegria per la reunió, de celebració, de festa i d'oració.

Posada en comú

- Compartiu les experiències viscudes durant el mes, les que han sigut significatives per a la vostra vida com a individus o com a matrimoni, prioritzant les que ens ajuden a confrontar la realitat viscuda amb l'Evangeli.
- Compartiu com heu sigut un signe de la presència de Déu, per als membres del vostre equip i per a la vostra comunitat, durant aquest curs.
- Compartiu com us heu animat – individualment o com a matrimoni – a viure aquest mandat de Maria: “Feu tot el que Ell us digui” durant el curs. Com ho heu fet concretament? A favor de qui ho heu realitzat?

Lectura de la Paraula de Déu, meditació i oració

La lectura i meditació de la Paraula suggerida per aquesta trobada és Maria amb els deixebles al cenacle (Ac 1, 12-14; Ac 2, 1-4)

Reflexionant sobre la presència de Maria al Cenacle, el Papa Francesc ens diu que la “Mare de Jesús” es troba amb la comunitat de deixebles reunits en oració: és el record viu del Fill i la invocació viva de l'Esperit Sant. Ella és la Mare de l'Església”.

L'oració litúrgica que es proposa és el Salm responsorial de la Missa del dia de la reunió.

⁶⁷ Henri Caffarel. *Els Equips de la Mare de Déu fan front a l'ateisme*. 1970

⁶⁸ Papa Francesc. *Homilia a la Santa Missa en la solemnitat de la Pentecosta*. Altar de la Catedral de Sant Pere, diumenge 31 de maig 2020

Participació

La participació dels Punts Concrets d'Esforç és un moment molt significatiu a la reunió d'equip. És un moment de trobada amb un mateix i amb els altres. És un moment d'ajuda mútua, d'estar a prop els uns dels altres per enfortir el camí espiritual de tots i de cadascú. Per això:

- Compartiu la vivència dels Punts Concrets d'Esforç durant aquest curs.
- Quin és el “vi” que ens falta individualment i com a matrimoni per viure els Punts Concrets d'Esforç?
- Com he ajudat la meua parella a practicar els Punts Concrets d'Esforç durant aquest curs?
- Quins són els Punts Concrets d'Esforç que han requerit més tenacitat durant el curs?

Preguntes per a la reunió d'equip

A la reunió balanç se'ns convida a reflexionar sobre diverses dimensions de la nostra vida com a membres de l'equip, com a individus i com a matrimonis, en relació amb la comunitat de l'equip; també sobre la nostra pertinença al moviment; i sobre la nostra missió.

A continuació, es proposen algunes preguntes. Però els Sectors, les Regions i fins i tot les Superregions acostumen a suggerir algunes preguntes, les respostes de les quals proporcionen una important retroalimentació per a la planificació de noves accions, o l'avaluació de les activitats dutes a terme.

El matrimoni responsable de l'equip, juntament amb el sacerdot consiliari, sabrà què és el més important per a l'equip en aquest moment d'intercanvi d'idees.

Sobre la vida del matrimoni

- a) Creieu que l'experiència del tema d'estudi d'aquest curs us ha portat algun canvi? Quin?

Sobre la vida de l'equip i del moviment

- b) Igual que Maria, heu estat sensibles al “vi” que potser ha faltat a algun matrimoni del vostre equip o al vostre consiliari? Heu estat disponibles per anar-los a veure?

Sobre la vida al món

- c) Partint del que ens diu Jesús a cada capítol, a quins gestos concrets us heu vist cridats? Ha canviat alguna cosa en la vostra manera d'actuar al món?

Oracions finals

- Per la canonització del Pare Caffarel
- *Magnificat*

ANNEXOS

1. ORACIÓ PER A LA CANONITZACIÓ DEL SERVIDOR DE DÉU HENRI CAFFAREL

Déu, Pare nostre,
vau posar al cor del teu servidor Henri Caffarel,
un impuls d'amor que l'unia sense reserva al teu Fill
i l'inspirava per parlar d'Ell.

Profeta del nostre temps,
ensenyà la dignitat i la bondat de la vocació de cadascú
segons la crida que Jesús ens dirigeix a tots: "Vine i segueix-me".

Ell va despertar l'entusiasme dels cònjuges
davant la grandesa del sagrament del matrimoni,
imatge del misteri d'unitat i d'amor fecund entre Crist i l'Església.
Ensenyà que sacerdots i matrimonis
són cridats a viure la vocació de l'amor.
Va guiar les vídues: L'amor és més fort que la mort!
Impulsat per l'Esperit
va dirigir molts creients pel camí de la pregària.
Posseït per un foc devorador, estigué ple de Tu, Senyor.

Déu, Pare nostre,
per la intercessió de la Mare de Déu
et demanem que acceleris el dia
que l'Església proclami la santedat de la seva vida,
per tal que tots descobreixin l'alegria de seguir el teu Fill,
cadascú segons la vocació de l'Esperit.

Déu Pare nostre, invoquem el pare Caffarel per a ... (precisar la gràcia que es demana)

Oració aprovada per Monsenyor André VINGT-TROIS – Arquebisbe de Paris.

Nihil obstat: 4 de gener de 2006

Imprimatur: 5 de gener de 2006

En cas d'haver rebut una gràcia per la Intercessió del Pare Caffarel, escriviu a l'Associació d'Amics del Pare Caffarel contact@henri-caffarel.org

2. MAGNÍFICAT

La meva ànima magnifica el Senyor,
el meu esperit celebra Déu que em salva,
perquè ha mirat la petitesa de la seva serventa.

Des d'ara totes les generacions em diran benaurada,
perquè el Totpoderós obra en mi meravelles:
el seu nom és sant, i l'amor que té als qui creuen en ell
s'estén de generació en generació.

Les obres del seu braç són potents:
dispersa els homes de cor altiu,
derroca els poderosos del soli i exalta els humils;
omple de béns els pobres,
i els rics se'n tornen sense res.

Ha protegit Israel, el seu servent,
com havia promès als nostres pares;
s'ha recordat del seu amor a Abraham
i a la seva descendència per sempre.

Glòria al Pare, al Fill i a l'Esperit Sant
com era en un principi, ara i sempre,
pels segles dels segles. Amen.

3. ABREVIATURES

AG	CONCILI VATICÀ II. Decret <i>Ad Gentes</i>
AL	SS. FRANCESC. Exhortació apostòlica <i>Amoris Lætitia</i>
AS	SS. FRANCESC. Carta apostòlica <i>Admirabile Signum</i>
CIC	<i>Catecisme de l'Església Catòlica</i>
CL	SS. SANT JOAN PAU II. Exhortació apostòlica <i>Christifideles Laici</i>
CV	SS. BENET XVI. Encíclica <i>Caritas in Veritate</i>
DCE	SS. BENET XVI. Encíclica <i>Deus Caritas est</i>
EG	SS. FRANCESC. Exhortació apostòlica <i>Evangelii Gaudium</i>
FC	SS. SANT JOAN PAU II. Exhortació apostòlica <i>Familiaris Consortio</i>
FT	SS. FRANCESC. Encíclica <i>Fratelli Tutti</i>
GE	CONCILI VATICÀ II. Declaració <i>Gravissimum Educationis</i>
GS	CONCILI VATICÀ II. Constitució pastoral <i>Gaudium et Spes</i>
LG	CONCILI VATICÀ II. Constitució dogmàtica <i>Lumen Gentium</i>
LS	SS. FRANCESC. Encíclica <i>Laudato Si'</i>
MM	SS. FRANCESC. Carta apostòlica <i>Misericordia et Misera</i>
PC	SS. FRANCESC. Carta apostòlica <i>Patris Corde</i>
RM	SS. SANT JOAN PAU II. Encíclica <i>Redemptoris Mater</i>
RVM	SS. SANT JOAN PAU II. Carta apostòlica <i>Rosarium Virginis Mariæ</i>